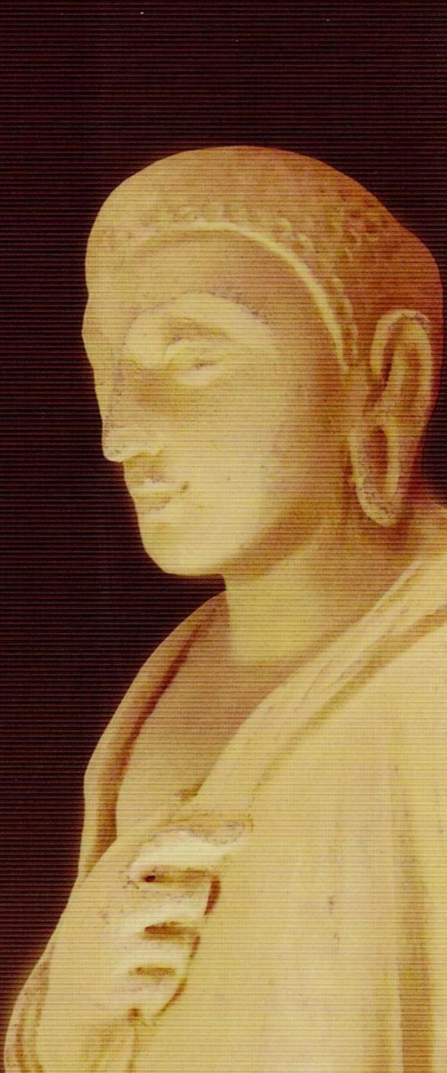
ทำอย่างไรดี

ถาม - ตอบ ปัญหาธรรม

วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)

มูลนิธิพระสงบ มนสฺสนฺโต
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
www.sa-ngob.com

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต ทำอย่างไรดี ถาม - ตอบ ปัญหาธรรม

ทำอย่างไรดี

มูลนิธิพระสงบ มนสฺสนฺโต
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
www.sa-ngob.com

ทำอย่างไรดี

โดย พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ISBN 978-616-7870-71-7

พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓
จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

จัดทำโดย

มูลนิธิพระสงบ มนสฺสนฺโต
โพธาราม ราชบุรี

มูลนิธิพระสงบ มนสฺสนฺโต
เลขที่ ๕ หมู่ ๓ บ้านหนองแหน ต.หนองกวาง
อ.โพธาราม จ.ราชบุรี ๗๐๑๒๐

จัดพิมพ์ที่
บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
๓๗๖ ถนนชัยพฤกษ์(บรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน กทม.
โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒-๙๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๔๓๓-๒๗๔๒

คำนำ

ธรรมทั้งหลายเกิดแต่เหตุ เหตุดี ผลย่อมดี นักปฏิบัติมักหวังผล แต่ไม่สร้างเหตุให้พอ คำถามปฏิบัติไปแล้วผิดหรือถูก ทำอย่างไรดี จึงมีมากมาย **ท่านพระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต** ได้เมตตาตอบแนวทางไว้ การปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้น กับ คราวถึงที่สุด แนวปฏิบัติสาย**หลวงปู่มั่น**ดำเนินตามแนวองค์พระบรมศาสดาทุกประการ แม้แสนทุกข์ยากลำบาก แต่พ้นทุกข์ได้จริง เมื่อท่านมีคุณธรรมก็ไม่เคยแสดงตน ต่างกับแนวปฏิบัติลวงโลก ภาวนาง่ายๆ มีกิเลสเต็มหัวใจแล้วเหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม คือลบหลู่ธรรมวินัย คือโลกลวง ซึ่งมีมากมาย นักปฏิบัติไม่จริง ไม่มีปัญญา จึงมักตกเป็นเหยื่อ

องค์หลวงตามหาบัว เมื่อช่วยชาติมีตู้เอทีเอ็ม เมื่อมรณภาพ มีลอยโคมบูชา อยู่ที่สำนึกของคน สำนึกของใครดี จะทำให้จิตใจดวงนั้นดี เป็นคนดี ส่วนพระใหม่สงสัยตนเองปาราชิก ซึ่งตามพระวินัยแล้วไม่เป็น

ท่านพระอาจารย์สงบเน้นพระรัตนตรัย ไม่ให้เชื่อมงคลตื่นข่าว การปฏิบัติเน้นสัมมาสมาธิ เพื่อยกสู่วิปัสสนา เน้นการสร้างเหตุ **พุทโธโดยที่ไม่ต้องการสมาธิ ให้อยากพุทโธอย่างเดียว คือ อยากในเหตุ** ซึ่งผู้ปฏิบัติส่วนใหญ่ทำไม่ได้ รายที่จิตเริ่มสงบ ถ้าให้เจริญงอกงามกว่านี้ **รสแห่งธรรมชนะรสทั้งปวง** ให้เพิ่มความเพียร วิริยะ อุตสาหะ ก็จะได้อริยทรัพย์ ได้สุคติ แม้ที่สุดได้มรรคผลนิพพาน

มูลนิธิพระสงบ มนสฺสนฺโต

มิถุนายน ๒๕๖๓

สารบัญ

เรามาภาวนา เราจะเอาอริยทรัพย์
อริยทรัพย์มันไม่ใช่แก้วแหวนเงินทองที่เขาจะนับค่าได้
มูลค่าที่ประเมินไม่ได้
ศีล สมาธิ ปัญญา นี่มูลค่าที่ประเมินไม่ได้
มูลค่าอย่างนี้มันเป็นอริยทรัพย์
ที่มันจะทำให้จิตใจเราผ่องแผ้ว
ทำให้จิตใจเราเป็นความจริง
เราถึงพยายามประพฤติปฏิบัติ
ประพฤติปฏิบัติให้ตามความจริงกัน
เหมือนที่เขาให้เงินให้ทองกัน
ใครนับได้เท่าไรได้เท่านั้น
อันนี้พุทโธเท่าไรก็ได้เท่านั้น

๑

ทำอย่างไรดี

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง "ฝึกหัดภาวนาและฝึกหัดใช้ปัญญาเช่นนี้ควรหยุดทำหรือทำต่อเนื่องดีครับ"

กราบนมัสการหลวงพ่อ ผมขอเล่าเรื่องการภาวนาของผมให้หลวงพ่อฟังครับ เพราะตอนนี้ผมติดและมีข้อสงสัยครับว่าถูกแล้วหรือยัง หรือควรทำอย่างไรต่อครับ

ทุกครั้งที่มีความสงสัยหรืออยากถามหลวงพ่อหลายครั้ง แต่พอจะถามแล้วก็ไม่มีคำถามจะถามทุกที พอทำใจสงบแล้วคำถามนั้นก็ไม่มี ไม่รู้หายไปไหนครับ ปัญหาทั้งหลายทางโลกหรือทางธรรมมันก็ไม่เหลืออยู่

แต่ที่ผ่านมามันมักจะคิดไปเรื่อยๆ มันมักจะบอกข้างในใจเสมอว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้สำคัญ และสมควรจะคิด ถ้าในเวลางานผมก็จะคิดเรื่องงาน แต่พอถึงเวลาหยุดงาน มันดันไม่หยุดคิด ยิ่งคิดต่อก็ยิ่งเหมือนเติมเชื้อของความคิดต่อกันไปไม่รู้จะจบเมื่อไหร่ มีเรื่องให้คิด

ตลอดเวลาเลยครับ แต่ในใจพอจะสงบลงได้จากสิ่งที่คิดนั้นก็เกิดจากการภาวนาโดยใช้คำบริกรรม หรือบางคราวก็ใช้ความคิดดับความคิดครับ เช่น ไม่ว่าเรื่องใดเกิดขึ้น กระผมจะบอกกับตัวเองว่าจะเสียเวลาคิดไปจนตายเลยไหมถึงจะพอใจ บางคราวก็ใช้ได้ผล บางคราวก็ไม่ได้ผล ต้องใช้คำอื่น หรือหาคำพูดใหม่ๆ กระแทกแรงๆ อยู่เรื่อยๆ ครับ จึงจะพอสงบลงได้บ้าง

พอสงบลงได้บ้างก็เกิดความโล่งสบายใจอย่างบอกไม่ถูกครับ บางคราวถึงกับน้ำตาซึมเลยก็มี แต่ความรู้สึกนี้อยู่แป๊บเดียวก็หายครับผมกลายเป็นความว่าง และว่างได้ไม่นานเท่าไร ความคิดก็ผุดขึ้นมาใหม่ ก็กลับไปทำความสงบของใจตามที่หลวงพ่อสอนอีกเช่นเคยครับ ผมทำอย่างนี้ต่อเนื่องกันอยู่อย่างนี้อยู่เสมอครับ

คำถามครับ

๑. ผมใช้ความคิดเช่นนี้ เช่น คำที่แรงๆ กระแทกใจ หรือคำบริกรรมพุทโธให้หยุดคิด ทำให้จิตนั้นสงบลงได้บ่อยๆ ตลอด อย่างนี้ถูกต้องหรือไม่ครับ เพราะผมสงสัยว่า จำเป็นไหมที่เราจะต้องบริกรรมตลอดเวลาครับผม

๒. เมื่อจิตกระผมเกิดความอยากหรือไม่อยากขึ้น พอใจและไม่พอใจ ผมก็ใช้ความคิดหาเหตุหาผลเพื่อการคลายจิตใจที่มีความอยากหรือไม่อยากให้เบาบางลง ณ ช่วงเวลานั้น โดยการให้เหตุผลว่า ของเหล่านี้ ความรู้สึกเหล่านี้มีสภาพไม่ต่างกับความคิด

ที่มีเกิดมีดับเช่นกัน จึงไม่ควรยึดว่าเป็นสิ่งใดๆ ก็ทำให้จิตใจนั้นโล่งว่างเช่นกันครับ ทำแบบนี้ถูกต้องหรือไม่ครับ

คำถามทั้ง ๒ ข้อนี้คือกระผมใช้ดูแลจิตใจให้สงบเป็นปกติ ไม่ไปเป็นบ้ากับความคิดหรือความอยากไม่อยากที่เกิดขึ้นกับจิตใจ กระผมควรทำต่อหรือควรปรับปรุงทิฏฐิให้เป็นไปทางไหนครับ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : ไอ้นี่คำถาม คำถามว่าความคิด ความคิดมันคิดแล้วมันก็สับสนความคิด คิดแล้วมันจะทำได้อย่างไร คิดแล้วมันจะเป็นไปในแง่บวกหรือแง่ลบต่างๆ นี่ความคิดของเราเนาะ

แต่ความเป็นจริงนะ เริ่มต้นถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อ เพราะเวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการนะ ท่านสังเวช สังเวช เห็นไหม เมืองไทย ๖๐ กว่าล้านคนก็ถือว่าชาวพุทธนะ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พม่า เขมร ลาว ต่างๆ ก็เป็นชาวพุทธทั้งนั้นน่ะ ต่างคนต่างปฏิญาณว่าเป็นชาวพุทธ

แต่ชาวพุทธนะ เราไปดูในพม่านะ พม่าเวลาเขาศรัทธาความเชื่อของเขา เขามีศรัทธานะ แล้วในเรื่องลักเล็กขโมยน้อยต่างๆ ของเขา ในวัดของเขาไม่มีหรอก แต่ของเราเป็นทุนนิยม พอทุนนิยมขึ้นไปมีความเจริญขึ้นมาต่างๆ ทุนนิยมขึ้นไป เรื่องศรัทธา เรื่องธรรม เรื่องบุญกุศลมันเก็บไว้ในใจแล้ว มันจะเอาเรื่องผลประโยชน์ นี่เวลาโลกเขาคิดกันแบบนั้น ถ้าโลกคิดแบบนั้นน่ะ

ในเมื่อชาวพุทธเรา ในเมืองไทยเรา ๖๐ กว่าล้าน ในชาติอื่นๆ เขาก็ประมาณนี้ ๖๐-๗๐ ล้านทั้งนั้น เขาก็เป็นชาวพุทธทั้งนั้นน่ะ แล้วเป็นชาวพุทธขึ้นมาแล้ว ทำไมเขาไม่สนใจในการประพฤติปฏิบัติจริงจังนักล่ะ

แม้แต่ชีวิตของเขา ทุกคนก็มีความทุกข์ความยาก ทุกคนก็ต้องปากกัดตีนถีบ ทุกคนก็ต้องเลี้ยงดูชีวิตทั้งนั้นน่ะ ไอ้นี่มันเป็นเรื่องปัญหาสังคมนะ ปัญหาสังคม

ถ้าจิตใจของคนดี ของคนดี เราทำของเรา ทำคุณงามความดีของเรา ถึงเวลาบุญกุศลมันส่งเสริมนะ มันจะประสบความสำเร็จ แต่ถึงเวลาบาปอกุศล เวลาเวรกรรมมันมาถึง เราก็ต้องล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานน่ะ ชีวิตเป็นแบบนี้ลุ่มๆ ดอนๆ อย่างนี้ มันมีขึ้นๆ ลงๆ อย่างนี้ ชีวิตของคนมีสูงมีต่ำ มันจะเป็นของมันอยู่อย่างนั้นเพราะอะไร เพราะกรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน มันมีเวรมีกรรมมาทุกๆ คน ถ้าไม่มีเวรมีกรรมมามันจะเกิดมาเป็นมนุษย์นี่หรือ เพราะมีเวรมีกรรมมาใช่ไหม

ทีนี้พอมีเวรมีกรรมมา เราก็มืดแปดด้านเลย เราจะหันไปทางไหนล่ะ เราไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งเลย เราหันไปทางไหนไม่มีที่พึ่งเลย เราก็มาศึกษา ศึกษาพระพุทธศาสนา เพราะเรามีพ่อมีแม่ มีปู่ย่าตายาย พ่อแม่ปู่ย่าตายายเรานับถือพระพุทธศาสนา เราก็นับถือพระพุทธศาสนามาตามพ่อแม่ปู่ย่าตายาย แต่นับถือพระพุทธศาสนา

นับถือพระพุทธศาสนาตามประเพณี ถึงประเพณีทีหนึ่งก็พากันไปทำบุญที่วัดทีหนึ่ง

รัฐบาลเขาบอกว่า เวลาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ให้ทำบุญวัดที่ใกล้บ้าน ให้ทำที่มันสะดวกสบาย ให้ได้ทำขึ้นมา เขาต้องการให้คนมีศีลมีธรรม ถ้าคนมีศีลมีธรรมนะ มีศีลมีธรรม มีศีล ๕ มันก็ไม่เบียดเบียนคนอื่น มันก็ปกครองง่าย มันก็ดูแลง่าย สังคมก็สงบร่มเย็น ฝ่ายปกครองเขาก็ต้องการอย่างนั้น ถ้าอย่างนั้น พยายามกระตุ้น พยายามกระตุ้น แต่ทำตัวเป็นแบบอย่างหรือเปล่าล่ะ ถ้าทำตัวเป็นแบบอย่าง ผู้นำเป็นแบบอย่างนะ ถ้าผู้นำมีศีล ๕ ผู้นำเป็นแบบอย่าง คนมันก็ทำตาม

ทีนี้ผู้นำเวลาพูด เวลาฝ่ายปกครองเขาบอกว่ามันเป็นพลิ้วไปตามลม ต้องพลิ้วๆ พลิ้วไปเพราะเป็นฝ่ายปกครองไง นี่พูดถึงฝ่ายปกครอง

แต่ถ้าเราปฏิบัติล่ะ เวลาปฏิบัติก็จะมาเข้าคำถามนี่ เวลาเราปฏิบัติ เราอยากจะมีความสุขจริงๆ เราอยากจะมีแก่นสารในพระพุทธศาสนา เราก็จะมาปฏิบัติ พอเราจะมาปฏิบัติ เวลาเรามองคนอื่นนะ เรามองคนอื่น คนอื่นทำผิด คนอื่นทำ เราจะเตือนคนอื่นได้หมดเลย แต่ตัวเองทำผิดหรือทำถูกไม่รู้นะว่าตัวเราถูกหรือผิด เวลาตัวเองมันตัดสินใจไม่ได้ว่าเราถูกหรือผิด

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจะภาวนา เราจะกำหนดพุทโธ เราจะใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะว่าในพระพุทธศาสนาทุกคนก็ศึกษามาแล้ว

ทุกคนก็เรียนมาแล้วทั้งนั้นน่ะ ศีล สมาธิ ปัญญา มรรค ทุกคนหาทางออก พอหาทางออก จะมาปฏิบัติ

ทีนี้ปฏิบัติขึ้นมา เวลาปฏิบัติ นี่ยังดีนะ เวลาปฏิบัติคนเราส่วนใหญ่แล้วลูกศิษย์กรรมฐาน เวลาพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พยายามทำของเราแล้ว แล้วจิตมันไม่สงบ แล้วมันไม่มีทางออก พอไปเจอในสังคมเขาเสนอเลย "โอ้โฮ! ไม่ต้องทำอะไรเลย นั่นน่ะคือมรรคผล ไอ้ที่ทำมันเป็นอัตตกิลมถานุโยค ไอ้ที่ไปทำๆ มันทุกข์ลำบากเปล่า สู้ทางของฉันไม่ได้ ทางของฉันสะดวกสบาย"

เราทำเกือบเป็นเกือบตายมันยังไม่ได้เลย แล้วก็บอกว่าไม่ต้องทำอะไรเลย ไม่ทำอะไรเลยนั่นคือการปฏิบัติของเขา วางให้หมด ปล่อยวางให้หมดเลยแล้วไปตามนั้น

ทีนี้ถ้าวางให้หมด ถ้าครูบาอาจารย์ที่มีหลักนะ โลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา เห็นไหม ปัญญาเหนือโลกกับปัญญาอยู่ใต้โลก ปัญญาอยู่ใต้โลก ปัญญาของเรานี่ปัญญาใต้โลก ใต้โลกคือใต้ตัณหาความทะยานอยาก ปัญญาใต้กิเลส ปัญญาใต้อวิชชามันครอบงำอยู่

ที่ว่ามีปัญญาๆ ที่ว่าไม่ต้องทำอะไรเลย มันวางเฉย มันวางเฉยก็นี่ไง วางเฉยแล้วก็จริงๆ ด้วยนะ พอวางเฉยก็ว่า "เมื่อก่อนนะเป็นคนขี้โกรธ เป็นคนขี้โลภ เมื่อก่อนเป็นคนขี้โมโห เดี๋ยวนี้ไม่มีเลย วางเฉยหมดเลย"

มันไม่มีอะไรไปกระทบมันก็ไม่แสดงไง ลองมีอะไรกระทบสิ มันก็ออกหมดน่ะ นี่พูดถึง ถ้าพูดถึงกรรมฐานเราหรือที่ปฏิบัติเวลาปฏิบัติยากขึ้นมา พอเขาบอกว่า ไปทางปฏิบัติที่ไม่ต้องทำอะไรเลย ไปปฏิบัติแบบทางง่ายๆ ของเขา ไปหมดเลย แล้วไปหมดเลย อันนี้พูดถึงว่าปัญหาสังคมนะ แต่ไม่ใช่ปัญหาของเรา ไม่ใช่ปัญหาของเรา แต่พูดทุกวันเลย เดี๋ยวก็ว่าไม่ทำอะไรเลยเป็นธรรมๆ บอกไม่ใช่ปัญหาของเรา

ไม่ใช่ปัญหาของเรา เพราะเราไม่เชื่อเรื่องนั้น เราเชื่อเรื่องมรรคเรื่องผล เราเชื่อเรื่องการปฏิบัติจริง เราเชื่อเรื่องพุทโธ เราเชื่อเรื่องปัญญาอบรมสมาธิ เราเชื่อเรื่องสมาธิ เราเชื่อเรื่องมีสติ สมาธิ ปัญญา แล้วเกิดภาวนามยปัญญา นี่ความเชื่อของเรา

ไม่ใช่เรื่องอะไรของเรา เราไม่เคยเดือดร้อนอะไรเลย ไม่ใช่เรื่องของเราเลย แต่เวลาศากยบุตรพุทธชิโนรส ศากยบุตรศาสนทายาท ในเมื่อเป็นศาสนา มันเป็นศาสนทายาท มันมีการชักนำกัน ดึงกันไปในทางที่ถูกที่ควร ถ้าทางที่ถูกที่ควร ดูสิ เวลาหลวงตาท่านเทศนาว่าการไง นี่เราได้เทศน์แล้วนะ คือเราทำหน้าที่ของเราแล้วนะ ต่อไปก็หน้าที่ของผู้ฟัง หน้าที่ของผู้ที่ทำ

เห็นไหม ทางวิชาการเราได้บอกแล้วนะ ทำไร่ทำสวนทำอย่างนี้ หน้าที่ของเราก็จอบเสียมลงดินไปนะ ขุดให้ได้ ทำให้ได้ ขุดดินพรวนดินขึ้นมา แล้วหว่านเมล็ดพันธุ์ลงไป แล้วมันจะมีผักมีหญ้าเอาไว้ได้กิน ถ้าไม่หว่านเมล็ดพันธุ์ลงไปมันจะไม่มีผักไม่มีหญ้าให้กิน

ไปนั่งดูของเขาเห็นว่าคนนู้นทำง่าย ไปดูเขาทำแล้วก็ไปนั่งดู เราไม่ต้องทำอะไรเลย เรามีผักมีหญ้าไปเก็บตรงนู้นสิ ผิดกฎหมายทั้งนั้นน่ะ

นี้พูดถึงว่า เขาบอกว่า ปฏิบัติแล้วมันถูกหรือผิด ทำอย่างไรดี จะทำอย่างไรต่อไป แล้วที่ทำอยู่นี่มันถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง

เวลาหญ้าปากคอก ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านบอกเวลาปฏิบัติยากมันยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้น คราวที่เราจะหาช่องทางเราไปให้ถูก กับอีกคราวหนึ่งคราวที่จะสิ้นสุดแห่งทุกข์

การปฏิบัติมันยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่ง คราวเริ่มต้นนี่ มันเหมือนกับการทำงาน ใครตั้งบริษัทขึ้นมา เขารับสมัครพนักงาน เขาต้องคัดต้องเลือกคนที่ทำงานเป็น คนไหนทำงานเป็น คนไหนมีประสบการณ์ เขาจะคัดเลือกคนนั้นเพื่อบริษัทของเขา เพื่อความมั่นคงของบริษัทของเขา

ในหลักธรรม ในอริยสัจ ในสัจจะความจริง เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติไม่เป็น เรายังทำไม่ถูกต้อง เรายังมีความลังเลสงสัย เรามีพื้นฐานของอวิชชา ของความไม่รู้จริงในใจเรามหาศาลเลย แล้วในทางธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ เป็นศาสดา แล้ววางแนวทางไว้ แนวทางที่ก้าวเดินตามที่จิตลงสู่สมาธิ ลงสู่จิตที่ว่า ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อนุปุพพิกถา เทศน์ให้คนสละทานก่อน

เทศน์ให้คนพร้อมก่อน คือพร้อมก่อนแล้วมันไม่ลำเอียงซ้ายขวา แล้วให้เดินตามทางนั้นไป มันก็เข้าสู่มรรคใช่ไหม

แต่ในปัจจุบันนี้เราทำใจของเราเป็นกลางได้ไหม เราทำใจของเราไม่ลำเอียงได้ไหม ใจของเรามันลำเอียงเข้าข้างตัวเองทุกคนน่ะ มันลำเอียงว่าเราทำดี เราทำมาก เราทำแล้วทำไมไม่ประสบความสำเร็จ คนอื่นเขานั่งจ่อมๆ กันไป เขานั่งเล่นๆ ทำไมเขาเป็นมรรค เป็นพระอรหันต์ไปหมดเลย เรานี่ทำทุกข์ทำยากเกือบเป็นเกือบตาย ทำไมเราไม่ได้อะไรเลย เห็นไหม นี่มันลำเอียง

ถ้าเขาทำได้เป็นพระอรหันต์จริงก็เป็นสมบัติของเขา ถ้าเขาทำไม่ได้จริง เขาหลงใหลในตัวเขาเอง มันก็เป็นโทษของเขา มันเป็นเรื่องของเขาทั้งนั้นน่ะ แต่เรื่องของเราล่ะ เรื่องของเรา เราก็ทำให้จริงของเรา

นี่พูดถึงว่า วางพื้นก่อนไงว่า ทำไมมันปฏิบัติยาก มันยาก มันยากเพราะอะไร มันยากเพราะว่าเราสร้างบุญมาอย่างนี้ไง มันยาก เพราะว่าเราทำบุญมาอย่างนี้ แล้วทำอย่างนี้ แล้วจะทำอย่างไรต่อไป

นี่เขาบอกว่าเวลาปฏิบัติ นี่ยังมีวาสนานะ เขาบอกว่า เวลามีคำถามอยากจะถามหลวงพ่อมากเลย แต่เวลาภาวนาไปแล้ว คำถามหายหมดเลย

เห็นไหม มีวาสนาอยู่ เวลาธรรมดามีความสงสัยเต็มหัวใจเลย อยากจะถามหลวงพ่อเยอะแยะเลย แต่พอไปนั่งสมาธิปั๊บ พอสงบแล้ว ปัญหาหายหมดเลย

ปัญหามันหายหมดเลยเพราะอะไร เพราะว่าพอมันสงบจริง มันก็เป็นความจริงไง แต่มันมีปัญหาอยู่อันหนึ่งไง มันมีปัญหาอยู่ว่า ทำไมมันไม่อยู่กับเรานานๆ สงบแป๊บเดียวเท่านั้นน่ะ มันก็ออกมาอีกแล้ว

อันนี้มันก็ต้องฝึกหัด อันนี้มันเป็นประโยชน์มากนะ ประโยชน์ว่าจิตใจมันจะได้สงบบ้าง เห็นไหม มีความคิดความทุกข์ ความยาก จนบอกบางทีน้ำตาซึมเลยนะ เวลาจิตมันสงบนี่น้ำตาซึมเลยล่ะ มันว่าง แต่แปลกว่ามันแป๊บเดียว มันแป๊บเดียว

เพราะเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะเมื่อก่อน ก่อนที่เราจะมาหา หลวงปู่เจี๊ยะ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ความถนัดของเรา คือการพิจารณาจิต แต่พอมาอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่เจี๊ยะบอกว่า เอ็งควรทำอย่างนี้บ้าง ทำอยู่ข้างเดียวมันมีประโยชน์น้อย

ท่านก็ให้เราพุทโธ แล้วท่านสอนว่าอย่างนี้ไง ถ้าพุทโธ ๑ ชั่วโมง ถ้าเป็นสมาธิมันจะได้ ๑ นาที ถ้าพุทโธ ๒ ชั่วโมง เป็นสมาธิ มันจะได้ ๒ นาที ถ้าพุทโธ ๓ ชั่วโมง เวลาลงสมาธิมันจะได้ ๓ นาที ท่านจะบอกว่ามันอยู่ที่เหตุ

ฉะนั้น ท่านถึงบอกกับเราว่า พุทโธให้มากๆ เรากล่อมใจ เราดูใจของเราให้เต็มที่ แล้วถ้ามันลงจะเป็นอย่างนั้น แล้วท่านก็ท้าทายเราบอกว่าให้พิสูจน์กัน เราก็รับคำท่านแล้วเราก็ทำ

เรากำหนดพุทโธๆ ภาวนามีพื้นฐานแล้ว คำว่า "มีพื้นฐานแล้ว" จิตใจมันไม่ดีดดิ้นมากเกินไป เราพุทโธทั้งวันทั้งคืน พุทโธๆๆ แล้วถ้าจิตมันจะลงสมาธิ ไม่ยอมให้มันลง คือแบบเราทำงานไม่ต้องการผลประโยชน์ ทำงานโดยเนื้องาน พุทโธๆๆ

เราลองเพื่อคำยืนยันกับหลวงปู่เจี๊ยะว่าท่านพูดจริงหรือไม่จริง พุทโธๆๆ ทั้งวันทั้งคืน นั่งสมาธิก็พุทโธ เพราะเราภาวนามีหลักฐานพอสมควร เราถึงพุทโธได้ พุทโธอยู่อย่างนั้นน่ะ มันจะลงอย่างไรก็ไม่ให้มันลง คือพยายามตั้งสติรั้งไว้ๆ

พอถึงที่สุดนะ พุทโธหลายเดือน เป็นเดือน เวลามันจะลงนะ เห็นไหม เวลาคนตกจากที่สูง มันลงจากที่สูง แต่นี่ไม่เป็นอย่างนั้นเลย ของเรามันแปลก เวลาลงมันเหมือนควงสว่าน หมุนลงเลย เราก็ยังพุทโธไว้ พุทโธไว้ ดึงไว้ รั้งไว้นะ พุทโธไว้นะ จิตมันไป มันควงสว่านลง ควงสว่านลง ควงสว่านลงไปเรื่อยๆ เลย ควงไปอย่างนี้ วืดๆๆ

ทีนี้เพราะว่าเราได้ศึกษา หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านสอนไว้หมดแล้ว อย่าตกใจ อย่ากลัวตาย ถ้าลมหายใจหายก็ไม่ต้องกลัว ถ้าสิ่งใดถ้ามันจะตกสูงส่งขนาดไหนก็ไม่ต้องไปตกใจกับมัน เราตั้งสติไว้แล้วก็ยึดพุทโธไว้อย่างนั้นน่ะ พุทโธๆๆ

นี่ที่ว่าพุทโธไม่ได้ๆ นี่ไง ใครมาก็พุทโธไม่ได้ ไม่ได้...ไม่เชื่อ

พุทโธอยู่อย่างนั้นน่ะ พุทโธไม่ได้ พุทโธจนมันควงไป พุทโธมันเริ่มเบาลงจางลงจนพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้หมดเลย พอพุทโธไม่ได้ จิตมันก็วืดๆ...เชิญ สติตามมันไป ตามถึงที่สุดมันลงไป ถึงฐานนะ ลงไปถึงอัปปนาเลย กรึ๊บ! เงียบ สักแต่ว่ารู้

สักแต่ว่ารู้คือรู้ตัวตลอดเวลานะ รู้ชัดเจนมากนะ รู้ว่าลงไป คิดดูสิว่าเราไม่ได้ยินอะไรเลย ลมพัดหรือว่าสิ่งกระทบ กระทบกับอายตนะคือตา หู จมูก ลิ้น กาย ไม่รับรู้เลย แต่มันรู้ตัวมันเองอยู่ชัดเจนมาก

เราจะเอาคำนี้ เพราะเราได้พิสูจน์กับหลวงปู่เจี๊ยะมา หลวงปู่เจี๊ยะเป็นคนแนะนำเองว่า เอ็งก็ทำอย่างนู้นมาเยอะแล้ว ถ้าเอ็งแน่จริง เอ็งต้องพุทโธได้ เอ็งต้องทำอย่างนี้ได้ ก็พิสูจน์กัน

ท่านพูดเลย **พุทโธโดยที่ไม่ต้องการสมาธิ**

เราเอามาพูดบ่อยมากว่า **พุทโธไม่ได้อยากสมาธิ อยากพุทโธอย่างเดียว คืออยากในเหตุ พุทโธๆๆ ไป**

แต่พวกเราทำไม่ได้ไง

๑. มันเครียด

๒. มันจำเจ

๓. กิเลสมันคอยยุแหย่

เราเลยทำอะไรไม่ได้ไง

แต่ของเรา เรามีพื้นฐานมาแล้ว เราพุทโธๆๆ ฉะนั้น ไอ้คำที่บอกว่าพุทโธ ๑ ชั่วโมง ถ้าลงสมาธิก็ได้ ๑ นาที พุทโธ ๒ ชั่วโมง ถ้าลงสมาธิก็ได้ ๒ นาที พุทโธ ๓ ชั่วโมง ถ้าลงสมาธิก็ได้ ๓ นาที เรื่องจริง

ฉะนั้น จะย้อนกลับมาคำถามนี่ไง ของผมนี่นะ มันลงไปแป๊บเดียวแล้วมันก็ออก

ถ้าโยมทำนี่นะ เราสาธุว่า เราไม่ได้พูดเพื่อทอนกำลังใจนะ โยมทำนี่ถูกแล้วแหละ แต่โยมทำอย่างนี้เขาเรียกว่านักกีฬาสมัครเล่นไง คือทำอยากให้มันมีสงบ อยากให้มันมีความสุขไง

แต่ถ้าพอนักกีฬาอาชีพเขาต้องรักษาความฟิตตลอดเวลานะ แล้วเทคนิคเขาต้องพร้อมนะ ถ้าไม่พร้อม โค้ชไม่ให้ลงหรอก นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรานักกีฬาอาชีพ คือนักปฏิบัติอาชีพ เขาจะพุทโธของเขา เขาจะดูแลใจของเขา ถ้ามันลง มันจะลงดีกว่านี้ไง

ทีนี้เพียงแต่ว่า ถ้าโยมเป็นได้อย่างนี้มันก็ดีแล้วแหละ ว่าอย่างนั้นเลยนะ ฉะนั้น เขาถามว่า สิ่งที่มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ ถูกหรือไม่

ถูก เพียงแต่ว่า คนที่เขาปฏิบัติอาชีพเขาทำมากกว่านี้ เวลาเขามากกว่านี้ เขาดูแลใจได้มากกว่านี้ มันก็เจริญงอกงามได้ใช่ไหม

ไอ้นี่เราต้องทำงานใช่ไหม เราต้องมีอาชีพ ถึงเวลาเราก็มาปฏิบัติได้แค่นี้ ในความรู้สึกเรานะ ได้แค่นี้ก็ว่าเก่งแล้ว เพราะส่วนใหญ่ที่ภาวนามาปรึกษาคือมันไม่ได้อะไรเลยไง มันได้แต่สร้างแต่เหตุ แล้วมันมีแต่ทุกข์ไง มันยังไม่ได้รับผล คือว่าจิตมันไม่สงบจนน้ำตาซึมแบบเราไง มันจะไม่ใช่สงบแล้วมันว่าง มันปล่อยวางจนน้ำตาซึม อันนี้แสดงว่าในจานเรายังมีอาหารไง บางคนเขาถือจานมามันมีแต่จานเปล่าๆ ทุกข์มาก มีแต่จานกับช้อน แต่ไม่มีอาหารเลย

ของเรายังมีอาหารติดอยู่ในจาน เออ! ยังใช้ได้ อย่างนี้ถือว่าใช้ได้นะ แต่ถ้าจะให้เจริญงอกงามมันก็ต้องความเพียรชอบ มันก็ต้องมีความวิริยะ ความอุตสาหะเพิ่มขึ้น นี่พูดถึงผลในการปฏิบัตินะ

ฉะนั้น สิ่งที่ทำ เราอารัมภบทมาให้เห็น ให้เห็นเพราะอะไร เพราะทุกคนจะเป็นแบบนี้ทั้งนั้นน่ะ น้อยเนื้อต่ำใจ ทำไปแล้วก็มีแต่ความทุกข์ ทำไปแล้วก็มีแต่ไฟเผาลน

มันก็กิเลส มันก็ธรรมดา คำว่า "ธรรมดาของเรา" กิเลสมันก็ทำงานอย่างนั้นน่ะ นั่นน่ะคือหน้าที่ของมัน นี่ตัณหาความทะยานอยากมันทำหน้าที่อย่างนั้นน่ะ คนโกงมาทำอย่างนั้นน่ะ หน้าที่คนโกงมันโกงทั้งวันทั้งคืนน่ะ ไอ้คนดีมันก็ให้ทั้งวันทั้งคืนน่ะ หน้าที่ของกิเลสมันก็ทำอยู่อย่างนั้นน่ะ แล้วกิเลสในใจเรามันก็เผาลนอยู่อย่างนั้นน่ะ แล้วกิเลสที่ไหนมันไม่ทำหน้าที่มันล่ะ แล้วกิเลสที่ไหนมันยกย่องสรรเสริญมาเชิดชูเราล่ะ กิเลสมันก็ทำหน้าที่มันน่ะ ฉะนั้น ถ้ากิเลสทำหน้าที่มันแล้วเราจะสู้กับมัน เราก็ต้องตั้งใจไง มันก็เป็นอย่างนั้นน่ะ

เข้าคำถาม "๑. ผมใช้ความคิดคำที่แรงๆ กระแทกใจและคำบริกรรมที่พุทโธให้หยุดคิด ทำให้ใจสงบได้บ่อยๆ ตลอดมาอย่างนี้ถูกต้องหรือไม่ครับ เพราะผมสงสัยว่าจำเป็นไหมที่เราต้องใช้คำบริกรรม"

คำบริกรรมนี่จำเป็น จำเป็นหมายความว่า ถ้าเราใช้คำแรงๆ เราใช้คำแรงๆ คำแรงๆ หรือคำอะไรที่โดนใจ มันหาไม่ได้ทุกวันหรอก คำแรงๆ นานๆ มันได้เสียทีหนึ่ง

แล้วถ้าเอาคำแรงๆ มันกระแทกไปแล้วมันปล่อย เออ! ก็ถูกต้อง แล้วพอมันคลายตัวออกมา คำบริกรรมใส่เข้าไป ถ้าคำแรงๆ มันไม่มี เราก็ใช้คำบริกรรมไง คำบริกรรมใช้ได้ตลอด พุทโธ ธัมโม สังโฆ มรณานุสติ เทวตานุสติ เราใช้ได้ทุกเวลา คือคำบริกรรมมันเป็นทุนสำรอง เป็นที่เอามาใช้ได้ตลอดเวลาเพื่อให้เราเจริญงอกงามไง คำบริกรรมเอามาต่อเนื่องเลย

ทีนี้คำแรงๆ เราได้ นี่คือปัญญาอบรมสมาธิ คำแรงๆ มันได้ แต่มันไม่ได้บ่อยๆ แล้วคำที่แรงๆ แล้วโดนใจ นานๆ มีหนหนึ่ง มันไม่เกิดบ่อยๆ หรอก เพราะกิเลสมันรู้ทัน กิเลสว่า โอ้! คำนี้เคยใช้แล้ว แรงกว่านี้ยังไม่เจ็บเลย แค่นี้ไม่ต้องมาพูด...กิเลส หน้าที่ของมันเป็นแบบนั้น

นี่คือปัญหานะ นี่คือปัญหาในการปฏิบัติ นี่คือปัญหาของกิเลสที่มันทำงาน แต่เราสร้างธรรมขึ้นมานี่แสนยาก ศีล สมาธิ ปัญญา เราขวนขวายสร้างขึ้นมาทำแสนทุกข์แสนยาก แต่เวลากิเลสมัน

ขวนขวายทำงานไม่ต้องแสนทุกข์แสนยาก ความเคยชินของมัน มันควักอาวุธออกมาใช้ได้ทุกทีเลย มันควักออกมานี่ทุกทีเลย

ไอ้เรานี่นะ หามาเกือบเป็นเกือบตายกว่าจะสู้มันได้ ของมัน มันชักออกมาทีเดียวล้มเลย แต่ก็ต้องสู้ เพราะเราเกิดมาเพื่อจะสู้กับมัน นักรบรบกับกิเลสของตัว ไม่ใช่ไปรบกับใคร ไม่ใช่ไปทำเพื่อจะไปแก้ใคร ไม่ใช่ไปทำเพื่อทิฏฐิของใคร ไม่ใช่ทำเพื่อให้คนยอมรับ ไม่ใช่ เราทำเพื่อไอ้กิเลสตัวนี้ที่มันชักอาวุธออกมา เราล้มทุกที นี่นักรบ สิ่งที่ต้องรบ รบตรงนี้

ครูบาอาจารย์อยู่โคนไม้ ๗ วัน ๗ คืน เวลาท่านภาวนา ท่านสู้กับตัวเอง หิวข้าวไหม หิว ทุกข์ยากไหม ทุกข์ แต่ท่านสู้ๆ สู้กับตัวเอง นั่นน่ะนักรบ นักรบแท้ๆ ไอ้พวกเราไม่ใช่นักรบ นี่สู้อย่างนี้ นี่พูดถึงข้อที่ ๑

“๒. เมื่อจิตมีผลกระทบ ความอยากหรือไม่อยากที่เกิดขึ้น พอใจและไม่พอใจ ผมใช้ความคิดหาเหตุหาผลเพื่อการคลายจิตใจที่มีความอยากหรือไม่อยากให้เบาบางลงไป ณ ช่วงเวลานั้น โดยการให้เหตุผลว่า ของเหล่านี้เราก็รู้สึกคิดมาแล้ว สภาพต่างกันกับความคิดที่มันเกิดดับ ทำให้จิตใจมันโล่งว่างเช่นกัน ทำแบบนี้ถูกต้องหรือไม่”

อันนี้เป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามีสตินะ ถ้ามีสติมันก็คิดโดยสติปัญญา ถ้าขาดสตินี่คิดโดยกิเลส ถ้าขาดสติ มันเพลิน เราตั้งสติใช้ปัญญา ตั้งสติ ใช้ปัญญาไปเลย พอใช้ๆ ไป สติมันอ่อนลงไง มันกลายเป็นสัญญาไปเลย กลายเป็นความคิดของกิเลสเลย ก็กลับมา

ตั้งสติอีก ถ้าสติมาก็เป็นมรรค ถ้าขาดสติไปก็เป็นเข้าทางกิเลส นี่มันต่อสู้กันตรงนี้ไง ตรงที่มีสติ เรามีสติไว้แล้วสู้ไว้ ใช้ได้ไหม ใช้ได้

เราปูพรมมาตั้งแต่ต้นให้เห็นว่า กิเลสมันร้ายนัก พญามารมันร้ายนัก แล้วคนที่จะไปต่อสู้กับมัน หญ้าปากคอก เห็นไหม ยากอยู่ ๒ คราว คราวเริ่มต้นกับคราวถึงที่สุด

คราวเริ่มต้น เราไม่เคยทำ เหมือนเด็กๆ ไปเล่นกับผู้ใหญ่ เหมือนเด็กๆ ไปต่อสู้กับผู้ใหญ่ เด็กมันจะเอาอะไรไปสู้กับผู้ใหญ่ เด็กมันจะเอาอะไรไปสู้กับพญามาร พญามารมันเป็นพญามาร มันครอบงำหัวใจอยู่ แล้วเด็กๆ มันเพิ่งฝึกหัด มันจะเอาอะไรไปสู้กับมัน ล้มทั้งนั้นน่ะ

ฉะนั้น ถ้ามันเป็นอย่างนี้แล้ว มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ สู้ไปเถอะ ทำได้อย่างนี้ก็ถือว่าเก่งแล้วนะ นี่ให้กำลังใจเยอะมากเลย แล้วเราก็พูดมาตั้งแต่ต้น ปูพรมให้เห็นว่าทำไมเป็นแบบนี้

คนที่ไม่สนใจเยอะแยะไปหมดเลย ชาวพุทธเหมือนกันทั้งนั้นน่ะ แล้วชาวพุทธที่นักปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วล้มลุกคลุกคลาน ใครมาเสนอแนวทางที่ว่าเรียบง่าย ภาวนาง่าย แล้วก็ไปกับเขา

ไปกับเขา มันวางเฉยเฉยๆ มันสบาย ใช่ ทุกคนปฏิบัติจะพูดคำนี้ “ก็เมื่อก่อนพุทโธแล้วมันทุกข์ ทำแล้วมันทุกข์ เดี๋ยวนี้สบาย ทำแล้วมันสบาย”

มันสบายตอนเริ่มต้น สบายตอนไปใหม่ๆ ลองไปนานๆ สบายไหม ลองไปสักเดือนสองเดือนจะสบายไหม มันจะปล่อยอย่างนั้นอีกไหม มันจะวางเฉยอย่างนั้นได้อีกไหม...ไม่ได้หรอก

ไอ้ที่ว่าสบายๆ มันปั้นหน้ากัน มารยาทสังคมไง สบายดีไหม เราตอบเขาว่าอย่างไรล่ะ เจอหน้ากัน เฮ้ย! เพื่อนสบายดีไหม มึงตอบเขาว่าอย่างไรล่ะ แล้วสบายจริงหรือเปล่า แล้วนี่ก็เหมือนกัน พอไปปฏิบัติแล้วสบายๆ มันเป็นไปไม่ได้

นี่เราปูพรมให้เห็นว่า เพราะเวลาปฏิบัติมาแล้วเป็นอย่างนี้ ปฏิบัติมาแล้วพอเผชิญอุปสรรคปั๊บ มันก็ถอยเลย ไปสบายๆ นั่นน่ะ แล้วสบายๆ แล้วมันก็เป็นขี้ลอยน้ำ สวะ ไม่มีอะไรเลย แล้วไปไหนต่อ มันจะไม่ได้ประโยชน์ไง

แต่ถ้าปฏิบัติแล้วก็ทุกข์อย่างนี้ แล้วเวลาพอพุทโธมันทุกข์อย่างนี้ ปัญญาอบรมสมาธิมันทุกข์อย่างนี้ แล้วมันไปไม่ได้ มันทุกข์อย่างนี้ แต่มันของจริง ก็จะรบกันน่ะ ก็จะสู้มันน่ะ ก็จะรบ ไม่ใช่มายกยอปอปั้นมัน ไม่ใช่มายอมจำนนมัน ก็จะมารบ รบก็ต้องปะทะกัน ถ้าปะทะมันก็เป็นความจริง นั่นเป็นมรรค

นี่พูดถึงคำถามถามอย่างนี้ เราอารัมภบทมาเสียยาว ยาวเพราะว่ามันเป็นเบสิก มันเป็นพื้นฐานของนักปฏิบัติ อย่างนี้ทุกคนน่ะ แล้วทุกข์มาก ที่พูดนี้พูดเพื่อให้กำลังใจนะ พูดเพื่อให้นักปฏิบัติเข้มแข็ง พูดเพื่อไม่ให้นักปฏิบัติเป็นเหยื่อ เอาให้จริงให้จัง นี่จบ

ฟังอันนี้นะ

ถาม : เรื่อง "เจ็บป่วยด้วยโรคภัยไข้เจ็บ คือเมื่อนั่งสมาธิไม่ได้ เดินไม่ค่อยได้ จะมีโอกาสได้ภาวนาไหมคะ"

กราบนมัสการหลวงพ่อ หนูภาวนามาได้สักระยะแล้วค่ะ ก็ยังล้มลุกคลุกคลานอยู่ ด้วยขณะนี้มีโรคภัยไข้เจ็บเข้ามาแทรก จนไม่สามารถนั่งสมาธิ จิตใจมีแต่หดหู่ เศร้าหมอง ฟุ้งซ่าน เนื่องด้วยโรคภัยไข้เจ็บ เดินจงกรมก็ไม่สะดวก เดินได้ประมาณ ๕ หรือ ๑๕ นาทีเท่านั้น

เรือนที่ครองอยู่ก็ไม่เป็นหลักใจ กระทบอารมณ์บ่อย ทุกวันนี้ได้แต่อ่านหนังสือธรรมะและฟังเทศน์หลวงพ่อ ก็เข้าใจบ้าง ไม่เข้าใจบ้าง พยายามบริกรรมพุทโธๆ แต่บริกรรมได้ไม่ถึง ๑๐ ลมหายใจ ก็ฟุ้งซ่าน หดหู่ เศร้าหมองอีก มันวนเวียนไปอย่างนี้เกือบทุกวัน จนบางครั้งทานข้าวไม่ลง สุขภาพร่างกายก็อ่อนแอ ตื่นกลางคืน ก็พยายามบริกรรมพุทโธๆ นอนบริกรรมพุทโธ นั่งไม่ได้ค่ะ มีวิธีใดที่จะมีโอกาสได้ภาวนาในระหว่างที่มีโรคภัยไข้เจ็บคะ กราบขอบพระคุณหลวงพ่อค่ะ

ตอบ : เวลาปกติเราก็พยายามภาวนาของเรา ในธรรมเขาบอกอย่างนี้ มีเงินอยู่กองหนึ่ง ให้ทุกคนนับเอาได้มากได้น้อยเป็นของคนนั้น ทุกคนก็อยากจะนับเงินให้ได้มากที่สุด เพราะเงินทุกคนว่ามีค่า ให้นับเงิน เงินกองนี้ใครนับได้เท่าไรเอาไปเท่านั้น โอ้โฮ! นับกันใหญ่เลยนะ จะเอาเงินทองนั้นไปเพราะมันมีคุณค่า

ทีนี้ถ้าเรามาภาวนา เราจะเอาอริยทรัพย์ อริยทรัพย์มันไม่ใช่แก้วแหวนเงินทองที่เขาจะนับค่าได้ มูลค่าที่ประเมินไม่ได้ ศีล สมาธิ ปัญญา นี่มูลค่าที่ประเมินไม่ได้ มูลค่าอย่างนี้มันเป็นอริยทรัพย์ที่มันจะทำให้จิตใจเราผ่องแผ้ว ทำให้จิตใจเราเป็นความจริง เราถึงพยายามประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติให้ตามความจริงกัน เหมือนที่เขาให้เงินให้ทองกัน ใครนับได้เท่าไรได้เท่านั้น อันนี้พุทโธเท่าไรก็ได้เท่านั้น พุทโธถ้าจิตนี้สงบมันจะได้ตามความจริงของมัน

แต่เวลาเราจะพุทโธ เราอยากประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แล้วเราเจ็บไข้ได้ป่วย

คำว่า “เจ็บไข้ได้ป่วย” เขาไม่ได้ให้ฝืนมัน เขาไม่ได้ให้ฝืนไปนั่งสมาธิ เดินจงกรม ถ้าคนเจ็บไข้ได้ป่วย ถ้าคนป่วยมันเดินไม่ได้ เขาก็นั่งภาวนา ถ้านั่งภาวนาไม่ได้ ถ้าคนป่วยเขานั่งไม่ได้ เขาจะนอนอยู่ เขานอนภาวนา ยืน เดิน นั่ง นอน เขาภาวนาได้ทั้งหมด เพราะการภาวนานี้ภาวนาเพื่อเอาหัวใจ ไม่ได้ภาวนาเพื่อเอาร่างกาย

จิตใจนี้มันอยู่ในร่างกายนี้ เพราะคนเกิดเป็นมนุษย์มีร่างกาย ร่างกายต้องเจริญเติบโตจากทารกขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ แล้วมันชราคร่ำคร่าไปทั้งนั้นน่ะ แต่ที่เขาภาวนากัน เขาภาวนาเอาที่หัวใจนี้

ในสมัยพุทธกาล สามเณร ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เณร ๗ ขวบ เด็ก ๗ ขวบ ทำไมมีปัญญาชำระล้างกิเลสได้ เพราะเขาชำระล้างกิเลสด้วยปัญญาของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราเติบโตมาจนป่านนี้ จนมีครอบครัว เรามีเหย้ามีเรือน เรือนก็ไม่เป็นหลักใจ นั่นก็เรื่องของเขา เพราะอะไร เพราะคนมีเหย้ามีเรือนเขาต่างคนต่างก็จะหาความสุขของเขา ถ้าสิ่งใดประสบความสำเร็จก็เป็นความสุขของเขา

แต่ในเมื่อเราเจ็บไข้ได้ป่วย มันไม่สมความปรารถนาเขา เขาก็ต้องไม่พอใจเป็นธรรมดา เขาไม่พอใจเป็นธรรมดา มันก็เป็นการวัดใจกันว่า คนเราเวลาอยู่ด้วยกัน ไม่เจ็บไข้ได้ป่วยก็ว่ารักเราๆ ทั้งนั้นน่ะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย เขาทำไมเกลียดชังเรา เขาไม่รักเราจริง นี่มันวัดน้ำใจกันได้

ถ้าวัดน้ำใจเขาเป็นอย่างนั้น ถ้าเราวัดน้ำใจของเราได้ เรามีหัวใจที่เป็นธรรม หัวใจที่สูงกว่า เราวัดค่าเขาได้ ถ้าวัดค่าเขาได้ เราไปน้อยเนื้อต่ำใจอะไรไปกับเขา แม้แต่ร่างกายของเราเจ็บไข้ได้ป่วย เรายังบังคับไม่ได้ หัวใจที่เราคิดอยู่นี่เรายังบังคับหัวใจเราไม่ได้ เราจะไปบังคับหัวใจใคร มันเป็นสิทธิของเขา มันเป็นสิทธิ์ของเขา แต่มันก็เป็นสิทธิ์ของเรา เราก็มีสิทธิ์ใช้ปัญญาแยกแยะเหมือนกันว่าอะไรถูกอะไรผิด

นั่นมันเป็นปัญญาของเขา เป็นสิทธิ์ของเขา เขาใช้ของเขา นี่สิทธิ์ของเรา เราก็ใช้ของเรา ฉะนั้น ถ้าเรือนยังไม่เป็นหลักใจ เรือนยังกระทบกระเทือนอารมณ์ของเราบ่อยๆ ก็ปล่อยเขาไป ในเมื่อเราต้องรักษาความเจ็บไข้ได้ป่วยของเรา ถ้าเจ็บไข้ได้ป่วย นอนก็นอนภาวนาได้ นอนนี่ภาวนาได้ แต่มันนอนภาวนาไม่ได้เพราะอะไร

เพราะใจมันร้อน ถ้าใจมันร้อน นอนก็นอนไม่ได้ นั่งก็นั่งไม่ได้ เพราะใจมันร้อนไง แต่ถ้าใจมันเย็นล่ะ ถ้าใจมันเย็นมันก็ทำได้ใช่ไหม

นี่เขาพูดถึงว่า มีวิธีการอย่างใด เพราะนั่งก็นั่งไม่ได้ เดินก็เดินไม่ได้

แล้วเวลาเดินได้ทำไมไม่ทำ เวลาเดินได้นั่งได้ไปไหนอยู่ล่ะ พอมันเจ็บไข้ได้ป่วยแล้วค่อยมาภาวนา แล้วพอเจ็บไข้ได้ป่วย เจ็บไข้ได้ป่วยก็มาต่อรองแล้ว เออ! ทีนี้ก็เดินไม่ได้ ตอนนี้ก็นั่งไม่ได้ อ้าว! เวลาเดินได้นั่งได้ไปทำอะไรอยู่

เพลิน เวลามันปกติมันก็หลงไปกับโลก เวลามีอะไรกระทบใจก็อยากจะหาที่พึ่ง เวลาหาที่พึ่ง ยิ่งเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างนี้ด้วย เจ็บไข้ได้ป่วย เห็นไหม ความเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นต้นเหตุ ให้เห็นโทษของมัน ร่างกายนี้เป็นรวงรังของโรคทั้งกายและใจ ร่างกายนี้เป็นรวงรังของโรคนะ โรคทางเจ็บไข้ได้ป่วย รวงรังของกิเลสมันก็อยู่ที่หัวใจ ถ้าหัวใจนะ ถ้ารวงรังของหัวใจ สิ่งที่เรากระทบกระเทือนกัน มันกระทบกระเทือนอย่างนั้น

ภาวนาได้ ภาวนาโดยอยู่เฉยๆ เวลาคนนอนอยู่บนเตียง พุทโธๆ ไปเรื่อย พุทโธไปเรื่อย พุทโธของเราไปเรื่อย ไม่ก็เปิดธรรมะ ๑๐๓.๒๕ วิทยุเสียงธรรมของหลวงตา เปิดเบาๆ อย่าให้เขาได้ยิน เดี๋ยวกระทบกระเทือนอีก เรือนก็พึ่งไม่ได้ อย่าเปิดให้เขาได้ยิน เปิดฟังคนเดียว ยิ่งเสียบใส่หูฟังคนเดียวยิ่งดีใหญ่ สิทธิของเรา มันเป็น

สิทธิ์ของเรา นั่นเป็นสิทธิ์ของเขา เราเลือกคู่ครองมาแล้ว เลือกมาแล้วเป็นอย่างนี้ ถ้าเลือกมาแล้วเป็นอย่างนี้

คนเรานะ ดูสิ เด็กกตัญญู พ่อแม่มันเจ็บไข้ได้ป่วย มันไปเช็ดขี้เช็ดเยี่ยว มันยังดูแลพ่อแม่มัน เด็กมันกตัญญู น้ำใจมันน่ะ เราอยากมีเพื่อนอย่างนั้นนะ เราอยากคบคนอย่างนั้นน่ะ คนที่มันดูแลพ่อดูแลแม่ของมัน มันมีน้ำใจกับพ่อแม่มัน อยากคบคนอย่างนั้นจริงๆ

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเขาเป็นอย่างนั้นก็เรื่องของเขา เราจะเอาอย่างนั้นมาทับถมใจเราทำไม ๑๐๓.๒๕ เสียบใส่หูไว้เลย

หลวงตาจะพูดอย่างนี้เยอะแยะ ในธรรมะของหลวงตาว่ามีอะไรพึ่งได้ มีอะไรพึ่งไม่ได้ แล้วพออย่างนี้มันเห็นจริง มันกระทบจริงมันจะบอกว่าใช่ เพราะเดี๋ยวนี้หนูเห็นจริงๆ เลย หนูก็โดนอยู่นี่มันยิ่งใช่ใหญ่เลย แล้วยิ่งภาวนาเข้าไปนะ ถ้าเป็นศีล สมาธิ ปัญญามันยิ่งใช่เข้าไปใหญ่ ถ้ามันยิ่งใช่เข้าไป เห็นไหม

ภาวนาได้ ภาวนาได้ แต่ที่มันไม่ได้ มันไม่ได้เพราะใจมันเร่าร้อนหนึ่ง เจ็บไข้ได้ป่วยมันก็เป็นทุกข์อยู่แล้ว คนเรานะ ปกติมันก็ระแวงอยู่แล้วยิ่งเจ็บไข้ได้ป่วยมันยิ่งตกใจเข้าไปใหญ่ แล้วยิ่งไม่มีสิ่งใดที่พึ่งได้มันยิ่งร้อนเวลาร้อน พอใจมันร้อน มันทำอะไรไม่ได้เลย ติดขัดไปหมดล่ะ

ใจเย็นๆ ใจเย็นๆ นะ นี่ความจริง เราเผชิญกับความจริงแล้วเผชิญกับสงครามแล้ว สงคราม เห็นไหม สงครามเจ็บไข้ได้ป่วย

สงครามในการครองเรือน เราเผชิญกับสงครามแล้ว ตอนนี้จิตใจของเราได้เข้าสู่สงคราม ถ้าได้เข้าสู่สงครามนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้เลยนะ เหมือนช้างศึกเข้าสู่สงครามแล้วไม่หวั่นไหวกับลูกธนูคันศรของใครทั้งสิ้น ช้างศึกมันได้เข้าสงครามนะ มันไม่เคยห่วงหอกของข้าศึกที่จะทิ่มแทงมันเลย มันไสเข้าไปเลยนะ พาเจ้านายมันเข้าไปชนช้าง

นี่ก็เหมือนกัน เรานักปฏิบัติแล้วเราจะเข้าเผชิญกับความจริงแล้ว เราตั้งใจของเรา เจ็บไข้ได้ป่วยนั้นมันเป็นวาระ เจ็บไข้ได้ป่วยมันก็หายเจ็บไข้ได้ป่วยได้ เวลาหายเจ็บไข้ได้ป่วยแล้วให้คิดอารมณ์นี้ไว้ให้ดีนะ เวลามันเจ็บไข้ได้ป่วยนี่อยากภาวนา ทำภาวนาก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ เวลาหายแล้วคิดตรงนี้ให้ดีนะ แล้วอย่าลืมนะ อย่าลืมภาวนานะเวลาหายแล้ว

ทำได้ จิตใจเวลาคนทุกข์คนยากมันคิดไปร้อยแปด แต่ถ้ามันมีหลักมีเกณฑ์ มีที่พึ่งนะ มันจะทำได้ ถ้าทำได้นะ ให้ระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ระลึกถึงนะ ระลึกถึงนางปฏาจาราเสียทั้งสามี เสียทั้งลูก ๒ คน เสียทั้งพ่อทั้งแม่ ขาดสติไปเลย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียก “ปฏาจารา เธอเป็นอะไร”

ฟื้นสติมา ฟื้นสติมา ชีวิตมันทุกข์ยากขนาดนี้ มาพิจารณาพิจารณาเทียนไขไง เทียน เวลาจุดเทียนมันเผาตัวมันเอง พิจารณาชีวิตมันเผามันทำลายตัวมันเอง จนปฏาจาราเป็นพระอรหันต์นะ

นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตเราทุกข์ ชีวิตเราเป็นแบบนี้ เอาคติธรรมอย่างนี้ไปใช้ เอาคติธรรมในพระไตรปิฎก ครูบาอาจารย์ที่ท่านเผชิญทุกข์มาเห็นไหม เสียทั้งสามี สามีโดนงูกัดตาย ลูกจมน้ำตายคนหนึ่ง โดนเหยี่ยวคาบไปคนหนึ่ง จะไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ ฟ้าผ่าเผาเรือน เผาบ้านพ่อแม่ตายหมดเลย ทุกข์ขนาดนั้นน่ะ หมดเนื้อหมดตัว หมดที่พึ่งจนขาดสติ นั่นทุกข์ของวัฏฏะ คนเกิดมามีทุกข์มียากอย่างนั้น

แล้วเราล่ะ เวลาเราทุกข์ให้คิดอย่างนั้นปั๊บ มันก็เป็นคติได้ไง เป็นคติที่ว่า เราเจ็บไข้ เราป่วย มันเป็นคติได้ คนทุกข์กว่าเราเยอะมาก แต่ทุกข์แล้ว อริยทรัพย์มันเกิดแล้ว สัจธรรมมันเกิดแล้ว เรามีปัญญาใคร่ครวญไหม มีปัญญาพิจารณาไหม มีปัญญาดูแลชีวิตเรา ดูชีวิตเรานี่ อ่านชีวิตเรานี่ ชีวิตเราทุกข์ขนาดไหน อ่านชีวิตเรานี่ แล้วเศร้าไหม อ่านตั้งแต่เกิด ตั้งแต่มีคู่ ตั้งแต่เจ็บ อ่านชีวิตตัวนี่ทุกข์ไหม แล้วพิจารณา นี่สัจธรรม คิดอย่างนี้ ภาวนาอย่างนี้

แล้วที่ว่ามันทุกข์ๆ พอมันปล่อยนะ โฮ้! ว่าง ทุกข์ไปไหนวะ หาทุกข์ไม่เจอ นี่เวลามันปล่อย ถ้ามันปล่อยได้นะ ถ้ามันปล่อยไม่ได้ มันก็จะเผาลนอย่างนี้ ทำอย่างนี้ พิจารณาอย่างนี้ ธรรมโอสถรักษาใจเราเองวัง

รสของธรรมมันชนะรสทั้งปวง

รสของความสงบสุข รสของสุคติธรรม

มันมีสุคติ ธรรมมันมีความสุข

สุคโต

ถ้ามันสุคโตเดี๋ยวนี้มันก็ได้เดี๋ยวนี้ไง

ถ้ามันสงบเดี๋ยวนี้นะ นี่รสของธรรมมันต้องเป็นแบบนั้น

๒

ได้สุคติ

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง "ถ้าการภาวนาทำได้แค่หยุดการส่งออกของจิต ไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ ประโยชน์ที่ได้คืออะไรคะ"

กราบนมัสการหลวงพ่อ

ตอบ : "การภาวนาที่ทำได้แค่หยุดการส่งจิตออก ไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ จะได้ประโยชน์อะไร"

ได้ประโยชน์อะไร เวลาเราได้ประโยชน์ มันก็คนคิดไง เขาเรียกว่าอะไรนะ ไก่ได้พลอย ลิงได้แก้ว ไก่ได้พลอยมันไม่รู้จักคุณค่าของมันว่าพลอยมันคืออะไร มันจะเอาเมล็ดข้าว ลิงได้แก้วมันได้ของดีมา มันไม่รู้ว่าอะไรเป็นของดี มันจะเอากล้วยใบเดียวเท่านั้นน่ะ ลิงได้แก้วมันไม่รู้ไง ถ้าคนไม่รู้ก็คือไม่รู้ แต่ถ้ามันรู้ล่ะ

ลิงหรือไก่มันไม่ต้องรู้หรอก เพราะไก่ได้พลอยๆ ไก่มันไม่รู้จักพลอยหรอก มันอยากได้เมล็ดข้าว แต่ว่าไก่ได้พลอย ใครเป็นคนพูดล่ะ คนต่างหาก คนเห็นไก่มันคุ้ยเขี่ย มันหาข้าวของมัน หาเมล็ดข้าว

ของมัน หาอาหารของมัน เวลามันเขี่ยไปเห็นพลอย มันไม่รู้จักว่าพลอยมีค่าขนาดไหนหรอก แต่ถ้ามันเห็นข้าว เห็นพวกธัญพืช มันจิกกินเลย เพราะมันรู้ว่าเป็นอาหารโดยสัญชาตญาณของมัน แต่ไก่มันไม่รู้จักพลอยหรอก ไก่ไม่รู้จัก

ลิงก็เหมือนกัน ลิงได้แก้วๆ ของมีค่าให้มัน มันไม่รู้จักหรอก มันรู้แต่กล้วย รู้แต่ผลไม้ รู้แต่สิ่งที่เป็นอาหารของมัน ถ้ารู้แต่สิ่งที่เป็นอาหารของมัน มันถึงกินไง แต่ถ้ามันได้แก้วขึ้นมา แก้วมันเป็นธาตุ มันกินไม่ได้ เหมือนหิน มันโยนทิ้งเลย

ไก่หรือลิงมันไม่รู้จักหรอกอะไรเป็นพลอย อะไรเป็นข้าว อะไรเป็นแก้ว อะไรเป็นกล้วย มันไม่รู้จัก แต่คนรู้จักคือครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านรู้จัก คนที่ผ่านมาแล้วถึงรู้จัก คนไม่รู้จักมันก็ไม่รู้จักไง นี้จะบอกว่า ถ้าคนไม่รู้จักมันถึงไม่รู้ เพราะคนไม่รู้มันถึงว่า แล้วมันได้อะไรล่ะ

เห็นไหม ถ้าการภาวนา แค่ทำให้หยุดการส่งออกของจิต ทำได้แค่หยุดการส่งออกของจิต ไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้แล้วจะได้ประโยชน์อะไร

มันไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ การหยุดการส่งออกของจิต หยุดโดยอะไรล่ะ หยุดโดยวางยาสลบก็ได้ เวลามันโดนวางยาสลบมันก็ไม่ได้คิด เวลามันคิดจนมันพอแล้วมันก็หยุด แล้วหยุดความคิด หยุดอย่างไรล่ะ หยุดด้วยวิธีการอะไร หยุดอย่างใด

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา

๑. ปัญญาอบรมสมาธิ

๒. มีคำบริกรรมพุทโธ

พุทโธๆๆ เวลาถ้ามันละเอียดเข้ามา มันหยุดอย่างนี้หรือนี่ถ้ามันหยุด มันหยุดมันต้องหยุดโดยคำบริกรรม หยุดโดยสติ หยุดโดยการภาวนา ถ้าหยุดโดยการภาวนา มันจะได้ความสงบร่มเย็น ถ้าได้ความสงบร่มเย็นจะไม่ถามมาอย่างนี้ไง

เขาบอกว่า แล้วมันจะได้อะไรล่ะ

มันก็ได้สุคติ มันก็ได้ความสุข แล้วนี่มันได้อะไร แสดงว่ามันไม่มีความสุขไง

หยุดความคิดแล้วมันได้อะไรล่ะ

อ้าว! หยุดความคิดก็ผ่าสมองไง หยุดความคิดออกมาก็เปิดสมองไง ผ่าตัดสมอง พอเย็บเสร็จ เขาออกมา เขาฟื้นขึ้นมาก็ได้แค่นั้นไง

คือว่าเป็นไก่หรือเป็นลิงมันไม่รู้จักว่าพลอยมีคุณค่าแค่ไหน ลิงได้แก้ว ไม่รู้ว่าแก้วมีคุณค่าขนาดไหน โดยสัญชาตญาณมันรู้แต่กล้วย รู้แต่ข้าว มันรู้ของมัน

นักการภาวนา สามัญสำนึกของมนุษย์ สามัญสำนึกของคน คนมันรู้เรื่องอะไรล่ะ ได้เห็นเขาทำกันนะ ดูสิ ในศาสนาพุทธเขามี

ภาวนากัน เขาภาวนา เราก็อยากภาวนากับเขา เราภาวนากับเขา ไอ้คนที่ภาวนาไม่เป็นมันก็ว่าตามไปนะ

ไอ้คำว่า "หยุดความคิดๆ" คนที่มันเป็น หลวงปู่ดูลย์ท่านสอนไง คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด ต้องหยุดคิด แต่ก็ต้องใช้ความคิด การหยุดคิดก็ต้องใช้ความคิด

นี่ไง คนเป็นเขาไม่ได้หยุดแบบซื่อบื้อ ไม่ได้หยุดแบบธาตุดูสิ รถวิ่งมา เบรกมันก็หยุด ยังดีนะ มันยังมีเครื่องยนต์มันทำงานอยู่นะ มันต้องดับเครื่องด้วย

เขาบอกว่า "หยุดการส่งออกของจิต ถ้าทำไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ แล้วประโยชน์ที่มันจะได้คืออะไร"

ถ้าประโยชน์ที่ได้ตามความเป็นจริงนะ ถ้าเวลาคนมีอำนาจวาสนาส้มหล่น เวลาพุทโธไปหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิไป ถ้าจิตมันสงบ โอ้โฮ! มันน้ำตาไหล บางคนน้ำตาไหล บางคนไม่กล้าพูดนะ บางคนไม่กล้าพูด ไม่กล้าพูดออกมา มันอธิบายไม่ได้ ยิ่งคนยิ่งมีการศึกษาสูงๆ เวลาไปเจอสิ่งใดไม่กล้าพูดเลย เพราะอะไร เพราะวุฒิของตัว สังคมเขาเชื่อถือ ไม่กล้าพูดเรื่องอย่างนี้ ถ้าพูดเรื่องอย่างนี้ออกไปมันสะเทือนถึงวุฒิภาวะของตัว สะเทือนถึงสถานะ สถานะมันเป็นหัวโขน แต่เวลาไปเห็นจริงมันหัวโขนไหมล่ะ

เราเห็นจริงของเราเองนะ ถ้ามันได้เห็นจริงของมันนะ เวลาพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าจิตมันสงบนะ โอ้โฮ! มันซาบซึ้ง ซาบซึ้งที่ไหนรู้ไหม ซาบซึ้งที่ว่า โอ้โฮ! หัวใจมีค่าขนาดนี้เชียวหรือ จิตใจของเรามีค่าขนาดนี้เชียวหรือ โอ๋ย! ความสุขมันมีค่าขนาดนี้เชียวหรือ มูลค่ามันตีเป็นค่าไม่ได้ มันตีมูลค่ามาเป็นเงินไม่ได้ มันตีมูลค่ามาไม่ได้ เขาถึงสละได้ไง ไม่อย่างนั้นรสของธรรมมันชนะรสทั้งปวงได้อย่างไร

รสของธรรมมันชนะรสทั้งปวง รสของความสงบสุข รสของสุคติธรรม มันมีสุคติ ธรรมมันมีความสุข สุคโต ถ้ามันสุคโตเดี๋ยวนี้ มันก็ได้เดี๋ยวนี้ไง ถ้ามันสงบเดี๋ยวนี้นะ นี่รสของธรรมมันต้องเป็นแบบนั้น ไอ้พวกที่ภาวนาๆ ถ้ามันเป็นจริงต้องเป็นแบบนั้น

ไอ้นี่อะไรก็ไม่รู้ โดยที่เขาทำกันอยู่นี่ “สบายๆ เมื่อก่อนมันก็ทุกข์ยากมากเลย เดี๋ยวนี้สบายเลย ปฏิบัติแล้วสบายเลย”... สบายๆ ก็ไอ้เบิร์ดมันร้องไง สบายๆ ไอ้เบิร์ดมันร้องอยู่นั่นน่ะ มันมีเหตุมีผลอะไร

แต่ถ้าเป็นฐานความเป็นจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญา

คำว่า “มีศีล” คนเราฟุ้งซ่าน คนเรามันควบคุมตัวเองไม่ได้ เพราะมันทุศีล คำว่า “ทุศีล” มันเข้าข้างตัวเองทั้งนั้น มันจะมีความโลภ ความโกรธ ความหลงข่มขี่หัวใจนี้ ทำอะไรแต่ความพอใจ

ของตัว เวลาลุ่มหลงอะไรก็เต็มไม้เต็มมือ เวลาโกรธขึ้นมาก็เต็มเหนี่ยวเลย เวลามันโลภ โลภจนเสียกิริยา เห็นไหม มันไม่ปกติ

แล้วกว่ามันจะเป็นปกติได้ กว่าจะเป็นปกติได้ คนที่เขาฝึกหัดมา เขาฝึกฝนมาจนเขามีความปกติของใจ เขามีศีลโดยอธิศีล มีศีลโดยจิตใต้สำนึก ถ้ามีศีลโดยจิตใต้สำนึก อย่างนี้สงบไหม อย่างนี้หยุดความคิดได้ไหม แค่ศีลนะ แค่ศีล ศีลคือความปกติของใจ

ใจที่ไม่ปกติมันทุศีล เวลามันทุศีล มันทุศีล มโนกรรมไง แต่เวลาศีล ๕ ศีล ๕ มันต้องมีพฤติกรรม มีการกระทำ มันมีการกระทำแล้วมันถึงผิดข้อบังคับ

แต่เวลาอธิศีล ศีลมันคือมโนกรรม คือมันความรู้สึกนึกคิด แล้วถ้ามันมีสติปัญญา มันรักษาไว้ มันสงบระงับ มันปกติ มันสงบเข้ามา มันรู้ตัวของมัน อย่างนี้เราสบายๆ ไหม

ที่เขาบอกว่ามันสบายๆ...ไอ้นี่มันแบบว่ามันออกเป็นโลกๆ ไปหมดแล้วล่ะ มันอยู่โดยกิริยาภายนอก มันอยู่โดยมารยาทสังคม แค่มีมารยาทนะ

ดูสิ กรรมฐานเราไม่เอาอะไรสิ่งใดเป็นประเด็น เอาการประพฤติปฏิบัติ เอาความสุข เอาความสงบในใจเป็นประเด็น

ถ้าไปที่อื่นเขาจะต้องมีกติกานะ ต้องแต่งตัวอย่างนี้ ต้องแต่งตัวอย่างนี้ ก็เลยกลายเป็นมารยาทสังคม มารยาทสังคมมันก็เหมือนจับคนมาเข้าแถว ทุกอย่างมันจัดระเบียบสังคม ดูมันก็สวยเนาะ

มันก็ระเบียบสังคม แล้วหัวใจได้จัดหรือยัง ได้จัดระเบียบหัวใจไหม ปกติไหม มันไม่ปกติ

นี่เราจะพูดถึงภาคปฏิบัติ ทีนี้การปฏิบัติ เรามองว่าปฏิบัติกันอย่างไร ฉะนั้น มันอยู่ที่คำถามไง คำถามว่า "การภาวนาทำได้แค่หยุดการส่งออกของจิต ไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้"

คำว่า "ไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้" เห็นไหม ต้นไม้เวลาเราปลูกแล้ว เรารดน้ำพรวนดิน มันจะโตกว่านี้ไหม มันจะเติบโตไหม ต้นไม้นี่ ต้นไม้ถ้ามันมีชีวิตของมัน มันจะเติบโตไหม

จิต ถ้าภาวนา ถ้ามีคำบริกรรม ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะโตไปกว่านี้อีกไหม มันไม่ก้าวหน้าใช่ไหม ไม่ก้าวหน้า มันคงที่ตายตัวใช่ไหม มันก็พลาสติกไง มันก็ต้นไม้พลาสติก มันไม่ใช่ต้นไม้ที่มีชีวิต มันไม่ใช่ต้นไม้ที่มันเติบโตได้

ถ้ามันเติบโตได้ ถ้ามันไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้มันก็ต้องเสื่อม อ้าว! ต้นไม้ถ้าเราปลูกแล้ว ถ้าเราไม่ดูแลมัน มันมีโรคมีภัยของมัน มันก็ต้องตาย ตาย ใบมันร่วงหมด ถ้าใบร่วงหมด เดี๋ยวมันก็แห้ง แห้ง เดี๋ยวมันก็ล้ม ถ้ามันไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ มันจะทำอย่างไร

มันไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ มันก็ต้องเสื่อม เพราะจิตมันเป็นสิ่งมีชีวิต ถ้าไม่เจริญ มันก็เสื่อม ถ้าไม่เสื่อม เราก็ทำให้มันเจริญขึ้นมา ถ้ามันเจริญขึ้นมา ประโยชน์ที่มันจะได้ ประโยชน์ที่มันจะได้ก็คือความสุขไง ประโยชน์ที่มันได้ก็สุคโตไง

นี่เขาถามว่า แล้วมันจะได้ประโยชน์อะไรไง

เวลาภาวนาไปแล้ว เวลาทำเข้าไปแล้วมันก็เป็นตรรกะ มันเป็นความรู้สึกนึกคิด แล้วก็เทียบเคียง แล้วพออย่างนี้แล้ว แล้วมันไม่ได้อะไร ก็เลยถามว่า แล้วมันได้อะไรล่ะ

ก็ได้ความทุกข์ไง ก็ได้ที่ต่อสู้มาไง

เราจะบอกว่าโลกคิดกันแบบนี้ คิดแบบนี้ คำถามมันถามแบบวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์มันก็คิด มันมีบวกมีลบ มันก็ต้องมีบวกลบอย่างไร

แต่ถ้าเป็นทางจิตนะ โอ้โฮ! มหาศาลเลย คำถามแค่นี้ตอบไปได้อีกเยอะแยะเลย ประโยชน์ที่ได้ โอ้โฮ! ประโยชน์นี้มหาศาล มหาศาลจริงๆ นะ มหาศาลว่า ถ้ามันทำได้จริง คนคนนั้นเป็นคนดี

ดูซิ เวลาพระเราไปอยู่ในป่าในเขานะ เวลาภาวนาไม่ได้มันก็ทุกข์ยาก เวลาจิตมันสงบ ถ้ามีบุญมีอำนาจวาสนา เทวดาเขามาคุ้มครอง เขาคุ้มครองเพราะเหตุใด เขาคุ้มครองเพราะเขาอยากให้เราภาวนาได้ แล้วภาวนาได้ เขาขอบุญอันนี้ไง เขาขอส่วนบุญที่เราทำได้ เขาอนุโมทนากันขนาดนั้นนะ ไม่อย่างนั้นเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักฯ เทวดาส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไปเลยล่ะ เหมือนกับคนแห้งแล้งมันไม่เคยมีอะไรเป็นความชุ่มชื่นเลย แล้วมันมีธรรมโอสถขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ประกาศแล้วทั้งๆ ที่เขาได้ยินเฉยๆ นะ อู้ฮู! มันส่งข่าวกันไปเป็นชั้นๆ นะ

นี่ได้อะไรไง

แล้วถ้าปฏิบัติรู้จริงเห็นจริง เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มาฟังเทศน์หลวงปู่มั่น มาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ มันมาอย่างไรล่ะ แล้วมันได้อะไรล่ะ

มันได้ นี่คนรู้จริงเขาจะเก็บไว้ภายใน คนรู้จริงเขาจะเก็บไว้ เพราะอะไร เพราะพูดไปข้างนอก โลกเขาไม่รู้กับเราหรอก โลกเขาไม่รู้กับเรา อริยทรัพย์ ทรัพย์สมบัติ เห็นไหม หลวงตาท่านบอกว่าคนที่มันมีคุณธรรมเขาไม่หิวไม่กระหาย เขาไม่อยากอวด เขาไม่อยากควักออกมาหรอก พอควักออกมาแล้ว แล้วมันก็เหมือนเข้าโรงพยาบาลบ้าใครบ้าวะ เออ! เอ็งบ้า เออ! เอ็งบ้า แล้วใครบ้า อ้าว! บ้าก็บ้าวะใครบ้า

มันไม่มีใครรู้หรอก ก็คนไม่รู้ เราไปพูดกับคนไม่รู้ เราไปพูดกับเขา เราอายไหม เราอายเขาไหม แล้วโลกนี้เขาไม่รู้อะไรกับเรา แล้วเราอวดดีจะไปควักดวงใจไปให้เขาดูน่ะ มันเป็นไปได้อย่างไร

มันเป็นไปได้ก็แบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นไปได้แบบหลวงปู่มั่นเทศนาว่าการพยายามชักนำ ชักนำเขาด้วยเหตุด้วยผล ชักนำเขา เห็นไหม จิตใจที่สูงกว่าดึงจิตใจที่ต่ำกว่าดึงมันขึ้นมา ดึงขึ้นมาด้วยเหตุด้วยผลให้มันพิจารณาตาม ให้มันใช้ปัญญาใคร่ครวญตาม

ถ้ามันใคร่ครวญตาม พอมันรู้ขึ้นมานะ มันเห็นขึ้นมานะ ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการในสมัยพุทธกาล เวลาเขาเข้าใจแล้วนะ โอ้โฮ! เขารำพันรำพึงนะ “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐสุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอกบุรุษ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสามารถหงายภาชนะที่มันคว่ำอยู่ให้มันหงายขึ้นมาได้”

หงายหัวใจ หงายไอ้พวกมืดบอด หงายไอ้พวกที่มันทิฏฐิมานะ หงายไอ้พวกที่เห็นแก่ตัว หงายมันขึ้นมา พอหงายขึ้นมา ฟังธรรม ชักนำขึ้นมาด้วยเหตุด้วยผล ชักนำ พยายามชักนำมา พอเขารู้เขาเข้าใจ นั่น! คนที่เขามีคุณธรรมเขาทำกันอย่างนั้น เขาใช้เหตุใช้ผลเพื่อให้เขารู้ ไม่ใช่ไปควักหัวใจให้เขาดู

ไปควักหัวใจให้เขาดู เราไปตลาดกันเนาะ ไปซื้อหัวใจหมูไง เราไปซื้อหัวใจเครื่องในมาต้มกันดีกว่า ต้มเลือดหมูไง เราไปซื้อต้มเลือดหมูกันดีกว่า สั่งเลย ๒ ถ้วย ข้าวสวยด้วย อิ่มหนำสำราญ แล้วได้อะไร นี่โลกเขารู้กันอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นคนที่มีคุณธรรม จิตใจที่สูงกว่าเขาชักนำจิตใจที่ต่ำกว่าด้วยเหตุด้วยผล ด้วยสัจธรรม ด้วยให้เขารู้ถูกรู้ผิด แล้วถ้าพอเขารู้ถูกรู้ผิดนะ โอ้โฮ! เขาซาบซึ้ง ซาบซึ้ง เพราะอะไร

เขาถามว่า แล้วมันได้อะไรล่ะ ที่ทำนี่มันได้อะไร

ก็มันไม่ได้อะไรเลยถึงถามไง ถ้าได้อะไรมา ต้มเลือดหมูก็เต็มถ้วยเลย ควันขึ้น โอ๋ย! เห็นต้มเลือดหมูอยู่ถ้วยหนึ่ง เห็นไหม มีหัวใจ มีตับ มีทุกอย่างพร้อมเลย เออ! ถ้าอย่างนั้นได้อะไร ก็ได้ต้มเลือดหมูไง แต่ถ้ามันไม่ได้อะไรเลยก็ถามมา มันได้อะไรล่ะ

มันได้สุคโต ได้ความสุข ได้ความจริง ถ้าผู้ปฏิบัตินะ

นี่เขาถามคำถามว่า "การภาวนาทำได้แค่หยุดการส่งออกของจิต ไม่ก้าวหน้าไปกว่านี้ ประโยชน์ที่จะได้มันคืออะไร"

นี่ประโยชน์มันยังไม่ได้ ถ้าประโยชน์มันได้ อย่างที่เราว่านี่ ถ้าจิตมันสงบจริง คำว่า "ได้" มันต้องสงบจริงไง คำว่า "ได้" พุทโธๆๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิจนมันสงบระงับเข้ามาจริง โอ้โฮ! เพชรเอาไว้ในตู้เซฟเอาไปขายเลย โง่กับมันอยู่ขนาดนี้ จะไปไหนที ก็มาแต่งๆ อยู่นี่ โอ้โฮ! เสียเวลา เอาไปขายซะ หัวใจมันมีค่ากว่าไง นี่มันได้ มันได้อย่างนั้นน่ะ เพชรนิลจินดา สมบัติ โอ้โฮ! ของนอกกายเลย วางไว้เลย

ไอ้เวลาพูดมันพูดทุกคนแหละ ทุกคนพูดอย่างนี้ แต่พูดแล้วนะ พฤติกรรม พูดแต่ปาก แต่กิริยาจะเอาของเขา ล้วงกระเป๋าเขาตลอด แล้วนั่นมันจะมีความสุขอย่างไรล่ะ

แต่ความจริงเขาไม่ล้วง เพราะเขาเห็น ก็หลวงตาท่านพูด เงินก็ไอ้หลังลาย กระดาษเปื้อนหมึก เวลาครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรม

ท่านพูดกันอย่างนี้ แล้วไอ้พวกเราก็พูดตามไง กระดาษเปื้อนหมึก แต่เอาเยอะๆ เยอะๆ กระดาษเปื้อนหมึก แต่จะเอา

แต่ครูบาอาจารย์ กระดาษเปื้อนหมึกท่านไม่เอา ท่านเอาไว้สงเคราะห์โลก เอาไว้หยอดให้สังคมมันได้หมุนไป สังคมเขาต้องใช้ที่ไหนเขาต้องใช้ เขามีความจำเป็น เอามาเพื่อประโยชน์สังคม ประโยชน์ของเขา เราจิตใจมันสูงกว่า มันจบ นี่ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงอย่างนั้น

แต่ถ้าไม่เป็นจริง มันก็สงสัยอย่างนี้ แล้วเราก็คิดว่าปฏิบัติแล้ว ทุกคนก็ว่าตัวเองทุ่มเทมากนะ แล้วทำไมมันไม่เห็นมีอะไรเกิดขึ้นมากับหัวใจเลย ทำไมหัวใจมันเฉยๆ ล่ะ

มันเฉยๆ ก็เหมือนกับหลวงปู่มั่น ปฏิบัติไปแล้วมันเฉยๆ มารื้อค้นทำไมเป็นแบบนี้ สุดท้ายไปลาพระโพธิสัตว์ก่อน แล้วพอปฏิบัติพอมันเข้าสู่มรรค โอ้โฮ! คราวนี้มันไปเลยนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราทำของเรา ประโยชน์ที่ได้คืออะไร

มันเป็นปัจจัตตัง มันเป็นปัจจัตตัง มันเป็นสันทิฏฐิโก คือใจมันรับรู้ ใจมันได้

อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ใจดวงนั้นได้สัมผัส ใจดวงนั้นได้รู้ แล้วมันจะถามใครล่ะ ปัจจัตตัง รู้เฉพาะดวงใจนั้น สันทิฏฐิโก ก็รู้ขึ้นมาจากกลางหัวใจนั้น แล้วจะไป

ถามใครว่ามันได้อะไรล่ะ ก็มันได้อยู่เต็มๆ อยู่แล้ว ได้ในหัวใจนั้นนี่พูดถึงถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ

ถาม : เรื่อง "ตัวรู้หรือตัวปลอม"

หนูขอเรียนถามอาจารย์เรื่องตัวรู้ค่ะ หนูไม่ค่อยแน่ใจระหว่างตัวรู้กับความคิดปรุงแต่งที่คิดไปเอง กลัวตัวรู้ผิด เคยถามอาจารย์ อาจารย์ก็ว่าตัวรู้คือตัวรู้ ไม่ผิด

ทีนี้ช่วงนี้หนูนั่งสมาธิก็แค่ขณิกสมาธิ แต่ช่วงนี้หนูชอบรู้เรื่องแปลกๆ ผุดขึ้นมา เช่น วิญญาณที่อยู่ที่บ้านคือเจ้าที่โกรธ อยากได้บุญแต่เรานั่งสมาธิแผ่เมตตาให้ไม่พอ แล้วก็เป็นคำพูดของเจ้าที่โผล่ขึ้นมาที่จิต ต่อว่าว่าเรานั่งสมาธิน้อย ไม่ใช่จากเสียงที่มากระทบหู บางครั้งไปไหว้พระพุทธรูปก็มีเสียงผุดขึ้นมาว่าท่านพูดอะไร บางครั้งก็ได้ยินเสียงแม่พูดขึ้นมาในหัวว่ากำลังคิดแบบนี้ แล้วแม่ก็พูดทีหลัง

มีครั้งหนึ่งหนูรู้สึกเศร้ามาก หาสาเหตุไม่ได้เป็นอาทิตย์ ก็มีภาพคนคนหนึ่งผุดขึ้นมา รู้ว่าเขากำลังทุกข์หนักเลย เลยแผ่เมตตาพร้อมกับปลอบเขาไปทางจิต หลังจากวันนั้นหนูก็หายเศร้า แบบนี้ขอถามอาจารย์ว่า

๑. หนูคิดไปเองไหม หรือว่ารู้จริง (ส่วนมากเป็นความรู้สึกที่พุ่งจากข้างนอกเข้ามาที่จิตเรา ไม่ใช่ความคิดในหัว)

๒. เจโตปริยญาณต้องเป็นคนนั่งสมาธิชั้นสูงเป็นอัปปนาสมาธิเท่านั้น หรือว่าคนที่ได้แค่ขณิกสมาธิก็ได้

๓. อาจารย์อธิบายความแตกต่างระหว่างพวกคิดเองเออเอง ชอบทึกทักเอา กับคนที่รู้จริงได้ไหมคะ ขอบพระคุณ

ตอบ : ข้อ ๓ ตอบข้อ ๓ ก่อนเลย นี่แหละทึกทักเอาทั้งนั้น ก็คำถามมันก็บอกอยู่แล้ว "อาจารย์อธิบายความแตกต่างระหว่างพวกคิดเองเออเอง ชอบทึกทักเอา และคนที่รู้จริงได้ไหมคะ"

มันได้อยู่แล้ว ย้อนกลับไปที่สุคโต สุคโต เราทำสมาธิ เราประพฤติปฏิบัติ เราทำทำไม เราทำมาที่ปฏิบัติ อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค พระพุทธศาสนาสอนเรื่องทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

เรานี่มันทุกข์มันยากกันอยู่อย่างนี้ แล้วสัจธรรมก็ไปสอน เพื่อจะดับทุกข์ เพื่อจะถอนอวิชชาออกจากใจ ถ้าถอนอวิชชาออกจากใจมันก็ต้องความเป็นจริง ศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องเป็นอริยมรรคสิ มรรคเข้าไปสู่ใจ

ไอ้นี่ปฏิบัติอะไร นี่ไง เคยถามหลวงพ่อมาเรื่องตัวรู้ ไอ้ผู้รู้

ตัวรู้ยังไปสงสัยอีกหรือ ยังสงสัยตัวเองอีกหรือ ตัวเองก็คือตัวเองอยู่แล้ว เราอยู่ในบ้าน แล้วเราก็คือเราอยู่แล้ว เราอยู่ในบ้านแล้ว เอ๊! เราอยู่ในบ้านหรือเปล่า ไอ้คนอยู่ในบ้านเป็นเราหรือเปล่า ไอ้คนนอกบ้านจะเป็นเราหรือไม่เป็นเรา...โอ๋ย! นี่มันสับสน

ถ้ามันปล่อยให้หมดเลย พุทโธๆๆ ของเราไป พุทโธมันชัดเจนมาก พุทโธหรือปัญญาอบรมสมาธิ มันจะพุทโธชัดๆ ขึ้นมาให้มันชัดๆ ขึ้นมา ถ้าชัดๆ ขึ้นมามันก็เป็นความจริงของมันอยู่แล้ว ถ้าเป็นความจริงอยู่แล้ว ถ้าพุทโธชัดๆ แล้วมันจะไม่แฉลบออกไปข้างนอกนี่หรอก ไอ้นี่มันพุทโธสักแต่ว่า แล้วมันก็แฉลบออกไป เห็นไหม

เจ้าที่คือใคร

“วิญญาณที่อยู่ในบ้านเขาโกรธ มันมีความรู้แปลกๆ มันผุดขึ้นมา”

เจ้าที่มันคือใคร อ้าว! จิตวิญญาณข้างนอกกับจิตวิญญาณในตัวเรา เจ้าที่มันคือใคร เราเอง เราเองใช่ไหม เราเอง ถ้าเป็นบ้านเรา เราก็เป็นเจ้าของบ้าน บ้านเราก็มีโฉนด มีตราครุฑ อ้าว! ถ้าเราเช่าบ้าน เราก็ได้จ่ายค่าเช่าบ้าน เราไปอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ เราก็มีสิทธิอยู่ที่นั่นน่ะ

เจ้าที่ก็ส่วนเจ้าที่ เราจะไม่บอกว่าเจ้าที่ไม่มีอยู่จริง จิตวิญญาณมีอยู่แล้ว ในพระพุทธศาสนาสอนเรื่องวัฏฏะ รูปภพ อรูปภพ สถานที่อยู่ของจิตวิญญาณ นรกอเวจีกี่หลุม มีกี่ชั้น สวรรค์มีกี่ชั้น มันมีที่อยู่ของจิตวิญญาณอยู่แล้ว เราไม่ได้ปฏิเสธว่ามันไม่มี แต่ถ้ามันมี มันก็มีอยู่ในสถานะของเขา ท้าวจตุโลกบาลทั้ง ๔ เขาเป็นคนที่ควบคุมอยู่ ถ้าควบคุมอยู่

แต่ถ้ามันแฉลบมาด้วยเวรด้วยกรรม นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าอีกเรื่องหนึ่ง แล้วทีนี้เจ้าที่จะมาโกรธ เจ้าที่เขาจะมาขอนู่นขอนี่ เขาจะสั่ง

นี่ถือผี เวลาถือผีนะ สมัยที่กองทัพธรรม กองทัพธรรมที่ปราบผีทางภาคอีสานน่ะ เวลาถือผี ปราบไปแล้วนะ เดี๋ยวนี้ก็ยังมี ยังมีหมายถึงว่า เวลาทำอะไรมา จะกินข้าวก็ต้องตักให้เขาครึ่งหนึ่ง จะทำอะไรก็ต้องตักให้ครึ่งหนึ่ง โอ้โฮ! มันน่าสังเวชนะ ชีวิตเรา เราเป็นอิสระอยู่แล้ว ทำไมเราต้องไปทำอย่างนั้นน่ะ

แล้วเวลาเป็นชาวพุทธ เราเป็นชาวพุทธ เราต้องเป็นพุทธมามกะ พุทธมามกะเขาต้องระลึกถึงเรื่องพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าเราจะระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราเคารพในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สัจธรรมสั่งสอนไว้แล้ว สัจธรรม

ผีก็อยากได้บุญกุศล ก็อยากได้บุญกุศลจากสัจธรรม อยากได้จากธรรม เทวดา อินทร์ พรหมก็อยากได้บุญกุศลจากธรรม แม้แต่ผู้ที่ตกนรกอเวจีก็อยากจะพ้นจากทุกข์ อยากจะได้บุญกุศลมาเพื่อเบาบาง มาเพื่อให้ความทุกข์มันเบาบางบ้าง ทุกข์ยากอยู่นี่ ขอให้มันเบาบางๆ ขออยากได้บุญมาเพื่อเจือจานมาผ่อนคลายความทุกข์นี่ ทุกคนก็ปรารถนาทั้งนั้นน่ะ แล้วทุกคนก็ปรารถนาเป็นบุญกุศล ปรารถนาต่อเมื่อเขาไปเสวยทุกข์ เขาถึงได้เห็นทุกข์ไง

แต่พวกมนุษย์นี่ มนุษย์นี่ พอมาเกิดเป็นมนุษย์มันมีดีชั่ว เวลาบอกว่านี่จะเป็นบาปๆ บาปอยู่ที่คนทำ กรรมอยู่ที่คนกิน...

ว่าไปนู่น คืออะไรก็จะผลักออกจากตัวไป ตัวเองไม่คิดอะไรเลย แล้วเวลาจะมาปฏิบัติขึ้นมาก็จะมาอย่างนี้ เป็นผู้รู้แล้ว จิตมันได้ยินเจ้าที่เขาโกรธมาก

เจ้าที่คือใคร เจ้าที่คือใคร เจ้าที่ก็คือจิตวิญญาณ เขาก็มีสิทธิของเขา เราก็มีสิทธิของเรา มีสิทธิ ทุกคนมีสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ของบุคคลคนนั้น ถ้าเรามีสิทธิ์ของบุคคลคนนั้น เรามีแก้วสารพัดนึก เรามีที่พึ่งอาศัย เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง พวกนี้มายุ่งอะไรกับเราไม่ได้หรอก เขายุ่งอะไรกับเราไม่ได้

ถ้ายุ่งกับเราไม่ได้ ที่เราคิดไปเองก็เราเพ้อเจ้อแล้ว เราคิดไปเอง ถ้าบอกว่า สิ่งที่เป็นเจ้าที่เขาโกรธ ถ้าไม่มี เราก็คิดไปเอง ถ้าเราคิดไปเอง เรามีอะไร นี่อันนี้ไม่ใช่

แล้วที่ว่า เราทำสมาธิ ไปกราบพระพุทธรูปก็ได้ยินเสียง

สงสัยต้องไปหาหมอแล้วล่ะ ไปหาหมอให้หมอตรวจก่อนว่าปกติหรือเปล่า ถ้าปกติแล้วค่อยกลับมาปฏิบัติ ถ้าไม่ปกติแล้วรักษาซะ กินยาซะ กินยาให้มันหายก่อน ถ้ากินยาให้มันหายนะ เพราะเวลาทางการแพทย์ ถ้าผิดปกติ มันจะได้ยินเสียงแว่ว จะได้ยินเสียงนั้นเสียงนี้ร้อยแปด แล้วพอได้ยินเสียงแว่วก็จะเทียบมาเลยนะ เทียบมาเลย นี่เจ้าที่มาแล้ว เทียบมาเลย

วางไว้ซะ เราไม่เอาสิ่งนั้น เพราะอะไรรู้ไหม เพราะสิ่งนั้นเป็นเรื่องโลกๆ แต่เรื่องโลกๆ นะ เวลาจะปฏิบัติมันจะเหนือโลก

เหนือโลก เห็นไหม เพราะเวลาพระเรา เวลาประพฤติปฏิบัติได้ฌานสมาบัติ ถ้าใครไม่มีฌานสมาบัติ อวดเขา อวดอุตตริมนุสสธรรม ธรรมเหนือมนุษย์ไง ถ้าอวดธรรมเหนือมนุษย์ที่ไม่มีอยู่จริง เป็นปาราชิก

นี่ไง แล้วนี่เราทำความสงบของใจ ฉะนั้น พอจิตมันสงบ มันจะได้ยินเสียงนู้นเสียงนี้น่ะ วางไว้เถอะ ไม่มีอะไรหรอก พุทโธชัดๆ ถ้าพุทโธชัดๆ เสียงนั้นมาไม่ได้ ถ้าเสียงนั้นมาก็จบกันไป

นี่เขาบอกว่าเสียงนั้น นี่พูดถึงเสียงเจ้าที่ ไปกราบพระพุทธรูป ก็ได้ยินขึ้นมา มาอยู่ที่บ้าน รู้ความคิด รู้ว่าแม่คิดอะไร

วางให้หมดเลย ปฏิบัติเพื่อความสงบระงับ สุคติ ความสุข ไม่ได้ปฏิบัติเพื่อความลังเลสงสัย พอปฏิบัติเพื่อความลังเลสงสัย แล้วมีสิ่งใดที่มายุมาแหย่นี่เตลิดเปิดเปิงเลย ไปตามหมดเลย อันนี้ พูดถึงที่ว่าเขาปฏิบัติแล้วได้ใช่ไหม

ฉะนั้น เวลาเข้ามาคำถาม “หนูคิดไปเองหรือว่ารู้จริงคะ”

ไอ้เสียงที่ว่านี่หนูคิดไปเอง คิดไปเอง ถ้ามันหูแว่ว มันได้ยิน สิ่งใดขึ้นมาก็วางไว้ เวลาลมพัดขึ้นมา เราได้ยินเสียงไหม เวลามา อยู่บ้านลมพัดแรงๆ ได้ยินเสียงลมพัดไหม ได้ยิน แล้วทำไมไม่กราบลม เลยล่ะ ลมพัดมาก็กราบซะ โอ๋ย! ลมพัดมาได้ยินเสียง เสียงลม ทำไมไม่ตื่นเต้นล่ะ อ้าว! เสียงเจ้าที่ทำไมไปกลัว อ้าว! เจ้าที่พูด อย่างนั้น อ้าว! พระพุทธรูปพูดอย่างนี้ อ้าว! แม่คิดอย่างนั้น แล้วเวลา เสียงลมล่ะ

เสียงก็สักแต่ว่าเสียง ลมพัดมามันก็มีเสียง แต่เราให้ค่าว่าเสียงนั้นเป็นอะไรไม่ได้ เสียงก็สักแต่ว่าเสียง แต่ทำไมเวลาเสียงเจ้าที่ทักมา อยากได้บุญมากๆ อยากได้อะไร มาต่อว่า มันก็เหมือนเสียงลมพัดมาน่ะ แล้วเราไปตื่นเต้นอะไรกับมันล่ะ ถ้าเราไม่ตื่นเต้น

"หนูคิดไปเองหรือเปล่า"

เวลาลมพัดขึ้นมา เราทำไมไม่หวั่นไหวล่ะ ทำไมเราไม่ได้คิดเปรียบเทียบ ไม่ได้คิดเปรียบเทียบให้มันตกใจอะไรเลยล่ะ ทำไมได้ยินเสียงอย่างอื่นทำไมคิดล่ะ

ฉะนั้น ถ้าได้ยินเสียงนั้นก็เหมือนได้ยินเสียงลมพัด เสียงลมพัดเสียงเราหายใจ ก็เสียงเหมือนกัน ทำไมไม่ตื่นเต้นล่ะ ทำไมไม่ตื่นเต้นกับเสียงลมหายใจของตัว เวลาหอบขึ้นมา เสียงลมหายใจฟืดฟาดๆ เลย ทำไมไม่ตื่นเต้นกับมันล่ะ ก็ไม่เห็นมีอะไร

มันต้องคิดโดยแบบว่าคิดโดยธรรม คิดโดยธรรม โดยความปรารถนาบุญ ใครๆ ก็ปรารถนา ฉะนั้น เวลาปรารถนาบุญนะ เวลาเทพฝ่ายธรรมกับเทพฝ่ายมาร เวลามารมันร้อยแปดพันเก้า ถ้าคนมีเวรมีกรรมมันจะมีผลอย่างนั้น ถ้าเราไม่มีเวรกรรม จบเลย

"๒. เจโตปริยญาณต้องเป็นคนนั่งสมาธิชั้นสูงเป็นอัปปนาสมาธิเท่านั้น หรือว่าเป็นแค่ขณิกสมาธิก็ได้"

แค่อุปจาระ เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เจโตปริยญาณคือผู้ที่ทำสมาธิเป็นหลัก เอาสมาธิเป็นหลักแล้วออกพิจารณาโดยสมาธินำ โดยใช้ปัญญาพิจารณา

ฉะนั้นบอกว่า ต้องเป็นอัปปนาสมาธิอะไร

มันจะเป็นนะ มันจะเป็นต่อเมื่อพิจารณาไปแล้ว แล้วมันปล่อยจะลง มันต้องไปเป็นตรงนั้นน่ะ คำว่า "เป็นตรงนั้น" มันถึงที่สุด

แต่ถ้าบอกเป็นอัปปนาสมาธิหรือเปล่า ต้องเป็นอัปปนาสมาธิแล้วค่อยมาพิจารณา...ไม่ใช่ เพราะอัปปนาสมาธิพิจารณาไม่ได้ อัปปนาสมาธิมันลึก ฉะนั้น เวลาบอกว่าต้องเป็นอัปปนาสมาธิ... ไม่ใช่

ทีนี้เพียงแต่ว่าเวลาพูดถึงสมาธิ เพราะเมื่อก่อนคำว่า "อัปปนาสมาธิ" มันมีพวกพระกลุ่มหนึ่งที่เขาปฏิบัติเขาบอกว่าต้องลงอัปปนาสมาธิแล้วถึงจะเป็นปัญญา

เราคัดค้านเขาไป ฉะนั้น อัปปนาสมาธิเลยเป็นที่เอามาเป็นประเด็นที่พูดกันบ่อยมาก ฉะนั้น อัปปนาสมาธิ วางไว้เลย มันเป็นสมาธิที่ลึก เป็นสมาธิที่ถึงฐีติจิต เป็นสมาธิที่น้อยคนนักที่จะทำได้ อัปปนาสมาธินี่น้อยคนนักที่จะทำได้ ไอ้ที่ทำๆ มาไม่ใช่ทั้งนั้นน่ะ ไม่ใช่ เพราะพูดก็รู้แล้ว

ทีนี้คำว่า "อัปปนาสมาธิ" นกแก้วนกขุนทองมันก็พูดได้ สอนมันเลย สอนมันเลย "อัปปนาสมาธิ อัปปนาสมาธิ" เดี๋ยวนกแก้ว

มันก็ท่องได้ เออ! นกแก้วนี่ "อัปปนาสมาธิ" แล้วให้กล้วยคำหนึ่ง "อัปปนาสมาธิ" กล้วยคำหนึ่ง "อัปปนาสมาธิ" กล้วยคำหนึ่ง เดี๋ยวนกแก้วมันก็ท่องได้ แต่ความจริง เนื้อหาสาระอีกยาวไกล

อัปปนาสมาธิ คนทำได้ แม้แต่ที่ว่าทำสมาธิแล้วได้ไม่ได้ แค่นั้นก็ตื่นเต้นพอแล้ว ลองได้อัปปนาสมาธิสิ มันบอกว่านี่ยิ่งกว่านิพพาน เวลาถ้าคนไม่มีหลักฐาน ไม่มีหลักนะ เข้าไปเจอ ตกใจ คำว่า "เข้าไปเจอ ตกใจ" มันตกใจมันก็เข้าไม่ได้อยู่แล้ว เป็นไปไม่ได้ อัปปนาสมาธินี่น้อยคนนักที่จะทำได้ ไม่เชื่อ

ฉะนั้น เวลาคนที่เป็นเจโตปริยญาณ แค่อุปจาระก็ได้ เพราะเขาชำนาญในสมาธิ เขาชำนาญในหลัก พอเป็นสมาธิ เวลาเห็นกายมันจะเห็นเป็นภาพนิมิต มันจะเห็นเป็นอสุภะ เห็นเป็นอย่างนี้ นี่เป็นเจโตปริยญาณ

ถ้าเป็นปัญญา ปัญญาอย่างพระสารีบุตรนี่ไปอีกอย่างหนึ่ง ถ้าเจโตนี่เป็นแบบพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะนี่ด้วยฤทธิ์ด้วยเดช เป็นอย่างนั้นไป ฉะนั้น ด้วยฤทธิ์ด้วยเดช เขามีจริง อยู่จริง เขาปฏิบัติได้จริง มันถึงเป็นความจริง

เราไม่ต้องไปคิดขนาดนั้น วางไว้ เพราะเวลาครูบาอาจารย์เทศนาว่าการ มันก็ต้องเทศน์มีที่มาที่ไป ในเมื่อกรณีอย่างนี้ เหตุการณ์อย่างนี้ ผู้ที่ทำได้คือใคร ผู้ที่ทำได้ในสมัยพุทธกาลก็มี พระโมคคัลลานะ ถ้าเหตุการณ์อย่างนี้ ปัญญาวิมุตติมีเหตุการณ์อย่างนี้

ผู้ที่ทำได้ที่เป็นจุดเด่นก็พระสารีบุตร ผู้ที่ถือธุดงควัตรด้วยความเข้มงวด ผู้นี้คือพระกัสสปะ ผู้ที่ทรงจำดีก็พระอานนท์ นี่มันมีไง

พอมีอย่างนั้นปั๊บ เราก็จะเป็นเลย เราจะเป็นแบบพระอานนท์ โอ้โฮ! มันทำไม่ได้หรอก อำนาจวาสนาคนมันไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากันหรอก

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าเวลาพูดถึงว่า เจโตวิมุตติ เวลาพูดถึงพระโมคคัลลานะที่มีฤทธิ์มีเดช เราก็ว่ากันไป เพราะตอนนี้สังคมแบบว่ามันมีวัฒนธรรม มีความเชื่อในสังคมชาวพุทธ มีพระไตรปิฎกเป็นแบบอย่าง มีตำรับตำรา มีทางทฤษฎีที่อ้างอิง มนุษย์ก็เลยสวมรอยว่าเป็นอย่างนั้นๆ แล้วเรามีที่มาที่ไป เรามีทฤษฎี มีตัวอย่างมีแบบอย่างในศาสนา เราก็เลยเชื่อพวกที่พูดแต่ปาก ไอ้พวกที่พูดแต่ปากผู้ที่ทึกทักเอา มันมีของมันไง

ฉะนั้น ตรงนั้นเราวางไว้ เราวางไว้ เวลาธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางๆ แล้วเราปฏิบัติเอาตามความเป็นจริง

สิ่งที่พูดๆ มานี่วางให้หมด เพราะดูแล้วมันเป็นเรื่องปลีกย่อยมาก เรื่องปลีกย่อยมาก นี่ข้อที่ ๒

ทีนี้ข้อที่ ๓ "อาจารย์อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างพวกคิดเองเออเอง และทึกทักเอาเอง"

ทึกทักเอาเอง จิตใจวุฒิภาวะมันอ่อนด้อย เวลามันอ่อนด้อยนะ เวลาไป แม้แต่เวลาคนเราเวลามีหลักมีเกณฑ์นะ เวลาจิตมันเป็นไป

เห็นไหม เวลาจิตมันเป็นไปนะ ถ้าจิตมันเป็นไป เขาเรียกว่าส้มหล่น คำว่า "ส้มหล่น" จิตมันเป็นไป เป็นไปไง เป็นไปกับเราปฏิบัติ

เวลาเราปฏิบัตินะ คนที่ทำความจริง พื้นฐาน กว่าเราจะพุทโธได้ กว่าจะทำได้ เพราะฝึกหัดใหม่ หญ้าปากคอกนี่ยากมาก ยากมากว่าเราจะเข้าช่องทางไหน แล้วเราจะทำให้มันถูกต้องอย่างไร

ถ้ามันเข้าช่องทางไหนแล้วถูกต้องไปแล้ว พอมันภาวนาเป็น มันไปแล้ว เป็นสเต็ปไปเลยทีนี้ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันจะเป็นสเต็ปมันขึ้นไปแล้ว แต่ถ้ามันเป็นสเต็ปขึ้นไป เพราะมันต้องเข้าถูกทาง เขาเรียกภาวนาเป็น

ทีนี้ก่อนที่ภาวนาเป็น โอ้โฮ! แสนยาก แสนยากเลย แสนยากเพราะอะไร เพราะว่ามันเป็นช่องทางมันมากมายไง ดูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกกรรมฐาน ๔๐ ห้อง วิธีการทำกรรมฐาน ๔๐ วิธีการ

แล้วไม่ต้อง ๔๐...วิธีการเดียวนี่แหละ วิธีการเดียวก็ยังอู้ฮู! ยังแตกแขนงไปนะ เพราะวิธีการเดียวมันก็มีหยาบมีละเอียด มีจริตนิสัย มีอะไร วิธีการเดียวน่ะ แล้วนี่มัน ๔๐ วิธีการ แล้วมันแตกแขนงไป ทีนี้มันแตกแขนงไป ถ้ามันเข้ามาถึงความสงบเข้ามา มันก็เป็นสมาธิ เหมือนกัน เห็นไหม

วิธีการมหาศาลเลย ถ้าเข้ามาก็เป็นสมาธิ แล้วสมาธินี้มันจะไม่มีสิ่งที่เราพูดถึงนี่เลย สิ่งที่พูดถึงนี่จิตมันส่งออก ถ้าเป็นสมาธินะ จิตสงบแล้วได้ยินเสียง จิตสงบแล้วเห็นแสง จิตสงบแล้วเห็นนิมิต เห็นไหม ส่งออกหมด

ถ้าจิตสงบก็ตัวมันสงบไง นี่ถ้าเป็นความจริง ทีนี้สงบมันทำอย่างไรถึงสงบล่ะ เวลาสงบคือสมาธิ ทำไมถึงเป็นสมาธิล่ะ เป็นสมาธิเพราะมันมีเหตุ มีคำบริกรรม มีใช้ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วทำไมมันสงบเข้ามา เห็นไหม นี่คือตัวสงบ

แล้วที่เมื่อก่อนไม่สงบเพราะอะไร ไม่สงบเพราะว่ามันรับรู้ดูสิ รูป รส กลิ่น เสียง ธรรมชาติของอายตนะมันก็ทำงานโดยปกติ เวลามันสงบ มันหดตัวเข้ามา ถ้าหดตัวเข้ามา นี่เป็นความจริง เห็นไหม ความจริงเป็นอย่างนี้

แบบว่าคิดเองเออเอง เออเองก็มันคิดให้สงบ มันไม่ได้สงบเข้ามา เรามีความคิดใช่ไหม เราคิดเรื่องอะไรอยู่ แล้วเราคิดของเรามหาศาลเลย แล้วเราคิดให้มันว่าง เราคิดถึงความว่าง คิดถึงอากาศไง คิดถึงอากาศ มันก็ไม่คิดเรื่องอื่นใช่ไหม มันก็คิดเรื่องเดียว แต่มันมีคนคิดหรือเปล่า มี นี่ไง ทึกทัก ทึกทักที่ว่ามันไม่เข้ามาถึงตัวจิตเลย

ทีนี้คำว่า “พุทโธๆ” เราก็คิดเหมือนกัน พุทโธๆ เหมือนกับเราคิดให้ว่าง แต่เราไม่คิดให้ว่าง เราคิดพุทโธ พุทโธๆๆ เพราะนี่ชื่อมัน เราจะเอาตัวจริง พุทโธๆๆ จนมันพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ พุทโธมันก็ละเอียดเข้ามาถึงตัวใจ มันไม่ได้คิดให้ว่างไง มันไม่คิดเองเออเองไง

แล้วถ้าปัญญาอบรมสมาธิคิดเองเออเองหรือเปล่า

ปัญญาอบรมสมาธิ เวลาปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญามันจับความคิด จับความคิดแล้วมันแยกแยะความคิด เวลามันปล่อยความคิด มันปล่อยความคิด เห็นไหม มันมีคำบริกรรม มันมีการปล่อย มันมีสาย มันมีสายใยของจิต แล้วเวลามันบริกรรมหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะย้อนกลับเข้ามาสู่จิตไง มันจะย้อนกลับเข้ามาสู่ตัวมัน ถ้าย้อนกลับเข้ามาสู่ตัวมัน นี่คือตัวสมาธิ คือตัวหนึ่ง สมาธิคือหนึ่งเดียว สมาธิคือตั้งมั่น

แต่ไอ้นี่มันคิด คิดเองเออเอง มันคิดว่าว่าง หนึ่ง มีจิตเป็นธาตุรู้ จิตเป็นสามัญสำนึก แล้วมันคิดว่าว่าง นี่พวกคิดเองเออเอง มันถึงไม่รู้ไง

แต่ถ้ามันรู้นะ มันเห็นมันปล่อยเข้ามา มันจะรู้มันจะเห็น เออ! คิดเองเออเองเป็นแบบนี้ ถ้ามันเป็นจริงมันเป็นแบบนี้

ทีนี้ที่ว่าถ้าได้ยินเสียง นี่มันไปแล้ว ได้ยินเสียง ได้ยินเสียงขณะที่คิดให้ว่าง คิดให้ว่าง เวลาเขาคิดกันเอง พุทโธๆๆ มันว่างๆ แล้วแล้วทำอย่างไรต่อ คิดว่าว่าง เรารู้ว่าว่าง แล้วยังถามว่าทำอย่างไรต่อ

ไอ้ทำอย่างไรต่อหรือว่าว่าง นี่คือตัวจิต แล้วไอ้คิดว่าว่าง ไอ้ข้างนอกมันว่าง มันอยู่ข้างนอก มันไม่เข้ามาที่ตัวใจ มันเลยไม่เป็นสมาธิไง แล้วพอมันคิดว่าว่างใช่ไหม พอมันแฉลบ มันก็ได้ยินเสียงไง ได้ยินเสียงเจ้าที่ว่าอย่างนั้น ยังดีนะ เจ้าที่บอกว่าอยากจะกราบพระอรหันต์

เจ้าที่มันอยากจะกราบพระอรหันต์ ไอ้คนที่คิดเป็นพระอรหันต์ไง ถ้าเจ้าที่มันบอกเป็นพระอรหันต์ โอ๋ย! ลอยเลยนะ

อันนี้เป็นความคิดของเรานะ นี่พูดถึงว่าอธิบายถึงความแตกต่าง ถ้าความแตกต่าง **รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง มีสติ มีสามัญสำนึก พุทโธหรือปัญญาอบรมสมาธิ ครูบาอาจารย์ของเราท่านถึงบอกว่า ห้ามทิ้งคำบริกรรม ห้ามเด็ดขาด คำบริกรรมต้องบริกรรมไว้ เพราะมันเป็นสายสืบต่อเข้าไปถึงตัวจิต**

แต่นี้พอเราไปทิ้งหรือเรานึกเอาเอง มันนึกอยู่ข้างนอก แล้วมันตกภวังค์ ถ้าจะเข้ามาก็ตกภวังค์ คือมันไม่มีสายสืบต่อ ไม่มีกระแสเข้ามาสู่ใจ มันจะขาดหายไป แว็บไปเลย แล้วก็คิดว่าว่างหมดเลยนะ นั่นล่ะภวังค์ พรหมลูกฟัก นั่นล่ะตัวร้ายเลย

ตัวร้าย หมายความว่า มันจะติดอยู่อย่างนั้น แล้วแก้ยากมาก แล้วต่อไปนะ มันจะสะสม คือมันจะอยู่ของมันอย่างนั้นน่ะ แล้วกว่าจะถอนขึ้นมา แล้วถอนขึ้นมาแล้วจะทำสมาธิมันก็จะตกตรงนั้นน่ะ เพราะมันเป็นช่อง มันเป็นร่องที่จิตมันจะไปอย่างนั้นน่ะ กว่าจะแก้ถมมันให้เต็มนะ แล้วเลยข้ามมา มันจะเข้าสู่สมาธิ คนตกภวังค์มามากๆ มันจะมีปัญหามากเลย แต่ถ้าคนไม่ตกภวังค์ เห็นไหม

นี่พูดถึงว่า ตัวรู้ตัวจริงหรือตัวปลอม

ตัวรู้ตัวจริงก็คือตัวรู้ ตัวรู้ตัวปลอม ตัวรู้ตัวปลอมคือเราให้ชื่อตัวสมมุติไง สมมุติว่ารู้ สมมุติว่าตัวปลอม ถ้าตัวจริงไม่ต้องสมมุติ ไม่ต้องให้ชื่อมัน...เอ๊อะ! นี่ตัวจริง

ตัวรู้ตัวจริงคือธาตุรู้ ตัวรู้ตัวปลอมคือคิดว่าเรารู้ ไม่รู้หรอก

แต่กรณีนี้พูดไปแล้วมันเป็นโวหาร เราฟังพระเทศน์เหมือนกัน สิ่งที่รู้ สิ่งที่ถูกรู้ ก็อธิบายไปเรื่อย ยิ่งอธิบายนะ มันเป็นปฏิภาณ เราจะอธิบายอะไรก็ได้ เราขยายความ เราแยกแยะ ตั้งสมมุฏฐานขึ้นมา แยกเป็นตัวละครหลายๆ ตัว แล้วก็พูดไป ไอ้คนฟังก็ทึ่ง ทั้งทึ่ง ทั้งอึ้ง ทั้งจะให้เป็นไปอย่างนั้น ตายเลย ต้องไปสร้างตัวละครแบบเขาไง ถ้าการสร้างตัวละครก็ส่งออกไง

แต่ถ้าพุทโธๆ มันสร้างตัวละครไม่ได้ พุทโธๆ มันเข้าไปสู่ตัวมันเอง เข้าไปแล้วมันไล่เข้าไปจนฐีติจิต ไล่เข้าไปจนตรอกเลย นั้นถึงจะเป็นตัวจริง

เขาว่าตัวรู้จริงหรือตัวรู้ปลอม

รู้จริงๆ ให้มันพุทโธชัดๆ ไม่ต้องไปทำอะไรเลย แล้วที่มันแฉลบไปรู้นู่นรู้นี่ ไม่ต้องไปรู้ ไปรู้ทำไม ไปอ่านหนังสือนิยายดีกว่า ผู้ชนะสิบทิศ สนุกด้วย สามก๊ก ยิ่งมันใหญ่เลย ไปอ่านหนังสือนั่นมันยังเป็นชิ้นเป็นอันน่ะ สามก๊ก อ่านสามก๊กซะ แล้วภาวนาแล้วจะมารู้ภายใน รู้ไปทำไม

เราต้องการความปล่อยวาง เห็นไหม สุคโต ต้องการความสุข ความสงบ เราไม่ต้องการความรู้อะไร แล้วไม่ต้องห่วงด้วยว่าจะไม่รู้ ห่วงว่าเดี๋ยวเราจะไม่รู้ เดี๋ยวจะไม่มีปัญญา ภาวนาไปแล้วต้องจำให้ได้เลย เดี๋ยวไปพูดกับอาจารย์ไม่ถูก เดี๋ยวอาจารย์จะไม่ยอมรับว่าเราภาวนาเป็น... ไปยุ่งทำไม

พุทโธชัดๆ พุทโธชัดๆ

ถ้ารู้เอง สว่างกลางหัวใจนะ สุคโต เราจะได้ ได้อะไร ได้สุคโต สุคติ ได้สุคติเป็นที่อาศัย ได้ความสุขความสงบเป็นที่พึ่ง เราไม่ได้ปฏิบัติเอาความเร่าร้อน เราปฏิบัติแล้วมีแต่ความรุ่มร้อนนะ โอ้โฮ! มันทุกข์มันยาก มันเร่าร้อนแต่ฝ่าเท้า เดินไปทางจงกรม ร้อนเป็นไฟเลย เออ! ถ้าเวลานั่งสมาธิ แก้มก้นนั่นน่ะร้อน นั่งทับอยู่กับพื้นนั่นน่ะ

เวลาร้อน มันร้อนอยู่ที่ฝ่าเท้า อยู่ที่แก้มก้นที่มันนั่ง ถ้ามันร้อน ร้อนอย่างนั้น เราปฏิบัติเพื่อสุคโต สุคติ สุขเป็นที่พึ่ง เวลามันร้อน มันร้อนเพราะความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะ นี่ความเร่าร้อน เร่าร้อนก็พอใจเต็มใจจะทำ เพราะเราหวังอัตตสมบัติ เราทำของเราด้วยความพอใจ ความพอใจ ถ้ามันสุขสงบเข้ามา โอ้โฮ! โอ้โฮ! มนุษย์มีค่าอย่างนี้ มนุษย์มีค่าอย่างนี้ หัวใจมีค่าอย่างนี้

ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการถึงความรู้นะ เรื่องของจิต ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์ถึงเรื่องจิต มันมหัศจรรย์มาก แล้วมันไม่มีสิ่งใดมีค่า มีการให้ค่า หรือทำให้มัน

ประเสริฐขึ้นมาได้เหมือนจิตของมนุษย์ เหมือนจิตของวัฏฏะ สิ่งนี้มีค่าแล้วทำที่นี่

นี่คำว่า "มีค่าๆ" เราก็ปล่อยเลย มีค่าๆ ก็อ้างอย่างนี้แล้วก็ไปล้วงกระเป๋า อ้าง อ้างว่ามีค่า แล้วก็จะไปเอาผลประโยชน์ทางโลก

มีค่าแล้วทำไมไปเอาผลประโยชน์ทางโลกอีกล่ะ มีค่าแล้วมันก็สูง สูงสุดแล้ว มันเหนือโลกอยู่แล้ว มันวิมุตติสุข มันสุขสมอยู่แล้วมันจะต้องโน้มไปเอาอะไรอีกเล่า มันไม่มีหรอก

ฉะนั้น ถ้ามันจะได้ มันได้อย่างนี้ ได้สุคโต สุคติเป็นที่หวังเอวัง

ลวงโลก เห็นไหม
ปฏิบัติลวงโลกกัน เดี๋ยวนี้เยอะมาก
แล้วพระเรามันไม่มีหลักเกณฑ์
ถ้าพระเรามีหลักเกณฑ์จะชี้ได้เลยว่าอะไรผิดอะไรถูก
ถ้าผิดก็คือผิด ถ้าถูกก็คือถูก
แต่ในการปฏิบัติมันมีผิดกับมีถูก
ถ้าปฏิบัติผิดก็คือผิด ถ้าปฏิบัติถูกก็คือถูก
นี่ในแนวทางปฏิบัติ

๓

โลกลวง

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “สภาวธรรม”

กราบนมัสการหลวงพ่อ ลูกได้ไปฝึกสมาธิอีกวิธีหนึ่งที่ไม่ใช่แนวพุทโธ แล้วได้พบสภาวธรรมบางอย่าง กราบขอความเมตตาหลวงพ่อชี้แนะด้วยว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสัมมาทิฏฐิหรือไม่คะ

ขณะนั่งสมาธิรู้สึกว่าจิตว่างแล้วเกิดสภาวะดังนี้ค่ะ

๑. เห็นด้วยตาว่ามีจุดจุดหนึ่งมันวิ่งแนวดิ่งอย่างช้าๆ ตั้งแต่ศีรษะมาจรดแถวสะดือ แล้วย้อนจากสะดือไปที่ศีรษะอีก วิ่งๆ ไปลักษณะนี้อยู่นานพอสมควร จากนั้นก็ไปเห็นอีกสิ่งหนึ่งเป็นเกลียวยาวๆ ขาวๆ สว่างๆ หมุนติ้วๆ อยู่ที่กลางอก สิ่งที่เห็นคืออะไรคะ

๒. หลังจากนั้นเริ่มรู้สึกว่าแขนขามันไม่ใช่แขนขา แต่เรารับรู้ว่ามันเป็นสิ่งหนึ่งที่ไหวๆ อยู่นอกๆ จากสิ่งที่เห็นเป็นเกลียวยาวๆ ข้างต้น แล้วอยู่ๆ มันก็ไปพิจารณาไตรลักษณ์เอง เห็นการบังคับ

แขนขาไม่ได้ โดยที่เราไม่ได้สั่งให้มันคิดพิจารณาแบบนี้เลย ลูกรู้สึกว่าตัวที่มันคิดพิจารณาไตรลักษณ์คือสิ่งที่เห็นเป็นเกลียวยาวๆ ตามข้อที่ ๑

หลวงพ่อเมตตาสั่งสอน หากสิ่งเหล่านี้ไม่ถูกต้อง ลูกจะได้เลิกปฏิบัติวิธีการนี้ ขอบพระคุณค่ะ

ตอบ : จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามแนวทางไหน นี่เป็นความชอบเป็นความเห็นส่วนตัว ทีนี้ความเห็นส่วนตัว โดยพระพุทธศาสนา ถ้าไม่นับถือพระพุทธศาสนา เรานับถือศาสนาใด เราทำสิ่งใดก็ได้

แต่ถ้าเรานับถือพระพุทธศาสนา เราปฏิญาณตนว่าเราเป็นชาวพุทธ เราปฏิญาณตนว่าเป็นพุทธมามกะ เราจะเชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เท่านั้น ถ้ามันไม่อยู่ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราจะไม่เชื่ออย่างนั้น ถ้าเชื่ออย่างนั้นมันขาดจากไตรสรณคมน์ คือขาดจากความเป็นชาวพุทธ

ฉะนั้น มันเป็นสิทธิ์ มันเป็นสิทธิ ถ้ามันเป็นสิทธิ์ มันเป็นสิทธิ์ของบุคคลคนนั้น บุคคลคนนั้นเขาจะเลือกนับถือศาสนาใด เขาจะเลือกเชื่อถือสิ่งใด ถ้าเขาเชื่อถือสิ่งนั้น เขาทำสิ่งนั้น นั่นก็เป็นสิทธิ์ของเขา ถ้าเป็นสิทธิ์ของเขา นั่นมันเป็นสิทธิ์ไง ฉะนั้นความเป็นสิทธิ์ของเขา ความเป็นสิทธินั้น แล้วถ้าทำไปแล้วมันจะได้ประโยชน์และไม่ได้ประโยชน์ตามความเป็นจริง นั้นอีกเรื่องหนึ่ง

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า เราจะปฏิบัติ เราฝึกสมาธิในวิธีหนึ่งที่ไม่ใช่แนวพุทโธ

ถ้าไม่ใช่แนวพุทโธ ไม่ใช่แนวพุทโธ จะเป็นแนวไหนได้ แนวไหนถ้าเป็นกรรมฐาน ๔๐ ห้อง ในการทำความสงบของใจตามความเป็นจริงนั้นอีกเรื่องหนึ่ง อีกเรื่องหนึ่ง หมายความว่า วิธีการทำความสงบของใจมันมีหลากหลาย มีหลายวิธีการ ทีนี้หลากหลายวิธีการ เพียงแต่ว่าคนทำทำเป็นหรือเปล่า

ถ้าทำไม่เป็น ทำไม่เป็นมันก็เข้า เพราะถ้าไม่มีพระพุทธศาสนา ศาสนาแรกของโลก ศาสนาดั้งเดิมของโลกคือศาสนานับถือผี นับถือผี นับถือสาง พอนับถือผี นับถือสาง ดูสิ เขาถือเคร่งกัน เขาถือสิ่งที่เป็นเครื่องป้องกันตัวเขา เห็นชนเผ่าหรือเปล่า เห็นชนเผ่าทางภาคเหนือ ชนเผ่า นั่นความเชื่อของเขานะ ความเชื่อของเขา เขามีความเชื่อของเขา เขาเคารพบูชา เขาถือผีของเขา เขาเชื่อของเขา

นี่ก็เหมือนกัน แล้วความเชื่อของเขา เขามีแนวทางอย่างนี้ไหม เวลาดั้งเดิม ศาสนาแรกคือศาสนาถือผี แล้วพระพุทธศาสนาเผยแผ่มา พอเผยแผ่มา เผยแผ่เข้ามาในสังคมที่นับถือผี ถ้านับถือผี คนนับถือผีโดยสัญชาตญาณอยู่แล้ว

แต่พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้ามา คนต้องมีปัญญา พอคนมีปัญญา พระพุทธศาสนาสอนไม่ให้เชื่ออะไรเลย ให้เชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าให้เชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ถ้าพระพุทธ พระธรรม สัจธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา

สมาธิมันคืออะไร ถ้าทำสมาธิ ทำสมาธิเพื่อความสงบร่มเย็น ทำสมาธิเป็นสัมมาสมาธิ ทำสมาธิเพื่อยกขึ้นวิปัสสนา ทำสมาธิ ทำสมาธิเพื่อความสงบ ทำสมาธิเพื่อความสงบ

แต่ถ้าทำสมาธิขึ้นมาแล้วออกลิงออกค่าง ออกเป็นสัตว์ประหลาด ออกไปอย่างนั้นน่ะ เวลาเขาทำสมาธิ อย่างนั้นเป็นสมาธิหรือ อย่างนั้นเป็นสมาธิไหม เพราะอะไร เพราะดั้งเดิม วิชาอาคมเขาก็มีของเขาอยู่แล้ว ของสิ่งนี้เขามีของเขาอยู่แล้ว ถ้าเขามีของเขาอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเราปฏิบัติ เราบอกเราเป็นชาวพุทธ เราจะปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะปฏิบัติเพื่อพ้นจากทุกข์

ถ้าปฏิบัติเพื่อพ้นจากทุกข์ต้องมีสติ ถ้ามีสติ เราทำความสงบของใจเข้ามา ใจเข้าสู่สัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิแล้วยกขึ้นวิปัสสนา เห็นไหม ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นหลักของพระพุทธศาสนา เป็นอริยสัจ เป็นสัจจะความจริง แต่พอเราปฏิบัติแล้ว แค่ทำสมาธิมันก็ทำได้แสนยาก

ทีนี้เราบอกเราจะปฏิบัติสมาธิในแนวอื่น ในแนวไหนก็ได้ที่ไปทำกันน่ะ พระเองก็สอน ดูสิ เวลาสวดภาณยักษ์ สวดอะไรกันน่ะ เห็นแสดงอาการกันออก อย่างนั้นมันเป็นอะไรนั่นน่ะ

เขาบอกนั้นมันเป็นประเพณีไง มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม ดูสิ เวลาแต่ดั้งเดิม เวลาที่ว่าเขาเข้าทรงกัน เข้าทรงทรงเจ้า ดูเขารำกันสิ โดยทั่วไปเดี๋ยวนี้เขาจะมีศาล มีการเข้าทรง มีเข้าทรง พอเข้าทรงนะ โอ้โฮ! ทุกคนก็รำกันเต็มไปหมดเลยนะ เวลาเข้าทรงแล้วสวดภาณยักษ์ต่างกับเขาไหม เวลาสวดภาณยักษ์ขึ้นมา อู้ฮู!

เห็นออกอาการกันอย่างนั้นหมดเลย เวลาเขาเข้าทรงนั่นเป็นศาสนาพุทธหรือเปล่า เวลาเขาเข้าทรงกัน

เวลาเขาเข้าทรงกันนะ ไม่ใช่ศาสนาพุทธนะน่ะ เขาประทับทรง ทรงคือจิตวิญญาณ จิตอ่อนเขาทับกันอย่างนั้นน่ะ แล้วเวลาเราจะปฏิบัติ เราจะมาออกลวดลายกันอย่างนั้นหรือ

แล้วเวลาสำนักปฏิบัติ สำนักที่เขาสอนๆ กันมันเป็นเรื่องโลกๆ นะ มันลวงโลก ถ้าลวงโลก ลวงโลกมันเป็นอุปาทานหมู่ ใครทำหมู่คนแรกก็ทำตามๆ กันไป

แต่เวลาทำสมาธิ ถ้าสงบก็ให้เป็นอุปาทานหมู่บ้างสิ คือคนหนึ่งสงบก็สงบให้หมดเลย ที่ไหนเขาทำสงบนะ ครูบาอาจารย์ท่านนั่งสมาธิสงบ ลูกศิษย์ก็ต้องสงบไปหมดเลย ลูกศิษย์ได้สมาธิหมดเลย แล้วมันได้ไหม

อุปาทานหมู่ คำว่า “อุปาทาน” มันเรื่องกิเลสแล้ว แต่ถ้าเป็นเรื่องความจริงนะ ถ้ามันสงบขึ้นมามันสงบตามความเป็นจริงเห็นไหม ถ้าสงบ มันจะเห็นอย่างนี้ไหม

เขาบอกว่าเขาไปฝึก ฝึกไม่ใช่แนวทางพุทโธ แล้วมันมีความเห็นว่าจิตมันว่าง พอจิตมันว่าง มันเป็นสมาธิแบบนี้

เวลาคนจะเป็นลม เวลาเขาทำนา เขาอยู่กลางแดด มันลมแดด พอแดดเผา มันเป็นลม มันหน้ามืดนะ ตามันลาย พอตามันลาย มันก็เห็นไปหมดแหละ

นี่ก็เหมือนกัน "พอจิตมันว่างมันก็เห็น เห็นว่าเห็นเป็นจุดหนึ่ง มันมีแนวดิ่ง มันมีสิ่งหนึ่งวิ่งเข้ามาเหมือนแนวดิ่ง มันมาจรดศีรษะ จรดสะดือแล้วขึ้นไป"

เวลาคนเป็นลม ถามสิ เวลาคนเป็นลมเขาฟื้นมา บอกว่า เอ็งเห็นอะไรบ้างวะ เวลาคนจะเป็นลม ถามมันนะว่ามันเห็นอะไรบ้าง โอ้โฮ! โลกมันหมุนเลย เวลาจะเป็นลม โลกมันหมุนติ้วๆ เลย

นั้นคนมันจะเป็นลม แต่ไอ้ที่ว่าจิตมันดิ่งต่างๆ เพราะในการปฏิบัติของเรานะ เวลาเราปฏิบัติ ถ้าจริตนิสัยของคน เวลาปฏิบัติไปแล้วถ้ามันไปเห็นนิมิต เขาก็ต้องแก้ แก้ให้กลับมาสู่ความสงบ

เวลาครูบาอาจารย์นะ เวลาท่านปฏิบัตินะ เราปฏิบัติมา เราทำสมาธิ เราทำความสงบของใจ ถ้าใจมันออกรู้ออกเห็นอย่างไร รั้งไว้ก่อน อย่าให้ออก อย่าให้เป็นไป

ถ้าทำสัมมาสมาธิ คนที่มีจริตนิสัยอย่างนั้นเขาต้องแก้ แก้เข้ามาให้สู่ความสงบ ถ้าจิตมันสงบแล้วเรามีสติปัญญาเข้าไป เราพัฒนาของเราขึ้นไป ถ้าจิตมันสงบนะ แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา

ถ้ามันวิปัสสนา ถ้ามีบุญกุศลนะ ถ้าทำได้จริง เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว ย้อนกลับมา สิ่งที่ว่ามันเป็นจริตนิสัย มันเป็นวาสนาไง เอตทัคคะ ๘๐ ทาง พระอนุรุทธะเลิศในทางรู้วาระจิต พระโมคคัลลานะเลิศในทางมีฤทธิ์ พระสารีบุตรเลิศในทางปัญญา เห็นไหม นี่จริตนิสัย จริตนิสัยของใคร

มีแนวทางอย่างไร ถ้าทำถึงที่สุดแห่งทุกข์ ไม่มีกิเลสเข้ามาบิดเบือนนะ อันนั้นจะเป็นประโยชน์ เพราะจิตใจมันไม่มีกิเลสในหัวใจ

แต่ถ้าเป็นจริตนะ ถ้ามีจริต แล้วเวลาปฏิบัติไปเห็นนิมิต มันแบบว่าจริตนิสัยใช่ไหม มันความเคยชินใช่ไหม ใช้อย่างนั้นไปก่อน แต่จิตมันไม่สงบเข้ามาถึงฐาน จิตมันไม่ยกขึ้นวิปัสสนา จิตมันไม่ได้ชำระล้างกิเลส มันก็อยู่แค่นั้นน่ะ แล้วมันจะเสื่อมไป เห็นไหม ฤๅษีชีไพรที่เขาทำฌานสมาบัติ เขารู้วาระจิต อภิญญา ๖ อภิญญาก็คือการรับรู้การส่งออก มันจะเป็นอะไร

อริยสัจเขาต้องวางตรงนั้นให้ได้ ย้อนกลับมาก่อน เห็นไหม เวลาอภิญญา อภิญญารู้ว่าสิ้นกิเลส มันก็กำหนดนี่ไง พอจิตมันว่างๆ มันจะเป็นลม มันก็ระลึกรู้เลยว่าสิ้นกิเลสเป็นอย่างนี้ รู้ว่าสิ้นกิเลสแล้วมันสิ้นจริงหรือเปล่า เพราะอะไร เพราะมันไม่มีมรรค มันไม่มีเหตุไม่มีผล

แต่ถ้ามันจะสิ้นกิเลส โสดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค โสดาปัตติมรรคก็โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรคก็สกิทาคามิผล อนาคามิมรรคก็อนาคามิผล อรหัตตมรรคก็อรหัตตผล มรรคผลมันมีเหตุมีผล มันมีที่มาที่ไป มันต้องสมเหตุสมผลมันทั้งนั้นน่ะ

แล้วนี่จิตมันว่างๆ แล้วมันก็รู้เลย มีสิ่งที่เห็นขึ้นมา มันวิ่งเข้ามา มันเป็นเกลียวๆ ลงไปที่สะดือแล้วขึ้นไปบนศีรษะ...มันไม่เกี่ยวอะไรกันเลย

ถ้าพูดถึงจิตที่ว่าจิตนี้มหัศจรรย์นะ เวลาถ้าจิตมันพ้นจากความเป็นปุถุชน ถ้ามันเข้าไปมันจะรู้มันจะเห็นสิ่งต่างๆ แต่ถ้ามันเข้าไปขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ มันเข้าไปสู่สมาธิเข้าไปสู่สัจจะความจริง มันคนละเรื่องกัน

ฉะนั้น ถ้าจะปฏิบัติแนวทางไหนก็ปฏิบัติของเขา เพราะว่าถ้าพูดถึงลวงโลก ลวงโลกหมายถึงว่าคิดว่าอย่างนี้เป็นสมาธิ มันพูดได้กับคนที่ไม่เคยทำไง มันพูดได้กับปุถุชน มันพูดได้กับสังคมทั่วไป

แต่จะพูดกับหลวงปู่มั่น พูดกับครูบาอาจารย์ของเรา เรื่องนี้ท่านมองดูว่ามันจะว่าเป็นมิจฉาทิฏฐิได้เลย มันจะเป็นมิจฉาทิฏฐิมันออกไป เห็นไหม ดูสิ มี มีพระสอนเยอะมาก เวลาสอนแล้ว ที่ว่าไปรู้ไปเห็นอะไรร้อยแปดนั่นน่ะ มันอุปาทานหมู่ ไปรู้ไปเห็นมาแล้วได้อะไร

ในปัจจุบันนี้ ดูสิ ในการท่องเที่ยวเขาไปเที่ยวรอบโลกกันทั้งนั้นน่ะ ไปเที่ยวมาให้เปิดหูตากว้าง ดูสิ ทุกคนเวลามีเงินมีทองเขาจะไปเที่ยวต่างประเทศกัน เพื่ออะไร เพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจกลับมาจะได้มีแรงบันดาลใจเพื่อจะมาทำธุรกิจ จะมาทำสิ่งใดจะมีแรงบันดาลใจ มันก็เป็นแรงบันดาลใจของโลก

นี่ก็เหมือนกัน มันจะไปรู้ไปเห็นอะไร มันจะเป็นประโยชน์อะไร

แต่ถ้าทำความสงบของใจ แล้วใจสงบแล้ว สัมมาสมาธิยกขึ้นวิปัสสนา นั่นน่ะสำคัญ เพราะอะไร เพราะมันจะเข้าสู่อริยสัจ ทุกข์

สมุทัย นิโรธ มรรค มันมีสมุทัย มีตัณหาความทะยานอยาก เขาไปแก้กันตรงนั้น ถ้ามันเป็นอย่างนั้นมันถึงจะเป็นชาวพุทธ มันถึงไม่ใช่การลวงโลก

ลวงโลก เห็นไหม ปฏิบัติลวงโลกกัน เดี๋ยวนี้เยอะมาก แล้วพระเรามันไม่มีหลักเกณฑ์ ถ้าพระเรามีหลักเกณฑ์จะชี้ได้เลยว่าอะไรผิดอะไรถูก ถ้าผิดก็คือผิด ถ้าถูกก็คือถูก แต่ในการปฏิบัติมันมีผิดกับมีถูก ถ้าปฏิบัติผิดก็คือผิด ถ้าปฏิบัติถูกก็คือถูก นี่ในแนวทางปฏิบัติแล้วถ้าจิตเราเป็นโลกด้วย จิตของเรามันเป็นโลก โลกียปัญญามันก็ลวงอยู่แล้ว จิตมันลวงมันก็เป็นปัญหาแล้ว

“๒. หลังจากที่เริ่มรู้สึกว่าแขนขามันไม่ใช่แขนเรา แต่เรารู้ว่ามันเป็นสิ่งที่ไหวอยู่ข้างนอก จากนั้นมันก็เห็นเป็นเกลียวยาวๆ ข้างต้นแล้วอยู่ๆ มันก็พิจารณาเป็นไตรลักษณ์ไปเลย”

มันจะพิจารณาไปอย่างไรเป็นไตรลักษณ์ล่ะ คนเรา สติถ้ามันยับยั้งได้ สติมันควบคุมได้ มันก็เป็นสมาธิได้ เพราะมีสติเป็นสมาธิยกขึ้นวิปัสสนาได้

ไอ้นี่มันไม่มีสติ แต่แขนขามันเป็นไปเอง มันเกลียวยาวๆ แล้วมันก็พิจารณาไตรลักษณ์มันไปเอง พอพิจารณาไป คนเวลามันจะเป็นลมมันก็วูบ มันก็สลบไปเลย นี่ก็เหมือนกัน เวลามันวูบไปมันก็ว่าเป็นไตรลักษณ์ไง คำว่า “เป็นไตรลักษณ์ต่างๆ” เราศึกษาธรรมะเราก็ว่ามันเป็นไตรลักษณ์ มันจะเป็นสิ่งใดไปล่ะ

ตอนนี้โลกเขาเป็นอย่างนั้นกัน การปฏิบัติเป็นอย่างนั้นกันเยอะแยะไปหมดเลย แล้วเวลาเรามาปฏิบัติ ปฏิบัติเอาความจริงคนทำมาหากินมันทำแล้วมันทุกข์มันยาก คนเรานี่นะ เที่ยวไปเล่นการพนัน ไปเสี่ยงโชคมันง่าย อย่างนี้ก็ไปเสี่ยงโชคกัน ไปล้วงเบอร์กันว่ามันจะรวยเมื่อไหร่ แต่ถ้ามันประกอบธุรกิจทำมาหากิน เวลามันจะตั้งตัวได้มันแสนยาก

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติศีล สมาธิ ปัญญา ทำตามความเป็นจริงมันแสนยาก แต่เวลาปฏิบัติไป อุปาทานหมู่กันไป คิดตามๆ กันไปมันง่าย แล้วถ้ามันง่ายมันก็เป็นไป

นี้เราไม่เห็นด้วย แล้วเราไม่คิดว่าสิ่งนั้นเป็นแนวทางปฏิบัติจริงแม้แต่ถ้าเป็นพระสอน พระอะไร พระเวลาทำๆ กันไป ตามๆ กันมามันมีความจริงอยู่ไหม ถ้ามีความจริง อย่างนี้มันเรื่องของเขา

ฉะนั้น ถ้าเป็นเรื่องของเรา โลกมันลวง โลกคือจิตเราเองโลกคือโลกียปัญญา โลกมันลวงอยู่แล้ว แล้วมันลวงมันก็เป็นอย่างนั้นน่ะนี่พูดถึงว่าความเห็นของเขานะ

ทีนี้ดูที่ปฏิบัติแล้วมีอุปสรรค ถ้าปฏิบัติความจริงมันจะมีอุปสรรคอย่างนี้

ถาม : เรื่อง “เวทนาในจิต พิจารณาให้ขาดอย่างไรครับ”

กราบนมัสการหลวงพ่อเป็นอย่างสูง กระผมเป็นผู้ที่ปฏิบัติใหม่เริ่มทำสมาธิแล้วได้สัมผัสกับความสงบของใจได้บ้างแล้ว บางคราว

ถึงกับน้ำตาซึมกับความสงบที่เกิดขึ้น จึงเริ่มฝึกหัดใช้ปัญญา แต่ในขณะที่จิตมีความสงบเป็นสมาธิและจิตไม่เป็นสมาธิ ก็ใช้การพิจารณาแบบปัญญาอบรมสมาธิ

กระผมสังเกตเห็นเวทนาที่เกิดกับจิต พบว่า เมื่อจิตเป็นสมาธิ จิตมีความสงบและมีความสุข (สุขเวทนา) เมื่อจิตไม่เป็นสมาธิ ก็ฟุ้งซ่านรำคาญ (ทุกขเวทนา) อั้นตู้ บางคราวก็รู้สึกเฉาๆ แต่บางคราวก็รู้สึกเฉยๆ (อัพยากฤต)

นอกเวลาภาวนาบางคราว เมื่อมีสิ่งกระทบทางทวารต่างๆ ก็มีความรู้สึกยินดีพอใจหรือไม่พอใจไปกับสิ่งเหล่านั้น เช่น เมื่อได้ยินเสียงมีคนเปิดเสียงเพลงเสียงดังก็รู้สึกรำคาญขึ้นมาภายในจิต ได้ทานอาหารอร่อยหรือลมพัดถูกกายเย็นสบาย จิตก็รู้สึกในเชิงสุขเวทนา พออากาศร้อนก็หงุดหงิดไม่พอใจ เมื่อมีคนนินทาหรือพูดกับเราแรงๆ ก็รู้สึกเสียใจ พอคนชม ใจก็ฟู

เมื่อคราวอยู่คนเดียวเงียบๆ ก็มีภาพในอดีตปรากฏขึ้นในมโนทวาร บางคราวก็มาเป็นภาพชัดเจนมาก บางคราวก็มาเป็นเสียงเพลงที่เคยชื่นชอบในอดีต (ทั้งๆ ที่ไม่ได้ดูหนังหรือเปิดเพลงฟังมานานเกือบ ๓ ปีแล้ว) จิตก็ปรากฏสุขเวทนาหรือทุกขเวทนาไปกับสิ่งนั้น แม้บางคราวจะปรากฏเวทนาไม่ชัด แต่ก็พอทำให้จิตกระเพื่อมและไหวจนรู้สึกได้ จึงอยากถามหลวงพ่อดังนี้

๑. เมื่อมีสิ่งเข้ามากระทบทวารต่างๆ เราสามารถห้ามไม่ให้เกิดเวทนาทางใจขึ้นได้หรือเปล่าครับ

ป.ล. ตอนนี้ผมใช้วิธีกลับมาอยู่กับพุทโธชัดๆ หรือลมหายใจชัดๆ ก็สามารถช่วยได้บ้าง แต่ก็ไม่ได้ทุกครั้งครับ

๒. บางคราวเมื่อพยายามจับเวทนาขึ้นมาพิจารณา โดยการเพ่งไปที่ตัวเวทนา คือความรู้สึกของกระผมก็ปรากฏในจิต ขณะนั้นสุขเวทนาหรือทุกขเวทนานั้นก็ดับไปเฉยๆ ปรากฏเป็นความรู้สึกเฉยๆ ขึ้นมาภายในจิต ทำให้งงมาก ถ้าเป็นอย่างนี้ควรทำอย่างไรดีครับ

๓. การพิจารณาเวทนาเพียงอย่างเดียวไปตลอด สามารถทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้หรือไม่ครับ หรือจะต้องพิจารณาจนครบทุกหมวดในสติปัฏฐาน ๔ จะรู้ได้อย่างไรว่าเราควรเลือกพิจารณาหมวดไหนจึงจะเหมาะสมกับเราที่สุดครับ

๔. ตามความเข้าใจของผมคือพระอรหันต์ท่านมองโลกแบบสักแต่ว่า ฉะนั้น สิ่งใดๆ ในโลกจึงไม่สามารถสร้างความหวั่นไหวหรือสะเทือนต่อจิตใจของท่านได้ นั่นแสดงว่าเวทนาทางจิตจะไม่ปรากฏแก่บุคคลที่บรรลุอรหัตตผลแล้วใช่หรือไม่ครับ กราบขอบพระคุณหลวงพ่อมาก

ตอบ : อันนี้พูดถึงเราจะพิจารณาเวทนาอย่างไร เห็นไหม

เริ่มต้นตั้งแต่เวลาเขาปฏิบัติตามความเป็นจริง เราเป็นชาวพุทธไง เราจะปฏิบัติตามความเป็นจริง ถ้าเราทำความสงบของใจ กรรมฐาน ๔๐ ห้อง การทำความสงบ ๔๐ วิธีการ

แล้วใน ๔๐ วิธีการมีหยาบมีละเอียด มีจริตนิสัยต่างๆ ยังอีกมากมายมหาศาล เราพยายามทำความสงบของใจด้วยข้อเท็จจริง ด้วยสัจจะ ด้วยคำบริกรรม ด้วยทำจริง ทำจริงไง คือจิตเป็นคนกระทำแล้วจิตมันสงบเข้ามา

ไม่ใช่ว่า เราจะไปภาวนาแนวไหนก็แล้วแต่ เรานึกเอาเราคาดหมายเอา แล้วก็จินตนาการกันไป มันเป็นจินตมยปัญญา มันเป็นจินตนาการ มันจินตนาการไปแล้วมันก็เป็นจริงๆ นะ จินตนาการแล้วก็รู้ก็เห็นอย่างนั้นน่ะ แล้วก็เคลิบเคลิ้มไป แล้วก็เออ! ปฏิบัติอย่างนี้มันง่ายดาย ไปปฏิบัติตามข้อเท็จจริงมันแสนยาก เห็นไหม ทำมาหากินนี่เหนื่อย เสี่ยงโชคมันสบาย ทำมาหากินนี่ยาก

ทีนี้ทำมาหากินเราทำตามความจริงของเรา เรามีวาสนาแค่ไหน เราทำความจริงของเรา เราจะไม่ไปเสี่ยงโชคกับใคร เราทำความจริง เพราะการทำมาหากินมันก็เสี่ยงโชคโดยตัวมันเองอยู่แล้ว มันก็ต้องมีความเสี่ยง แล้วยิ่งไปเสี่ยงโชคมันยิ่งยุ่งเข้าไปใหญ่เลย

ฉะนั้น เวลาทำตามความเป็นจริง พุทโธก็ได้ ธัมโมก็ได้ สังโฆก็ได้ มรณานุสติก็ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ทำต่างๆ

เขาบอกว่า เวลามันสงบบ้าง น้ำตาซึม น้ำตาซึมเชียวนะ เวลามันสงบมันสะเทือนใจ เราไปหาอะไร เราไปตะครุบอะไร เราหามาจากไหน แต่มันหาได้ในหัวใจ เห็นไหม ฉะนั้น เขาทำของเขาไป ทีนี้พอทำไปแล้วทุกคนมันอยากจะพัฒนา ถ้าพัฒนาขึ้นไป

“ผมสังเกตถึงเวทนา เวลามันสุขบ้าง มันทุกข์บ้าง”

อันนี้คือว่าเขาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

เวลาพุทโธๆ บางคนพุทโธบ่อยๆ คือว่ามันเคยชิน มันไปไม่ได้ ก็กลับมาปัญญาอบรมสมาธิ ใช้ปัญญาไล่ไป มันจะเห็นเหตุเห็นผล มันก็วางได้ มันวางอารมณ์

พุทโธๆ ก็เพื่อให้วาง มันพุทโธ ไม่คิดเรื่องอื่น คิดแต่พุทโธ อย่างเดียว พุทโธๆ จนละเอียดเข้ามา พออยู่กับพุทโธมันก็ละเอียด เข้ามา มันก็วางพุทโธนั่นแหละ

ปัญญาอบรมสมาธิมันจะพิจารณาอารมณ์ความรู้สึก มันพิจารณาถึงโทษของมัน มันก็วางอารมณ์นั่นน่ะ แต่วางด้วยสติไง เพราะมันพิจารณา คนเรามันทำต่อหน้า เวลามันสงบ มันสงบต่อหน้าไง เราไม่ใช่ไปเสี่ยงโชค ไปจับเบอร์ เออ! มันได้ไม่ได้อีกเรื่องหนึ่งใช่ไหม

ปัญญาอบรมสมาธิหรือพุทโธมันมีสติ มันมีการกระทำ คำบริกรรมนี่มีการกระทำ การกระทำต่างๆ ทำขึ้นมาจนตัวมันเอง เวลาละเอียดๆ มันจะรู้ว่าละเอียด พอละเอียดขึ้นมา ความสงบนี่ อื้อหืม! ถ้าจิตมันสงบนะ มันมั่นใจแล้ว ศาสนานี้มีจริง เพราะ เวลามันฟุ้งซ่าน เราทุกข์ขนาดนี้ เวลามันปล่อยวาง โอ้โฮ! มันสุขขนาดนี้ แล้วถ้ามันวิปัสสนา ถ้ามันเป็นธรรมมันจะสุข มากกว่าไหน นี่มันมีความจริง มีความจริงเป็นบรรทัดฐาน แล้วมันทำของมันไปได้

ฉะนั้น สิ่งที่ทำมานี่เป็นอารัมภบท

เข้าคำถาม "๑. เมื่อมีสิ่งที่มากระทบกับทวารต่างๆ เราสามารถห้ามไม่ให้เกิดเวทนาทางใจขึ้นได้หรือไม่ครับ ตอนนี้ผมใช้วิธีกลับมาดูอยู่กับพุทโธชัดๆ หรือลมหายใจชัดๆ ก็สามารถช่วยได้เป็นบางครั้งแต่ไม่ทุกครั้ง"

มันช่วยได้บางครั้ง บางครั้งเพราะสติปัญญามันทัน ถ้าสติมันทันมันสงบได้ด้วยสติ แต่ถ้าบางครั้งสติปัญญามันอ่อน กิเลสมันเข้มแข็งกว่านี่ไม่ได้ ไม่ได้คือมันไม่ได้ทุกทีไปไง

ถ้าอารมณ์เราดีๆ ใช่ไหม เราไม่มีอะไรกระทบรุนแรง เราทำสิ่งใดเราภาวนาได้ง่าย วันไหนเรากระทบมารุนแรง จิตใจมันรุนแรง พุทโธไม่อยู่ อะไรไม่อยู่ เห็นไหม เดินจงกรมต้องไวๆ นี่มันมีวาระ มันมีบางคราวที่จิตใจเรานุ่มนวล จิตใจเราดีงาม บางคราวจิตใจเรามีความทุกข์มาก บางคราวจิตใจเรามันโดนกระทบมารุนแรง เราต้องมีอุบายแก้ไขไง คนเรามันมีผลกระทบ มันไม่ใช่ขอนไม้นี่ มันจะเป็นอย่างนั้นตลอดไป

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เวลามันมีผลกระทบทางทวาร เราจะห้ามไม่ให้เกิดเวทนาทางใจได้หรือไม่

ถ้ากระทบมันก็รับรู้ แต่เรามีสติปัญญาแยกแยะหาเหตุหาผลไง ถ้าพุทโธก็พุทโธไป มันเป็นขั้นของสมาธิ มันเป็นขั้นของปัญญา ถ้าขั้นของสมาธิ เราใช้ปัญญาก็ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาแยกแยะ

ให้มันสู่ความสงบ ถ้าสงบแล้วจะใช้ปัญญา มันปัญญาอีกเรื่องหนึ่งนะ นั่นเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดขึ้น เห็นไหม การภาวนาไป มันต้องเป็นสเต็ปไปแบบนี้ ฉะนั้น เป็นสเต็ปไปแบบนี้แล้วเราวางไว้

ถ้ามันฟุ้งซ่าน มันไม่มีกำลัง เรากลับมาทำความสงบ ทำสมาธิ ทำความสงบของใจ อันนั้นก็เป็นผลของการปฏิบัติแล้ว แล้วถ้าสงบแล้วเราฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะลึกซึ้งเข้าไป พอลึกซึ้งเข้าไป มันก็มีความอยากได้ มีความอยากได้ เราจะมีการขวนขวาย เราจะรักษาตัวเองเพื่อทำให้มันดีขึ้นไปไง แต่ถ้ามันทำไม่ได้ มันเจริญแล้วเสื่อมอย่างนี้อยู่ตลอดเวลา นี่ข้อที่ ๑ ไง เราต้องพยายามของเราอยู่อย่างนี้

ถ้าพยายามไปแล้วมันเป็นไปได้ไหม เพราะเขาถามว่า มันเป็นไปได้ไหมที่ว่าเราจะห้ามไม่ให้เกิดเวทนาทางใจเลย

ถ้าเวทนาทางใจ ถ้าอยู่ในสมาธิ หลวงตาท่านพูดว่า ท่านฟังเทศน์หลวงปู่มั่น จิตดับไป ๓ วัน คำว่า “จิตดับไป ๓ วัน” มันไม่ออกรับรู้เวทนา มันไม่ออกรับรู้ แต่มันรู้ในตัวมันเอง แต่ไม่ออกรับรู้ เห็นไหม มันดับจากการออกรับรู้ ดับออกจากว่าเวทนาไม่เกิดกับจิตเลย แต่ ๓ วันออกมารับรู้อีก

มันจะไม่รับรู้ไม่ได้ มันจะรับรู้ ต้องรับรู้ แต่เรามีสติปัญญาใคร่ครวญทัน แล้วมันวาง มันวางได้ มันรับรู้ ถ้าไม่รับรู้ เราจะรู้สึกชีวิตเราจะดำรงได้อย่างไร มันต้องรับรู้

ขณะที่เข้าสมาธิ เราก็เข้าสมาธิ ขณะเข้าสมาธิ เรานั่งหรือเราเดินจงกรม เวลาเราออกมา เราก็มีสติอยู่กับตัวเราเอง แต่ก็รับรู้ รับรู้แบบธรรม ถ้ารับรู้แบบธรรม มันมหัศจรรย์นะ รับรู้แบบธรรม มันเห็นแล้วมันมหัศจรรย์

แต่ถ้าสติมันเสื่อม สมาธิมันเสื่อม สติมันอ่อน เวลารับรู้ รับรู้แบบโลก รับรู้แบบโลก เราสุข เราทุกข์ มันหลง มันหลงไปกับอารมณ์ แต่ถ้าเรารับรู้แบบธรรม อารมณ์ สติปัฏฐาน ๔ ไง มีอารมณ์ เราจับพิจารณาได้ นี่พูดถึงถ้ามันเป็นธรรมนะ ฝึกหัดไปมันจะพัฒนาไป นี่ข้อที่ ๑

“๒. บางคราวเมื่อพยายามจับเวทนาขึ้นมาโดยการเพ่งไปที่ตัวเวทนา คือความรู้สึกของกระผมปรากฏในจิต ขณะนั้นสุขเวทนา ทุกขเวทนานั้นก็ดับไปเฉยๆ ปรากฏเป็นความรู้สึกเฉยๆ ขึ้นมาภายในจิต งงมาก ถ้าเป็นอย่างนี้ควรทำอย่างใด”

เวลาเราเพ่งไปที่เวทนา ถ้าสติกับปัญญามันทัน เวลาความรู้สึกสุขเวทนา ทุกขเวทนามันดับ มันดับไปเฉยๆ มันดับ ถ้าเรามีสติมันทันมันก็ดับอย่างนั้นน่ะ ถ้าดับอย่างนั้นนะ เราก็อยู่กับพุทโธ เราก็อยู่กับผู้รู้ เดี๋ยวมันก็รับรู้อีก ถ้ารับรู้อีก เราก็จับภาวนาต่อไป นี่ถ้าเราใช้สติปัญญานะ

แต่ถ้ามันดับเฉยๆ มันดับเฉยๆ คำว่า “เฉยๆ ที่มันดับไปเอง”... ไม่ได้ ถ้าดับไปเองนะ เวลามันดับไปเฉยๆ เวลาเราจับอยู่ เวลาเราจับอยู่ เวทนาที่มันบอกว่ามันปรากฏ เราไม่อยากให้ปรากฏได้ไหม

ถ้าเราจะเอาประโยชน์ กิเลสมันก็พลิกแพลงแล้ว มันดับไปเฉยๆ

“นี่รู้สึกงงมากเลย”

งงสิ เพราะของอยู่กับเรา เหมือนของหาย ถือของอยู่แล้วของหายไปกับมือ แล้วหายไปอย่างไรล่ะ มันก็เกิดความสงสัยน่ะสิ ถ้าเกิดความสงสัย ของมันหายไปแล้ว ของมันหายไปก็หายไปเลย แต่นี่ความรู้สึกหายไป เดี๋ยวก็มาอีก เพราะว่าสุขกับทุกข์ เดี๋ยวมันหายไป เดี๋ยวก็เกิดอีก เดี๋ยวหายไปก็เกิดอีก เวลามันหายไป มันหายไปที่จะไม่ให้เราทำประโยชน์ไง

แต่ถ้าเรามีสติปัญญานะ ถ้ามันหายไป อ้าว! หายไป หายไปทีนี้เราผิดพลาด ถ้าคราวต่อไปเราจับได้ มันอยู่ต่อหน้าแล้วพิจารณาไป ถ้ามันหายไปอีก หายไป เราต้องระวังแล้ว มันต้องระวัง มันต้องมีอุบายรู้เท่ามันน่ะ

แล้วถ้ามันพิจารณา พิจารณาให้หายไป มันหายไปเฉยๆ โดยที่ไม่ได้ทำอะไร อันนี้เราไม่ได้ประโยชน์จากมัน เรามีเงินแล้ว แต่เราไม่ใช้เงินเป็นประโยชน์ แต่พอเราพิจารณาไป เรามีเงินแล้ว เราใช้เงินเป็นประโยชน์ไง

เราจับเวทนาได้แล้วเราพิจารณาไปเรื่อยๆ ถ้าพิจารณาจนถึงที่สุดมันปล่อย มันปล่อย มันก็หายไป หายไป มันหายไปเพราะการพิจารณา พอพิจารณา ถ้ามันหายไป มันก็ว่าง ว่าง เดี๋ยวพอมันจิตสงบ มันคลายตัวออกมาก็จับอีก นี่การพิจารณา

พิจารณาอย่างนี้ พิจารณาแล้วพิจารณาเล่า คือมีความชำนาญไง เราต้องมีความชำนาญ มีการกระทำของเรา เราจะทำของเราได้ มันจะเป็นประโยชน์กับเรานะ นี่ข้อที่ ๒

"๓. การพิจารณาเวทนาเพียงอย่างเดียวตลอดไป สามารถทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้หรือไม่ จะต้องพิจารณาจนครบทุกหมวดของสติปัฏฐาน ๔ และรู้อย่างไรว่าควรจะเลือกพิจารณาอย่างใด"

สติปัฏฐาน ๔ เป็นสติปัฏฐาน ๔ มันเป็นแนวทาง ๔ แนวทาง กาย เวทนา จิต ธรรม เราพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ ถ้าพิจารณาอย่างเดียว พิจารณาเวทนาอย่างเดียว ถ้าเวทนานอก เวทนาใน เวทนาในเวทนา มันเป็นชั้นๆ เข้าไป ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้

เหมือนคนพิจารณากาย พระบางองค์พิจารณากายตลอดเลย แต่หลวงตาท่านพิจารณาครั้งแรกท่านพิจารณาเวทนา แล้วพิจารณาครั้งที่ ๒ เห็นไหม ขั้นแรกโสดาบันท่านพิจารณาเวทนา นั่งตลอดรุ่ง ครั้งที่ ๒ ท่านพิจารณากาย พิจารณากายเป็นธาตุ ๔ ธาตุ ๔ ที่มันรวมลงหมด แล้วมันว่างหมด แล้วติด ๕ ปี นี่พิจารณากาย แล้วพิจารณาครั้งที่ ๓ ก็พิจารณาอสุภะ อสุภะก็กาย สุดท้าย จุดและต่อม นั่นน่ะพิจารณาจิต ธรรมารมณ์ จุดและต่อม

แต่หลวงปู่เจี๊ยะ หลวงปู่ชอบ หลวงปู่คำดีท่านพิจารณากายนอก พิจารณากายใน พิจารณากาย พิจารณากายทุกขั้นเลย พิจารณากายนอกก็พิจารณากายเป็นละสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดของกาย พิจารณากายครั้งที่ ๒ มันกลับสู่ธาตุเดิมของมันที่หลวงตา

พิจารณาเป็นธาตุ พิจารณากายครั้งที่ ๓ ก็เป็นอสุภะ พิจารณากายขั้นที่ ๔ กายอันละเอียดมันเป็นรูป รูปที่มันสร้างขึ้นมาอยู่ภายในนี่พิจารณาได้หมดเลย พิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่ง

“ถ้าพิจารณาอย่างหนึ่งจะสิ้นสุดแห่งทุกข์ทั้งหมดได้ไหม”

ได้ ครูบาอาจารย์บางองค์พิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งตลอดสาย ครูบาอาจารย์บางองค์พิจารณา อย่างหลวงตามหัศจรรย์มาก พิจารณาเวทนาขั้นแรก ขั้น ๒ พิจารณากาย ขั้น ๓ พิจารณาอสุภะ พิจารณากายเหมือนกัน ขั้น ๔ พิจารณาจิต พิจารณาธรรม จุดและต่อมนี่มันพิจารณาของมันแล้วแต่วาสนาของคน วาสนาของคนมันจับต้องได้พิจารณาได้

ฉะนั้น “จะต้องพิจารณาให้ครบทั้งสติปัฏฐาน ๔ ไหม”

ไม่ต้อง เพราะพิจารณา ๑ ก็รู้ทั้ง ๔ พิจารณาอันเดียวเหมือนกัน อริยสัจมีหนึ่งเดียว ไม่ต้องเป็นห่วง เพียงแต่จับเวทนาก็ได้ให้เวทนาชัดเจนไปเลย

ไม่ต้องไปห่วงว่าจับเวทนาแล้ว เวลาคนทำงาน ทำงานหนักไงพิจารณาเวทนาแล้วเดี๋ยวต้องไปพิจารณากายอีก ต้องพิจารณาคือว่ามันยังเหลืองานอีก ๓ อย่างต้องให้ทำ มันอยากให้จบไวๆ

ทำไปเลย อย่างใดอย่างหนึ่งให้จบ ไอ้ ๓ อย่างนั้นน่ะมันจะมารู้พร้อมกันหมด สิ่งใดสิ่งหนึ่งถ้ามันรู้รอบ รู้เหมือนกันหมดเลย แล้วพิจารณาผ่านเวทนาแล้ว ผ่านกายก็เป็นแบบนี้

ผ่านเวทนาก็เป็นแบบนี้ ผ่านจิตก็เป็นแบบนี้ ผ่านธรรมก็เป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแล้วเป็นเหมือนกันเลย พิจารณาได้

ฉะนั้น "จะต้องพิจารณาสติปัฏฐาน ๔ ครบไหม"

วางไว้ก่อน ไม่ต้องไปกังวล ไอ้นั่นวางไว้ก่อนเลย

"๔. ตามความเข้าใจของกระผมคือพระอรหันต์ท่านมองโลกแบบสักแต่ว่า ฉะนั้น สิ่งใดๆ ในโลกจึงไม่สามารถสร้างความหวั่นไหวหรือสะเทือนต่อจิตใจของท่านได้ แสดงว่าเวทนาทางจิตจะไม่ปรากฏแก่บุคคลที่เป็นพระอรหันต์แล้วใช่หรือไม่ครับ"

มันก็ใช่ ใช่ที่ว่าถ้าเวทนาจะไม่ปรากฏกับจิต เพราะเวทนามันโดนทำลายมาตั้งแต่อนาคามิมรรคแล้ว เพราะนั่นมันขันธ์อย่างละเอียด เวลาปฏิจจสมุปบาท มันอิทัปปัจจยตาที่เขาว่านั่นน่ะ นั่นน่ะ ปฏิจจสมุปบาท **อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญฺญาณํ** มันเกี่ยวเนื่องกันหมด ถ้ามันเกี่ยวเนื่องกันหมด ทำลายแล้วธรรมธาตุมันพ้นออกไป ฉะนั้น ธรรมธาตุมันพ้นออกไป มันถึงไม่มีเวทนาทางจิต ไม่มี ไม่มีเวทนาทางจิต ถ้ามีเวทนาทางจิตมันก็กระเพื่อมไง กระเพื่อมเวทนาทางจิต

ฉะนั้น เวลาพระอรหันต์รู้ถูกรู้ผิดไหม พระอรหันต์แบ่งแยกถูกแยกผิดเป็นไหม เป็น พระอรหันต์รู้ถูกรู้ผิด

ทีนี้รู้ถูกรู้ผิด ถูกผิดนี่เป็นเวทนาหรือเปล่า สุขเวทนาทุกขเวทนาหรือเปล่า รู้ถูกรู้ผิดหรือเปล่า

ฉะนั้น สิ่งนี้ นี่คือเศษส่วนไง คือสอุปาทิเสสนิพพาน ขันธ์ที่สะอาด ขันธ์ที่ยังมีอยู่ ยังสืบต่อได้ ฉะนั้น ขันธ์ที่มีอยู่ ฉะนั้น ถ้ามันเสวยก็ไม่มี ฉะนั้น จิตพระอรหันต์ไม่มีนี่ใช่

แต่คำว่า “พระอรหันต์มองโดยสักแต่ว่าใช่ไหม”

มองสักแต่ว่า มองสักแต่ว่า สักแต่ว่ามันเป็นของมันอยู่แล้ว อย่างเช่นพายุเวลาเกิด เกิดในทวีปอื่น เราอยู่ในทวีปนี้เราก็รู้ข่าวใช่ไหม นี่มันสักแต่ว่า มันไกลตัวเราไง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าสักแต่ว่ามันเป็นขันธ์ ที่ว่าสักแต่ว่า ใช่ แต่อัตตานุทิฏฐิ คือว่าตัวจิตพระอรหันต์อันนั้นสำคัญกว่า

ฉะนั้น “มองว่าสักแต่ว่าใช่ไหม”

เพราะถ้ามองสักแต่ว่าใช่ไหม เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอน สอนโมฆราชว่า “เธอจงมองโลกนี้เป็นสักแต่ว่า” โมฆราชยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ก็พิจารณาตามนั้น พอพิจารณาตามนั้นก็เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

นี่มองโลกสักแต่ว่า คำว่า “เรามองโลกสักแต่ว่า” ถ้าใครมองโลกสักแต่ว่าได้จะได้เป็นพระอรหันต์

“จะได้เป็น” เห็นไหม แสดงว่ายังติดอยู่

แล้วถ้าเป็นแล้วล่ะ ถ้าเป็นแล้วมันเป็นสักแต่ว่าไหม

มันเป็นตัวมันสมบูรณ์แล้ว คำว่า "สักแต่ว่า" มันยังมีเป้าหมายอยู่ ยังมีความมั่นหมายอยู่ก็สักแต่ว่า แต่ถ้ามันไม่มีอะไรเลยล่ะว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ มันเหนือทุกๆ อย่างอยู่แล้ว มันก็เป็นของมันมันเหนือของมันอย่างนั้น

คำว่า "สักแต่ว่า" มันเป็นสมมุติที่เอามาพูดกัน ฉะนั้นถึงว่าอันนี้เป็นอันหนึ่ง

ฉะนั้น ถามว่า "พระอรหันต์มีความเห็นอย่างไร"

นั้นต้องถามพระอรหันต์ นี่พวกเรากำลังดำน้ำกัน ตอนนี้เรากำลังดำน้ำกัน ทายดูว่าพระอรหันต์เขามีความคิดอย่างไร ก็ถามมาใช่ไหม ให้ตอบก็ตอบ ตอนนี้ถ้าเอาจริงๆ ต้องไปถามพระอรหันต์ตอนนี้เราดำน้ำกันอยู่ ดำน้ำเพื่อจะเอาความจริง ถ้าเอาความจริงได้มันก็จะเป็นความจริงขึ้นมาได้ นี่พูดถึงความคาดหมายกับความจริง

ฉะนั้น เราไม่ต้องทุกข์ต้องยาก เราไม่ต้องคาดหมาย เห็นไหมเริ่มต้นตั้งแต่ปฏิบัติเขาก็ล้มลุกคลุกคลาน นี่ที่ว่าสภาวธรรม ไอ้ที่เวลาปฏิบัติเข้าทางมันก็จะมีเหตุมีผล มันยังต้องมีอุปสรรคที่เราจะปฏิบัติของเราไป ถ้าเราปฏิบัติได้มันถึงเป็นความจริง

กิเลสนี้เป็นโลก กิเลสมันลวง โลกถึงลวงเราไง แต่ถ้าเป็นโลกๆ เลยนะ ลวงโลก เราออกไปเรื่องโลกๆ เลย แล้วมันหลอกลวงไม่มีสิ่งใดเลย เวลาเราปฏิบัตินะ กิเลสคือโลก กิเลสมันหลอกลวงเรามันเลยโลกลวง เอวัง

มันอยู่ที่สามัญสำนึกนะ
สำนึกของใครดี
จะทำให้จิตใจดวงนั้นดี เป็นคนดี
เราสำนึกดีๆ
สำนึกคือสติ สำนึกคือความมั่นคงของใจ
เพื่อประโยชน์กับใจของเราเอง

๔

อยู่ที่สำนึก

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง "เกี่ยวกับบ้านตาด"

กราบเรียนหลวงพ่อ กระผมได้มีโอกาสไปวัดป่าบ้านตาดมา และจึงได้เห็นภาพสะเทือนใจมากครับ คือบริเวณวัดมีตู้เอทีเอ็มไว้ ผมเห็นแล้วเกิดความสะเทือนใจว่ามีสิ่งนี้อยู่ในบริเวณวัด (เข้าใจแบบนั้นเพราะอยู่ในรั้วประตูวัด) เพราะทำให้รู้สึกว่าวัดเป็นเหมือนสถานที่ซื้อของหรือใช้เงินเพื่อแลกกับบุญกุศลมากกว่าเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม

และอีกเหตุการณ์หนึ่งคือเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. เห็นภาพจากอินเทอร์เน็ตว่า ได้มีการปล่อยโคมไฟในบริเวณวัดป่าบ้านตาด ซึ่งตัวกระผมไม่เข้าใจว่าจะปล่อยโคมไฟทำไม เพราะวัดเป็นสถานที่สำรวมสงบจิตใจมิใช่หรือ ทำให้ดูเหมือนวัดเป็นสถานที่จัดงานรื่นเริง และโคมเหล่านี้จะไปตกที่ไหน และอาจจะไปตกบ้านคนหรือเปล่า อาจจะตกละแวกวัด ซึ่งบริเวณส่วนใหญ่เป็นป่า อาจเกิดไฟไหม้ ผมจึงอยากเรียนถามหลวงพ่อว่า

๑. เหมาะสมหรือไม่ที่บริเวณวัดจะมีตู้เอทีเอ็ม และผิดวินัยหรือไม่

๒. การปล่อยโคมไฟทำได้หรือไม่ เหมาะสมหรือเปล่า

ตอบ : นี่คำถามเนาะ ไอ้นี่มันชงลูกมาเลย แล้วมันชงลูกมานะว่า วัดมีตู้เอทีเอ็มได้หรือเปล่า ถ้ามีตู้เอทีเอ็มมันเป็นการซื้อขายแลกเปลี่ยนหรือเปล่า มันเป็นการซื้อบุญกุศลหรือเปล่า

ตู้เอทีเอ็ม ถ้าเป็นเรื่องทางโลกนะ มันเป็นเรื่องความสะดวกของเขา เป็นเรื่องของโลกเขา ฉะนั้น เวลาวัดว่ามีตู้เอทีเอ็มมันน่าเกลียดน่าชัง ถ้าน่าเกลียดน่าชัง วัดทั่วไปมีหมดเลย

เราจะแบ่งให้เห็นว่าเวลาวัดบ้านทำอะไรมันไม่ผิด แต่เวลาวัดป่าทำสิ่งใด เราคาดหมายไว้ไง เราคาดหมายไว้ เราคาดหมายว่ามันจะต้องเป็นอย่างที่เราพอใจ เรามั่นใจ

เราพูดอย่างนี้มันเหมือนกับเราเข้าวัดป่าบ้านตาดครั้งแรก เราเข้าไปครั้งแรกก็ตกใจเลยนะ มันไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลยจริงๆ มันไม่มีอะไรเลย แล้วมันเป็นอย่างไร นี่พูดถึงว่าเวลาเราเข้าไปครั้งแรก

ฉะนั้น จะบอกว่า เวลาบอกว่า มันมีตู้เอทีเอ็มไหม มันเป็นการซื้อขายบุญหรือเปล่า

มันอยู่ที่สำนึกของคนนะ สำนึกของคนที่ดี เห็นไหม สำนึกของคนที่ดีเขาทำเพื่อความสะดวกของเขา ของคนอื่นนะ

แต่นี่พูดถึงตอนในปัจจุบันนี้ ก่อนหน้านี้ ก่อนหน้านี้ที่ยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติ เรื่องอย่างนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้

เวลาหลวงตาท่านพูดถึง เวลาสมัยที่ท่านประพฤติปฏิบัติ เวลาทำสิ่งใดเขาจะเพ่งโทษว่า ทำสิ่งใดมันเข้มข้นเกินไป มันเคร่งเกินไป

ท่านบอกท่านไม่สนใจเลย เพราะอะไร เพราะท่านไม่ได้คิดเอง ท่านไม่ได้ทำเอง ท่านไม่ได้วางแผนเอง สิ่งที่ท่านทำ ท่านทำตามหลวงปู่มั่น ท่านบอกครูบาอาจารย์ท่านทำมาก่อน มันมีคนทำมาก่อนไง

แต่หลวงปู่มั่นท่านใครทำมาล่ะ หลวงปู่มั่นเวลาท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน ท่านพยายามรื้อค้นของท่าน ท่านสงสัยนะ หลวงตาเล่าให้ฟังว่าท่านสงสัยว่าพระสมัยพุทธกาลเขาห่มผ้าสีอะไร เขาห่มผ้ากันอย่างไร เขาถือศีลกันอย่างไร

ท่านศึกษาในพระไตรปิฎก ท่านมาปรึกษากับเจ้าคุณอุบาลีฯ แล้วพอท่านประพฤติปฏิบัติไปจนมีแนวทางของท่าน ท่านทำความสงบของใจท่าน ท่านย้อนกลับไปดูเลย ย้อนกลับไปเอาอันนั้นเป็นแบบอย่างเลย ถ้าเป็นแบบอย่าง เห็นไหม ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว

ฉะนั้น สิ่งที่เวลาหลวงปู่มั่น เวลาท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไอ้เรื่องตู้เอทีเอ็มไม่ต้องมาพูดถึง หลวงตาท่านบอกว่า สมัยที่อยู่กับครูบาอาจารย์นะ กาแฟ โกโก้ น้ำตาล ไม่ต้อง จะถ่ายรูปยังไม่มี จะไปถ่ายรูปว่าน้ำตาลมันเป็นอย่างไร ถ่ายรูปไว้มันยังไม่มี เวลาอดอาหารก็อดเฉยๆ

แต่ที่นี่เวลาอยู่บ้านตาด เวลาอดอาหารแล้วมีโกโก้ กาแฟ มีน้ำปานะ มีอะไรเพื่อบรรเทาทุกข์ บรรเทาความหิวกระหาย สมัยท่านไม่มี อดอาหารก็คืออดอาหาร อดก็คืออด ไม่มีอะไรเลย มันหาไม่ได้ ถ้ามันหาไม่ได้นะ สิ่งที่ทำจริง

นี่มันเป็นความคิดของเราไง เราเข้าใจว่า ถ้ามันสะเทือนใจมาก

มันสะเทือนใจมาก ทำไมไม่กลับไปมองย้อนกลับไปตอนที่ท่านยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติล่ะ ตอนเราอยู่กับท่านนะ หนังสือนี่พิมพ์มาเยอะมาก แล้วหนังสือนี่แจกไปรอบโลก เช้าขึ้นมา ไอ้หมึก ไอ้หมึกเขาจะมีรถพิกอัปคันหนึ่ง จะทุกพวกหนังสือไปที่ไปรษณีย์ วันหนึ่งจะมีรอบหนึ่ง ขนพวกหนังสือเอกสารไปส่ง ส่งไปลังกา ส่งไปอินเดีย ส่งไปทางยุโรป เพราะอาจารย์ปัญญาท่านแปลประวัติหลวงปู่มั่นเป็นภาษาอังกฤษ ขอมาจากอังกฤษ ขอมาจากอเมริกา ขอมาจากเยอรมัน ขอมาทั่ว

วันหนึ่งนะ จะต้องบรรทุกรถพิกอัปออกไปส่งเอกสารเพื่อกระจายไปผู้ที่ศรัทธา ผู้ที่เขาต้องการ จนไปรษณีย์เขามาติดต่อเขาขอมาสร้างส่วนแยกที่หน้าวัด ไปรษณีย์อุดรฯ มาติดต่อเลยบอกว่าเพราะว่าลูกค้าใหญ่ ผู้ที่ใช้บริการมาก เขามาขอตั้งศูนย์ไปรษณีย์ย่อยที่หน้าวัดเลย แล้วเขาจะจัดการให้

หลวงตาว่า โน ไม่เอา

ท่านบอกเขาจะเอาไฟมาให้ตั้งแต่หม่อมหลวงอะไรที่ท่านเป็นไฟฟ้าจังหวัดอุดรฯ เป็นโรงไฟฟ้าปั่น เขาจะต่อสายเข้ามา ไม่เอา

เราอยู่กับท่านเอง เราเห็นเลยนะ ช่อง ๕ หรือช่อง ๗ จำไม่ได้ เขาไปตั้งกล้องไว้ตอนที่ออกมาจากบ้าน บิณฑบาตมาเขาตั้งกล้องไว้ แล้วเขาให้ท่านเดินผ่าน คือว่าเขาจะทำข่าว เวลาท่านเดินนะ ท่านเดินอ้อมกองถ่าย เดินอ้อมกองถ่ายไปเลย ท่านไม่เอาเลย

สมัยนั้นนะ กองถ่ายมันไปตั้งไว้ไง แล้วมันให้เดินบิณฑบาตมานี่แล้วมันจะเอากล้องถ่ายเป็นข่าว เราจำช่องไม่ได้เท่านั้นเอง แต่ทีวีไปถ่ายท่านเดินอ้อมกองถ่ายไปเลย ไม่ให้ถ่าย

สมัยที่ยังไม่ออกมาช่วยชาติท่านเข้มข้นมาก เพราะท่านหวังจะสร้างพระ หวังจะเอาคน เอาเขาให้ได้ แต่เวลาโครงการช่วยชาติเพราะว่าออกมาช่วยชาติคือเรื่องโลก ท่านพูดเองใช่ไหม หลวงตาท่านพูดเอง ท่านบอกว่าลงไปคลุกกับขี้ เพราะว่าลงไปๆ ศรัทธาไทยมันทั้งมีคิดบวกและคิดลบ เวลาคิดบวก เขาซึ้งใจ ซึ้งจนน้ำตาไหลไอ้คนคิดลบเขาบอกว่า ไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ใช่เรื่องของสงฆ์

แล้วท่านออกไปคลุกขี้ ขี้โลภ ขี้โกรธ ขี้หลง ท่านต้องสละตัวของท่านไปคลุกกับขี้ คลุกกับขี้ไง พอคลุกกับขี้ก็ต้องบริการขี้เพราะขี้เขาจะเอาเงินมาให้

ทีนี้ไอ้เรื่องที่ว่าตู้เอทีเอ็ม มันอยู่ที่สำนึกของคนว่าทำประโยชน์อะไร ถ้าเราไปเจอวัดมีตู้เอทีเอ็ม แล้วอย่างนี้แล้วมันก็เป็นเรื่องการซื้อบุญซื้อกุศล

เวลาปฏิบัติ เอ็งไม่ทำล่ะ เวลานั่งสมาธิ เอ็งเอาตัวสมาธิสิ

มันเป็นสำนึก มันอยู่ที่สำนึกของคนนะ

แล้วเราจะบอกว่าที่วัดอื่นเขามีเยอะแยะไปหมดแหละ

บอกว่า มันเป็นวัดบ้าน ก็เขาซื้อขายกันอยู่แล้ว มันก็เรื่องของเขา วัดของเรา วัดของพวกเรามันเป็นวัดที่ปฏิบัติ มันควรจะอยู่ในร่อง มันควรจะอยู่ที่ดี

เราก็เห็นด้วยนะ เราก็เห็นด้วย ทีนี้คนที่เขาทำ คนที่เขาเรียกว่าคารวะ ๖ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ อาจริยวัตร อาคันตุกวัตร เวลาใครไปใครมา ถ้าเขาคิดว่าเขาจะบริการ บริการคนที่เขามีความสะดวกสบาย ถ้าเขาคิดแค่ความสะดวก แค่ปฏิสันถารกับญาติโยม นั่นเรื่องของเขา

เรามองว่าวัดเขาผ่อนลงมาแล้ว ผ่อนลงมา เห็นไหม โครงการช่วยชาติโครงการเป็นหมื่นๆ ล้าน หาเงินเพื่อความมั่นคงของชาติ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่ามันมีตู้เอทีเอ็ม ตู้เอทีเอ็มมันไม่กัดใครหรอก เงินมันก็ไม่กัดใคร แต่เวลากิเลสมันต้องการ มันกัดหัวใจ อสรพิษ

เงินเป็นอสรพิษ มันกัดคน แต่กระดาษมันกัดคนได้หรือ กระดาษมันกัดคนได้ไหม ตู้เอทีเอ็มมันกัดใครได้ไหม

มันกัดใครไม่ได้เลยถ้าใจคนคนนั้นมีหลัก ใจของคนคนนั้นมีหลักมีเกณฑ์ อสรพิษเราก็กันมันไว้ อย่าให้มันเข้ามาใกล้เรา ตู้เอทีเอ็มมันเป็นเทคโนโลยี มันกัดเราไม่ได้หรอกถ้าเรามีสติมีปัญญา แต่ถ้าจิตใจเราโลเล มันกัด ถ้าจิตใจเราโลเล จิตใจเราไม่มั่นคง มันกัด มันกัดแน่นอน

แต่ถ้าจิตใจเรามั่นคง จิตใจเรานะ เราทำเพื่อโลก นั่นพูดถึงโลกให้มองว่า ให้เลือกเอา ให้เลือกเอาวัดที่ไม่มีตู้เอทีเอ็มก็แล้วกัน วัดไหนไม่มีตู้เอทีเอ็ม เอ็งไปวัดนั้น วัดไหนถ้าเขามี เอ็งก็ไม่ไป ก็จบ

แต่เราจะพูดอย่างนี้ เราจะพูดถึงต้องย้อนอดีตสิ เวลาเราพูดกับพระนะ เวลาที่ว่าพูดกับพระ เวลาที่ว่าออกมาโครงการช่วยชาติแล้วมีสิ่งใด เราพยายามพูดกับพระว่า ย้อนกลับไปที่ก่อนหน้านั้นสิ ท่านไม่สนใจเลย เศษกระดาษนี่ท่านไม่เคยสนใจสิ่งใดเลย ท่านไม่เอาสิ่งนี้ ไม่เอาสิ่งนี้เพื่อเหตุใด ไม่เอาสิ่งนี้เพราะว่าตาดำๆ เหมือนกัน

หลวงปู่มั่นท่านพูด เห็นไหม เวลาหลวงตาท่านจะให้หลวงปู่มั่นตอนท่านป่วยให้ดื่มน้ำมะพร้าว "ฉันไม่ได้ ฉันไม่ได้"

"ทำไมฉันไม่ได้ล่ะ"

"ก็ไอ้ตาดำๆ มันมองอยู่" คือพระที่มาขอพึ่ง พระที่มาอยู่อาศัย พระที่เขามีจุดมุ่งหมาย พระที่เขาอยากประพฤติปฏิบัติเขาก็หวังพึ่ง

คิดว่าครูบาอาจารย์เรานี่ต้องพึ่งพาไปได้ แล้วถ้าลองไปฉัน ไอ้ตาดำๆ มันเห็น อ๋อ! อาจารย์เราก็อ่อนแอเนาะ อาจารย์เราก็แค่นี้เอง มันหมดกำลังใจไง

ไอ้นี่ก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติ ไอ้ตาดำๆ มันมองอยู่ หลวงตาท่านรู้ ท่านไม่ทำหรอก เวลาท่านอยู่นะ ท่านไม่สนใจสิ่งใดเลย เพราะอะไร เพราะให้ไอ้พวกตาดำๆ มันเป็นคติเป็นแบบอย่าง

เวลาท่านพูดกับพระนะ เวลาพระที่มีกิเลสอยู่นะ “หมู่คณะนะ อย่ามองกัน อย่าจับผิดกันนะ ถ้าจะมองให้มองผม”

คือให้มองตัวท่าน ให้มองตัวท่านเป็นแบบอย่าง เด็กๆ มันมองกันมันก็เห็นผิด เห็นแต่ความบกพร่องใช่ไหม แต่ถ้าเราไปมองครูบาอาจารย์ เราเห็นความบกพร่องไหม ท่านต้องการตรงนั้น

ทีนี้ย้อนกลับมาคำถาม ในปัจจุบันนี้ตอนที่ท่านปฏิบัติเข้มแข็ง ที่ยังไม่ออกมาโครงการช่วยชาติ เรื่องแบบนี้รับประกันได้ว่าไม่มี

แต่เวลาออกมาโครงการช่วยชาติแล้ว เวลาท่านออกมาที่ศาลา ตอนที่ติดไฟฟ้า ท่านเห็นไฟฟ้า ท่านบอกเลย มันมาเพราะโครงการช่วยชาติ ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติ มันไม่มีสิทธิ์เข้ามาในวัด แต่ที่มันมีเพราะมันมาเพราะโครงการช่วยชาติ ท่านพูดเองในเทป ไปดูได้

ฉะนั้น ไอ้ที่ว่า ตู้เอทีเอ็ม มันเป็นความสะดวกของโลก มันเป็นความเห็นของโลก ไอ้เราไปเห็นแล้วเราสะเทือนใจนะ เราก็

เก็บไว้ในใจ เราปฏิบัติของเรา เราทำจริงของเราให้ได้ แล้ววัดที่สัพเพเหระที่เขาทำกันเยอะแยะไปหมด

แต่เราก็เอาสิ่งนั้นมาเป็นคติแบบอย่างไม่ได้ เราก็อยากจะเอาคติแบบอย่างที่ดี ถ้าเอาคติแบบอย่างที่ดี อ่านประวัติหลวงปู่มั่นสิ อ่านประวัติปฏิปทาฯ เอาตรงนั้นเป็นแบบอย่าง เพราะหลวงปู่มั่น ปฏิปทาคือลูกศิษย์ลูกหาหลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติได้มรรคได้ผล เอาตรงนั้นเป็นแบบอย่าง แล้วเราพยายามปฏิบัติตรงนั้นเพื่อให้ได้อย่างนั้น นี่ข้อที่ ๑

"๒. มันมีการจุดโคมลอย มันตกไปบ้านเขา"

เวลาเขามีงานนะ ทางเหนือ การโคมลอยมันเหมือนเราทางภาคกลาง เรามีแหล่งน้ำ เราก็ลอยกระทงของเรา เขาอยู่บนภูเขา เขาอยู่ในที่สูง เขาไม่มีสิ่งใด วัฒนธรรมของเขา เขาให้ปล่อยโคมลอยเพื่อไปบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เดี๋ยวนี้ไอ้พวกวิทยุการบินมันบอกขอให้อย่าปล่อยตอนเครื่องบินมานะ เครื่องบินมามันจะมีปัญหา เห็นไหม เวลามันเจริญขึ้นมาแล้วมันก็มีปัญหา

ฉะนั้น สิ่งที่เขาปล่อยโคมลอย เราคิดว่า ถ้าคนเขาเพื่อความสวยงามของเขา พูดอย่างนี้ปั๊บมันก็หาว่าเข้าข้าง

ไม่ได้เข้าข้างหรอก เพราะว่าคนถ้ามีสามัญสำนึกเขาไม่ทำ เราเอง เราประพฤติปฏิบัติของเรา หัวใจเรายังรักษาไม่ได้เลย เราจะ

ไปปล่อยโคมลอยอะไร เราจะไปตู้เอทีเอ็มที่ไหน บิณฑบาตมา เขาใส่บาตรมาก็เหลือเฟือแล้ว ไอ้นี่ก็จบไป

ฉะนั้น เข้าคำถาม "๑. เหมาะสมหรือไม่ที่บริเวณวัดมีตู้เอทีเอ็ม จะผิดวินัยหรือไม่"

ไอ้คำว่า "ผิดวินัยหรือไม่" มันไม่ผิดวินัย ถ้ามันผิดวินัย ภิกษุ **ชาตรูปรชตํ อุคฺคณฺเหยฺย** ภิกษุห้ามหยิบเงินและทอง ห้ามใบเงินและใบทอง ภิกษุ ไม่ให้จับต้อง ถ้าไม่ให้จับต้อง เราไม่ไปจับไปต้องของเขา ตู้เอทีเอ็มมันก็ไม่ใช่เงินไม่ใช่ทอง

แต่เอามาตั้งแล้วเราก็ดูที่เจตนา ว่าเจตนาอยากให้คนเขากดมาให้เราหรือเปล่า มาวัดไม่มีสตางค์ก็กดตู้เอทีเอ็มก็ได้มาให้เรา เดี๋ยวเราต้องตั้งที่วัดบ้าง...วัดนี้ไม่มี

ฉะนั้น คิดลึก เวลาอย่างนี้คิดลึก แต่เวลาเอาตัวเรา เอาตัวเราให้ได้

ภิกษุไม่ได้ใบเงินและใบทอง อย่างนี้เขาเรียกว่าอยู่ที่เจตนา เรามองที่เจตนาไง อำนวยความสะดวกเพื่อเขาจะกดเงินมาให้เรา แล้วกดเงินมาให้เราแล้วหัวใจมันก็เร่าร้อน หัวใจมันก็มีแต่ความทุกข์ ความยาก จะเอาไง แต่ถ้าเขาทำของเขานะ

เราพยายามจะแบบว่า พูดให้มันมองโดยสามัญสำนึก ถ้ามันสามัญสำนึกของคนเขาไม่ต้องการ เขาไม่อยากได้ เขาก็ไม่ทำ

เขาไม่ทำ แล้วถ้าทำอำนวยความสะดวก มันก็สะดวกมากสะดวกน้อย ฉะนั้น โครงการอย่างนี้ หลวงตามาช่วยชาติแล้วมันเป็นอีกเรื่องหนึ่ง

"๒. การปล่อยโคมลอยได้หรือไม่ จะเหมาะสมหรือไม่"

ถ้ามันปล่อยโคมลอยโดยความเคารพบูชา บูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เขากระทำกัน นั่นเรื่องหนึ่ง

แล้วอย่างที่เขาปล่อยโคมลอยที่บ้านตาดมันอาจจะเป็นที่ว่า เวลาหลวงตาท่านขึ้นไปเชียงใหม่ เขาปล่อยกันแล้วท่านยิ้มแย้มแจ่มใส ฉะนั้น ไอ้คนที่เขาคิดถึง เวลาเขาคิดถึงหลวงตา เขาก็อาจจะปล่อยโคมลอยที่เขาเคยได้ปล่อยพร้อมกับหลวงตา

นี่ความคิดเรานะ ถ้าผิดก็เป็นว่าพระสงบผิด ที่วัดเขาไม่ผิด ไอ้คนปล่อยไม่ผิด ไอ้คนผิดคือคนพูดนี่ เราพูดอยู่ คือเราจะหาเหตุผลน่ะ

แต่ถ้ามันเป็นวัฒนธรรมของทางชนเผ่า วัฒนธรรมของคนที่เขาอยู่บนดอย นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ อันนี้เรื่องของเขา

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า มันเป็นที่ว่าสำนึกของใคร ใครสำนึกที่ดี

เวลาเราปฏิบัติ ภิกษุไม่ให้คลุกคลีกัน ภิกษุให้สงบสงัดวิเวก ทีนี้ตอนนี้ที่วัดเขาอยู่ มันมีวัฒนธรรม เขาคิดถึงหลวงตาไง เขาคิดถึงหลวงตา เขาคิดถึงครูบาอาจารย์ของเขา เขามาที่นั่น เขาไปที่นั่น เพราะครูบาอาจารย์อยู่ที่นั่น

ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ เราก็ไปหาวัดที่สงบสงัดกว่านั้น เราไปหาที่เขาพร้อมที่จะปฏิบัติ เราไปอยู่ป่าอยู่เขาของเรา แต่ที่นั่นมันเป็นที่อยู่ของหลวงตา แล้วหลวงตาสิ้นชีวิตที่นั่น เขาคิดถึงของเขา เขาเคารพบูชาของเขา ก็ต้องเห็นใจเขา เพราะเขาคิดของเขาอย่างนั้น

แต่ถ้าของเรานะ เราบอกว่า ต้องปฏิบัติอย่างนั้น ต้องเข้มงวดอย่างนั้น

ไปวัดที่ไม่มีอะไรเลยน่ะ ไปหาเอา นี่ข้อที่ ๑ นะ

ถาม : เรื่อง "กราบหลวงพ่อครับ"

กระผมมีความสงสัยเรื่องปาราชิก คือผมไปบวชที่วัดภูริทัตตฯ บวช ๙ วันให้ในหลวง ช่วงบวชผมมีความอยากได้เกสาหลวงปู่เจี๊ยะ ได้เรียนครูบารูปหนึ่ง ท่านได้พาผมไปเอาเกสาหลวงปู่ที่เจดีย์ บรรจุอยู่ในขวดเล็กๆ ท่านบอกของเพื่อนท่านเองแหละ ท่านก็หยิบให้ผม ผมก็ไม่ได้คิดอะไร

ครั้งที่ ๒ รองเท้าผมขาด ผมได้เรียนครูบารูปนั้น ท่านก็ให้ผมไปเอารองเท้าที่หน้ากุฏิหลวงปู่เจี๊ยะ ซึ่งไม่รู้ว่ารองเท้าใคร ทั้ง ๒ ครั้ง ผมเข้าข่ายไหมครับ ผมควรปฏิบัติธรรมอย่างไรจากนี้ครับ

ตอบ : วันนี้นะ คำถามแรกคำถามบ้านตาด คำถามที่ ๒ คำถามวัดภูริทัตตฯ มันมาคู่เลยนะ

มันไม่เป็นหรอก มันไม่เป็นปาราชิก มันไม่ได้เป็นปาราชิก เพราะอะไร ปาราชิก เราตั้งใจจะลักของ เราตั้งใจได้สิ่งนี้ แล้วไปถึงนั้น เราเดินไป เรายังจับของนั้น เราเดินไป เราคิดได้ เรากลับ ไม่เป็นปาราชิก เราตั้งใจจะเอาของสิ่งนั้นแล้วเดินไป แล้วเราจับ เราหยิบขึ้นมา เราจับของนั้น แต่ยังไม่ยกของนั้นขึ้น เราคิดได้ เราปล่อย เรากลับมา ไม่เป็นปาราชิก

แต่ถ้าเราตั้งใจจะลักของ ไปถึงของแล้วจับของนั้น แล้วยกของนั้นขึ้น นั้นปาราชิก องค์ประกอบมันสมบูรณ์เพราะเราตั้งใจ ตั้งใจทำ แล้วมีการกระทำ ทำแล้วเสร็จสมบูรณ์ นี่เป็นปาราชิก

แต่ในวัดในวา ของกินของใช้ ไม่เป็น ของกินของใช้วิสาสะ ไม่เป็น ถ้าเป็นปาราชิก ลักของเป็นปาราชิก คำว่า "ปาราชิก" มันชัดเจนอยู่แล้ว

แต่ทีนี้คำว่า "ปาราชิก" เราคิดว่าเราไปเอาของของเขา โดยที่เขาไม่ได้ให้ เราหยิบแล้วเราทำสมบูรณ์ แต่กรณีอย่างนี้มันไม่เป็นปาราชิกล้านเปอร์เซ็นต์เลย มันไม่เป็นปาราชิก มันไม่เป็นปาราชิกตรงไหน

ตรง "ผมอยากได้ ผมไปบอกครูบาองค์หนึ่ง ครูบาองค์นั้นเป็นคนพาไป"

เห็นไหม เราไม่ได้ลัก ครูบาคนนั้นเป็นคนพาไป ครูบาคนนั้นบอกว่าเกสานี้เป็นของเพื่อนท่านเอง

เพื่อน พระเพื่อนกันเขาถือเขาเรียกวิสาสะ ของของเรา เรารู้จักกับเพื่อนเรา สนิท เราวางไว้ ถือว่าใช้ร่วมกันได้ เขาก็มาหยิบใช้ไป อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นปาราชิกนะ เพื่อนกัน บัดดี้ ของใช้ร่วมกัน เรามีของใช้ เราเจือจานกัน เราแจกกัน เราเคยหยิบใช้กันมา อย่างนี้ เราไปหยิบใช้เอง เราไม่ได้ตั้งใจลักอยู่แล้ว

เพราะของเคยใช้ร่วมกันใช่ไหม ของเคยใช้ร่วมกัน ของใช้ได้ เราก็ไปใช้ของเขา แล้วใช้ของเขา เขาก็ใช้ของเรา เราได้สิ่งใดมา เราก็มารวมเป็นกองกลางไว้ กองกลางใครหยิบใช้สิ่งใดก็หยิบใช้กัน ของเป็นของกลาง เป็นของสงฆ์ เราหยิบใช้กัน

แล้วมีคนคนนี้เขาอยากได้ แล้วพระองค์นั้นก็พามา บอกของเพื่อนเราเอง อ้าว! เราให้ เขาให้ เราก็หยิบมา

ฉะนั้น นี่คิดลึก เวลากลัวปาราชิก เวลาเป็นปาราชิกหรือเปล่า ไม่เป็น ไม่เป็นแน่นอน ไม่เป็นเพราะว่ามีคนให้ มีคนเขาวิสาสะว่าเป็นของเพื่อนของเขา เขาให้ เขาให้ เราก็เอามา นี่เราบอกว่าเราเอง เราคิดของเราเองว่า เราเป็นพระ แล้วเราอยากได้ แล้วเราไปขอ คำว่า “ขอ” นี่จบเลย ไม่มีแล้ว

ฉะนั้นว่า เป็นปาราชิก

ไม่เป็น แต่ถ้าพูดถึงเป็นอาบัติปาจิตตีย์หรือเปล่า เป็นนิสสัคคีย์หรือเปล่า นั่นอีกเรื่องหนึ่งนะ

ถ้าเป็นนิสสัคคีย์ ของนี้เป็นนิสสัคคีย์ ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณาได้มา หยิบเงินหยิบทองมา สิ่งนั้นเป็นนิสสัคคีย์ ตัวเองเป็นปาจิตตีย์ ถ้าเสียสละ ต้องโยนทิ้งก่อน ถ้าเป็นนิสสัคคีย์ เป็นปาจิตตีย์ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะมันถูกต้องหรือเปล่า

แต่ถ้าเป็นปาราชิก ว่ามันขาด นี่ไม่เป็น อาบัติหนักมันไม่มีอยู่แล้ว เพราะว่ามันไม่สมบูรณ์ มันไม่เข้าองค์ประกอบเป็นอาบัติอย่างนั้น แต่อย่างที่ว่า เพราะว่าเขามีความละอายไง ไปเอาของเขาไปขอเขา แล้วได้มา แล้วมันก็ไม่สบายใจ

เห็นไหม ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ขอไม่ได้ ไม่ใช่ญาติไม่ใช่ปวารณา เขาไม่ใช่ญาติของเรา

ถ้าญาติเป็นพี่เป็นน้อง เป็นพี่ เป็นป้า เป็นน้า เป็นอา นี่ขอได้จะเอาอะไรนี่ขอได้ แต่ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่พี่น้อง ไปบอกเขาได้อย่างไรเขาปวารณาหรือ อย่างเช่นคนที่เขาศรัทธา ศรัทธาหลวงพ่อ หนูปวารณากับหลวงพ่อไว้นะ ๕ บาท หลวงพ่อขอได้แค่ ๕ บาทนะ เกิน ๕ บาทไม่ได้ ถ้าหนูขอปวารณาหลวงพ่อนะ ปวารณาไม่มีกำหนด เท่าไรก็ได้ เออ! เราขอได้แค่นั้น

ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่ปวารณา ไปขอเขาได้สิ่งนั้นมา สิ่งนั้นเป็นนิสสัคคีย์ วัตถุเป็นนิสสัคคีย์ ตัวเองเป็นปาจิตตีย์ แล้วปลงอาบัติไม่รอดจะปลงอาบัติได้ต้องเอาของนั้นสละทิ้ง เพราะมันเกิดจากของนั้นของนั้นสละทิ้ง แล้วไปปลงอาบัติมันถึงได้

ถ้าอย่างนี้ เห็นไหม ไอ้เรื่องอาบัติเล็กอาบัติน้อย รายละเอียดตามทาง เออ! อันนั้นน่ะมี เราถูกต้องไหม ถูกต้อง แต่ว่าจะเป็นอาบัติหนักว่าเป็นปาราชิก เราไปเอาของเขามา

ไม่ ไม่เป็น มันไม่ครบองค์ประกอบว่าเราจะเป็นอย่างนั้น นี่ข้อที่ ๑ นะ นี่ข้อที่ว่าไปเอาเกสาหลวงปู่เจี๊ยะ เพราะว่าของเขาบูชาของเขาให้ ของเขาแจกนะ แล้วเป็นของนั่น

“๒. รองเท้าผมขาด ผมก็ไปบอกครูบารูปนั้น ท่านก็ให้ผมไปเอารองเท้าที่หน้ากุฏิหลวงปู่เจี๊ยะ ไม่รู้ว่ารองเท้าใคร”

ถ้าไม่รู้ว่ารองเท้าใคร ทำไมพระเขากล้าให้เอาล่ะ ถ้าพระเขากล้าให้เอา คือว่าพระที่เขาใส่รองเท้ามา เขามาถอดกันไว้ที่นั่นเวลากุฏิพระถอดไว้ที่นั่น มันก็เป็นสิ่งที่ว่าเขาวิสาสะอีกแหละ เขาวิสาสะ

ทีนี้ว่าอย่างนี้ การใช้ของอย่างนี้ เพราะเราอยู่กับหลวงปู่เจี๊ยะมาเวลาท่านเดินตรวจกุฏิ ถ้าใครใช้ของฟุ่มเฟือย ท่านบอกว่า ท่านเอ็ดแล้วท่านบอกว่า หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านเหมือนกันอย่างหนึ่งท่านเป็นผู้ที่ประหยัด เวลาเสียสละให้หมู่คณะ ให้พระใช้ ท่านให้เต็มที่แต่ตัวท่านเองท่านก็ใช้ประหยัด

เราเห็นเวลาหลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะท่านใช้กระดาษทิชชูเช็ดแล้วเช็ดอีก เช็ดจนเป็นก้อนเลย จนลูกศิษย์บอกว่า “หลวงตาของมันเยอะแยะ ทำไมใช้อย่างนั้น” เหมือนกัน ฉะนั้น เวลาหลวงปู่เจี๊ยะ

ท่านไปตรวจตามกุฏิ ถ้าใครใช้ฟุ่มเฟือยนะ สบู่ ยาสีฟันใช้ฟุ่มเฟือย ท่านเอ็ดนะ เอ็ดมากเลย

ฉะนั้น ที่ว่ารองเท้าอยู่ที่หน้ากุฏิ เวลาพระใช้ พระใช้กันอย่างนั้นน่ะ ท่านเอ็ดนะ ทั้งหลวงตา ทั้งหลวงปู่เจี๊ยะท่านจะพูดของที่จะได้มาเขาลงทุนลงแรงมาขนาดไหน เขาเหนื่อยยากหาเงินหาทองมา แล้วพระมาใช้จ่ายกันอย่างนี้ได้อย่างไร

หลวงปู่เจี๊ยะเอ็ดประจำ เพราะเราเป็นคนเดินไปกับท่าน เวลาท่านจะไปตรวจกุฏิ ท่านจะเดินไป แล้วเราจะเดินไปกับท่าน ท่านให้เราเดินไปกับท่าน เพราะท่านเดินไม่สะดวก แล้วท่านก็จะให้เราเป็นคนไปเก็บ เก็บยาสีฟัน เก็บสบู่ เก็บมา แล้วก็ไปเรียกพระองค์นั้นมามาเอ็ด เรานี่เป็นคนทำมากับท่าน

หลวงตากับหลวงปู่เจี๊ยะเป็นอย่างนี้ สมัยที่เราอยู่กับท่าน ท่านถึงอยากจะให้เราอยู่กับท่านตอนนั้น แต่เราอยู่กับท่านพรรษาเดียว เราก็หนีท่านมาเลย ท่านถึงได้เหม็นหน้าเราไง เพราะเวลาทำทำอย่างนั้นน่ะ

ฉะนั้น คำว่า "รองเท้า" ที่หน้ากุฏิหลวงปู่นะ เราไปเอามาเขาให้ เขาให้เหมือนกัน ทีนี้พอเขาให้แล้ว ถ้าเราคิดว่าของเล็กน้อยมันไม่เป็นไร แต่เวลาเรามาศึกษาแล้วเรามาคิดได้ของเราขึ้นมาไง เราจะย้อนกลับ ย้อนกลับว่า เราทำอย่างนั้นมันเป็นไหม รองเท้าคู่หนึ่ง ๔๐-๕๐ เนาะ รองเท้าฟองน้ำ มันเกินบาท มันเกินบาทอยู่ แต่เขาถือวิสาสะกันไง เราไม่ได้ลัก เราไม่มีเจตนาจะลักนะ

ถ้ามีเจตนาจะลักก็แบบพวกที่เขาไปลักของในวัด ผ้าองผ้าอาบมันเอาไม้เกี่ยวไปหมด ถ้าเจตนาไปลักคือไปลักขโมยอย่างนั้น ไอ้นั่นโยมลักขโมยมันยังเป็นโทษทางโลกเลย แล้วถ้าเป็นพระลักขโมยก็จบ

แต่ถ้าพระถือวิสาสะ ของเคยใช้ร่วมกัน แล้วอย่างเช่นที่บ้านตาดนะ ของมาถึงเป็นของกลาง แล้วท่านให้แจกกัน เวลามีงานขึ้นมา เวลาท่านกองไว้เลย วัดนั้นกองนี้ๆ แล้วให้ขนกันไป

เขาว่าถ้าจะดูผู้นำให้ดูการเสียสละ เราจะดูคน เราดูพฤติกรรมเราดูนิสัยใจคอ แต่เราจะดูผู้นำ ผู้นำที่เสียสละจะให้ หลวงปู่เจี๊ยะท่านเอารถพิกอัปนะ แล้วทุกพวกน้ำปานะ พวกต่างๆ ท่านทุกขึ้นไปแม่สอด เราเป็นคนจัดเอง รถพิกอัปขนขึ้นไปๆ ขนขึ้นไปเพราะแม่สอดมี ๑๘ วัด ท่านเอาไปแจกไปอะไร นี่หัวหน้า

แล้วท่านก็พูดกับเรานะ "เอาของขึ้นไปเยอะแยะเลยล่ะทำไมมันไม่มีใครมาเล่าภาวนาให้ฟังเลย" นี่หลวงปู่เจี๊ยะเวลาอุทธรณ์กับเรานะ

"ขนของขึ้นไปเยอะแยะเลย ลงทุนขนาดนี้แล้วทำไมมันไม่มีใครมาพูดภาวนาให้ฟังบ้างเลย ทำไมมันไม่เห็นมาพูดภาวนาให้ฟังบ้างเลย ลงทุนขนาดนี้แล้วทำไมมันไม่มาพูดภาวนาให้ฟังบ้างเลย" เวลาท่านอุทธรณ์

นี่พูดถึงเราจะบอกว่า เห็นแก่ผู้ที่เสียสละนะ หัวหน้าครูบาอาจารย์เราท่านเสียสละเพื่อพวกเรานะ แล้วเราได้รับการดูแล

ได้รับการรักษาอย่างนั้นน่ะ เราจะเข้มแข็งไหม เราจะภาวนาไหม เราจะปฏิบัติไหม เอาความสงสัย ปฏิบัติแล้วติดข้องไปรายงานท่าน ให้ท่านแก้ ท่านจะได้ชื่นใจว่า ไอ้รถพิกอัปที่บรรทุกขึ้นไป ทุกเป็นคันรถๆ เออ! กินแล้วมันจะได้ภาวนาบ้าง นี่พูดถึงน้ำใจของครูบาอาจารย์นะ

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ไปเอารองเท้าที่หน้ากุฏิหลวงปู่เจี๊ยะ พระเขาเอาให้

ไม่เป็นหรอก ทีนี้ไม่เป็น มันก็อย่างที่ว่า ไอ้อาบัติเล็กอาบัติน้อย คือว่าเพราะเราเองเรายังติดใจเลย คนที่ไปเอามามันยังติดใจ พอมันติดใจแล้ว ๒ อย่างนี้เราทำเพราะว่าเราบวชใหม่ แล้วเราไปบอกพระรูปหนึ่ง พระรูปหนึ่งเขาเป็นพระพี่เลี้ยง พระดูแล เขาทำให้ พอเขาทำให้ เขาทำให้ เขาทำของเขา เขาอยู่มาก่อน เขารู้ รู้ว่าถูก รู้ว่าผิด เขาหยิบให้ เขาทำให้

ไม่เป็น ไม่เป็นเพราะมีผู้ให้ มีผู้ที่ทำให้ มีผู้ที่หาให้ ไม่เป็น แล้วถ้าผู้ที่ทำให้หาให้ท่านสะอาดบริสุทธิ์ด้วยนะ ยิ่งไม่เป็นใหญ่เลย ฉะนั้น ไม่เป็นใหญ่เลย

ฉะนั้น สิ่งที่บอกว่า ถ้าไม่เป็น ทำไมเรามาพูดถึงอาบัติรายทางล่ะ

อาบัติรายทางมันเป็นที่มาที่ไป เพราะว่าวินัยบัญญัติไว้ พอวินัยบัญญัติไว้ เหมือนกฎหมาย แล้วเราทำสิ่งใดมันเข้ากับ

กฎหมายข้อใด มันเข้ากับกฎหมายข้อใด มันเข้ากับข้อห้ามข้อใด มันก็เป็นอาบัติข้อนั้นๆ ไง ถ้าเป็นอาบัติข้อนั้น

แต่ถ้าเราไม่ได้ทำใช่ไหม เพราะเราไม่ได้ขอ เราไม่ได้บอก ไอ้ขอกับพระนี่มันขอได้อยู่แล้ว การขอกับพระ เพราะพระต้องดูแลกัน

เวลาภิกษุทั้งหลาย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้ดูแลกัน ภิกษุให้มีน้ำใจต่อกัน ถ้าภิกษุไม่มีน้ำใจต่อภิกษุ คนอื่นจะมีน้ำใจกับเราได้อย่างไร เช้าขึ้นมา เรายังไปบิณฑบาตคฤหัสถ์เขามาฉันเลย แล้วทำไมภิกษุด้วยกันจะไม่ดูแลกัน

แต่คำว่า "ดูแลกัน" เวลาจะอุปัฏฐาก บอกว่า ใครจะอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้อุปัฏฐากพระป่วยเถิด ถ้าพระผู้ป่วย พระที่เป็นไข้หนัก ให้ดูแลพระองค์นั้น เหมือนกับได้ดูแลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ก็มีอีกต่อไป บอกว่า ถ้าภิกษุ วัตรของภิกษุที่อุปัฏฐากภิกษุไข้ ภิกษุไข้นั้นต้องเป็นภิกษุที่พูดแล้วเข้าใจ ภิกษุนั้นเป็นผู้ดูแลง่าย ภิกษุนั้นเป็นผู้ไม่เอาแต่ใจ ถ้าภิกษุไข้เป็นผู้ที่เอาแต่ใจ ไม่ต้องไปดูแลมัน

นี่ในวินัยมันเป็นข้อๆ มานะ แล้ววัตรของผู้ดูแลภิกษุไข้จะต้องรู้ว่ายานี้ควรและไม่ควร แล้วต้องรู้ว่ามันแสลงกับโรคหรือไม่ แล้วดูแลอย่างไร นี่วัตรของดูแลภิกษุไข้

ภิกษุไข้ เวลาภิกษุผู้มาดูแลอุปัฏฐากเขาให้ฉันยา เขาให้ต้องฉันตามนั้น ไม่ใช่ภิกษุไข้ไม่ยอมฉันยา อยากจะให้เขาดูแลทั้งปีทั้งชาติอย่างนี้

มันมีนะ ธรรมวินัยมันเป็นชั้นเป็นตอนไป เวลาภิกษุต้องดูแลกัน ช่วยเหลือกัน แต่ภิกษุก็ต้องเข้มแข็ง ไม่ใช่ภิกษุว่า เดี๋ยวนี้ไปดูโรงพยาบาลสงฆ์สิ ไปนอนไข้กันอยู่นั่นน่ะ แล้วเวลาหลวงปู่มั่นเวลาท่านเป็นไข้ ท่านไปไหนล่ะ หลวงปู่มั่นเวลาเป็นไข้ ท่านเข้าป่าลึกเข้าไปอีก แล้วเวลาปกติท่านก็ฉันอาหารปกติ

เวลาเป็นไข้ขึ้นมา หลวงตาเป็นคนเล่าเอง หลวงปู่เจี๊ยะเล่าเอง เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยก็เข้าป่าลึกเข้าไป กินข้าวต้มกับเกลือ เวลาอยู่ปกติก็ฉันปกติ เวลาเข้าไปยิ่งฉันแต่ของ นี่หลวงปู่มั่นนะ

เรามีรูปแบบ เรามีครูบาอาจารย์เป็นตัวอย่าง ฉะนั้นคำถามแรกมันก็เป็นที่ว่า เราตั้งใจสูงส่ง เราตั้งใจอยากจะให้อยู่ในร่องในรอยอย่างที่เรานั้น กาลเวลา กาลเวลามันเปลี่ยนแปลงทุกๆ อย่าง แล้วถ้ากาลเวลามันเปลี่ยนแปลงไปแล้ว รักษาไว้ให้คงรูปไว้ เราก็ภูมิใจแล้ว มันอยู่ที่หัวใจ หัวใจของผู้ที่เข้มแข็ง แล้วผู้ที่เข้มแข็งนะ มันก็มีโลกธรรม โลกธรรมมันเสียดสี ถ้าโลกธรรมมันเสียดสี คนมันก็ไหลไป

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เราจะต้องการว่าให้วัดอยู่ในอุดมการณ์ของเราตลอดไป อยู่ในอุดมคติ วัดในอุดมคติ ถ้าวัดในอุดมคติก็อ่านประวัติหลวงปู่มั่นสมัยหนองผือ วัดในอุดมคติ

ในปัจจุบันนี้กระแสสังคมมันรุนแรง ถ้ากระแสสังคมรุนแรง มันก็อยู่ที่พระ อยู่ที่ผู้นำ หลวงตาท่านถึงสร้างผู้นำไง ผู้นำที่เข้มแข็งนะ มันเห็นเลยแหละ ของนี้เป็นของไร้สาระ ของไร้สาระมาก

ของที่เป็นสาระ เราหากันอยู่ ศีล สมาธิ ปัญญา เราหาหัวใจกันอยู่ มันจะอดจนเข็ญใจขนาดไหน ถ้ามันภาวนาดี เอาตรงนั้น เอาตรงนั้นที่มันภาวนาดี

ทีนี้คำว่า “ภาวนาดี” มันก็เป็นเรื่องภายในในหัวใจของคนคนนั้น สังคมเขาจะรู้กับเราได้อย่างไร สังคมเขาจะรู้ได้ต่อเมื่อแสดงธรรม ต่อเมื่อพฤติกรรมมันแสดงออกมา ถ้าแสดงออกมา สิ่งที่มันมีคุณธรรมอยู่ แสดงอย่างไรมันก็มีคุณธรรม สิ่งที่ไม่มีคุณธรรมแสดงออกมาอย่างไร มันก็ไม่มี

นี่ถ้าเรามีอุดมคติ ฉะนั้น นี่ข้อแรก เห็นไหม อุดมคติมันเป็นสิ่งที่ดี เราก็เข้าใจ แต่มันก็ต้องเข้าใจว่า ใจเขาใจเรา เราไม่ได้นั่งอยู่ตำแหน่งนั้น เราจะโดนแรงเสียดสีอยู่ตลอดเวลา เราทนไหวไหม แล้วเราจะรักษาอุดมคติของเรา รักษาอุดมการณ์ครูบาอาจารย์ของเรา แต่เราอยู่ในกระแสสังคม กระแสสังคมที่มันพัดรุนแรง แต่ถ้าจิตใจของคนเข้มแข็ง จิตใจคนที่มีอุดมการณ์ เขาอยู่ได้ ถ้าเขาอยู่ได้ เราก็อนุโมทนา เราก็สาธุไปกับเขา แต่ถ้าเขารักษาวัดไว้ให้เป็นสมบัติของศาสนา เราก็ต้องเห็นใจเขา นี่ข้อที่ ๑

ข้อที่ ๒ มันเป็นความเห็นส่วนตน ความเห็นของเรา เราไปทำอย่างนั้นแล้วว่าเป็นปาราชิกหรือไม่

ไม่ ไม่เป็น ไม่เป็น เพราะเราได้ขอพระ เราไม่ได้มีเจตนาลัก เราขอ แต่ว่าวิสาสะมา ถ้าเขาสะอาดบริสุทธิ์มาก็จบเลย แต่ถ้าไม่เป็นอย่างที่เขาว่า มันก็มีอาบัติเล็กน้อย เล็กน้อยที่นั่นไป

ฉะนั้น อาบัติเล็กน้อย เขาถามว่า แล้วผมต้องทำอย่างไรล่ะ ผมจะภาวนาอย่างไร

ภาวนาได้เลย สิ่งที่ว่ามาจะเป็นกิเลส จะมาปิดกั้นว่าเป็นปาราชิกแล้วภาวนาไม่ได้ ไม่มี

เขาถามว่า ผมควรจะปฏิบัติธรรมอย่างไรต่อไป

เขากลัวภาวนาไม่ได้ เอาเลย ลองนั่งสมาธิเลย ถ้าสมาธิมันลงก็จบเลย ไม่มี เราไม่มี เราทำได้ เพราะว่ามันไม่เข้าองค์ประกอบอยู่แล้ว ฉะนั้น เพียงแต่ความไม่เข้าใจ แล้วเราอย่างว่า เราไปบวช เขาบอกเขาบวช ๙ วัน บวช ๙ วันจะได้ปาราชิกมา ๒ ตัว บวช ๙ วัน

บวช ๙ วันน่ะบุญสิ เอาบุญของเรามา สิ่งนั้นไม่ใช่เราทำ เราไปขอพระแล้ว ตรงที่ว่าเราขอพระ เราบอกพระ แล้วพระหยิบให้ พระเอาให้ ไม่มีเจตนาลัก ไม่มีเลย แต่อาบัติที่ว่ามันจะมีหรือไม่มีนั้น มันอยู่ที่ว่ามันถูกต้องตามกฎหมายตามอาบัตินั้นหรือไม่

นี่พูดถึงว่า มันอยู่ที่สามัญสำนึกนะ สำนึกของใครดีจะทำให้จิตใจดวงนั้นดี เป็นคนดี เราสำนึกดีๆ สำนึกคือสติ สำนึกคือความมั่นคงของใจ เพื่อประโยชน์กับใจของเราเองเนาะ เอวัง

มันเหยียบหัวครูบาอาจารย์น่ะ
เหยียบหัวครูบาอาจารย์ด้วย
เหยียบหัวพระพุทธเจ้าด้วย
เหยียบหัวกันไปหมด เพราะอะไร
เพราะจิตใจมันบอดไง จิตใจมันบอดมันถึงลบหลู่ไง
มันเป็นการลบหลู่ไง
เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม
คือการลบหลู่ธรรมะ การลบหลู่วินัย

๕

คือลบหลู่

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่)
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง "สติ"

อยากทราบว่า ทำไมคนทำสมาธิถึงสติไม่ดีคะ

ตอบ : "อยากทราบว่า ทำไมคนทำสมาธิถึงสติไม่ดี"

มันก็เหมือนกับว่า ทำไมคนไม่ทำงานแล้วมันรวย

เออ! คนถ้าจะรวย คนจะรวย คนจะมีฐานะเขาต้องมีหน้าที่การงาน เขาทำสิ่งใดแล้วประสบความสำเร็จแล้วเขาถึงจะรวย คนมีฐานะเขาต้องมีงานมีการของเขา แล้วเป็นสุจริต สัมมาอาชีวะ ทำเสร็จแล้วจะไม่มีความผิดกฎหมาย ไม่มีผลเป็นอกุศล ทำความดีแล้วก็เป็นความดีความดี ทำสิ่งที่เป็นสุจริต เป็นสัมมาอาชีวะ มันทำแล้วมันมีความสบายใจไง

ถ้าเป็นมิจฉาล่ะ ไปคดไปโกงเขามา ไปทำเขามา รวยไหมเออ! รวย แต่รวยแล้วมีความสุขไหม ไม่มีความสุขหรอก มีแต่ความทุกข์ ถ้ามีความทุกข์แล้ว เวรกรรมมันให้ผลด้วย

เวลาเวรกรรมมันมา “ทำไมมันเป็นอย่างนี้ ทำไมมันเป็นอย่างนี้”...ก็กรรมไง การกระทำไง ทำมาด้วยมิจฉา ด้วยความทุจริต เวลาให้ผลมามันเศร้าหมองทั้งนั้นน่ะ

ฉะนั้นถึงบอกว่า คนทำสมาธิทำไมสติมันไม่ดี

มันก็บอกอยู่แล้ว คนทำสมาธิก็คนทำสมาธิ

เขาบอกคนทำสมาธิต้องเป็นคนดี

ไปดูสวนญี่ปุ่นสิ ไปดูที่พุทธมณฑลสิ ไปดูธรรมจักรที่เขาวางไว้นะ ธรรมจักรเขาแกะหินแกรนิตเบ้อเริ่มเลย แล้วก็วางไว้ มันนิ่งเลย นั่นมันทำสมาธิหรือเปล่า ดูสิ ไปดูสวนญี่ปุ่นเขาจัดหินวางไว้ มีน้ำตกด้วย มันไหลซ่าๆ มันทำสมาธิหรือเปล่า

เราเห็นแต่กิริยาว่าทำสมาธิไง เห็นว่าเขาทำสมาธิ ทำสมาธิแล้วต้องสติดี ทำสมาธิ

อะไรเป็นสมาธิล่ะ สมาธิมันเกิดจากใครล่ะ

สมาธิมันก็เกิดจากจิต มันต้องมีจิต ต้องมีชีวิตไง มันต้องมีชีวิต มีความสุขความทุกข์ไง แล้วถ้ามันมีความทุกข์ จิตมันฟุ้งซ่าน ทำความสงบของใจเข้ามา สมาธิมันอยู่ที่ใจ ใจของคนทำสมาธิได้ สิ่งมีชีวิตมีวิญญาณครอง วิญญาณครองนั่นน่ะทำสมาธิได้

แล้วคนทำสมาธิทำไมสติมันไม่ดี

ก้อนหินมันตั้งอยู่เป็นปีเป็นชาติมันไม่มีสติเลย ก้อนหินมีชีวิตหรือเปล่า มันไม่มีหรอก ธรรมจักรที่วางไว้ตามแหล่งที่เป็นอุทยานต่างๆ ไปดูสิ เวลาไปตามอนุสาวรีย์ เขาทำของเขาไว้ โอ้โฮ! รูปปั้นเบ้อเริ่มเทิ่มเลย มันมีสมาธิหรือเปล่า มันยืนนิ่งเลย อนุสาวรีย์ยืนเฉยเลย มันทำสมาธิหรือเปล่า

นี้บอกว่า คนทำสมาธิทำไมสติมันไม่ดี

อ้าว! สติมันไม่ดีมันก็มิจฉาแล้ว เวลาคนภาวนาไปแล้วมันมิจฉา มันเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรม มันควบคุมตัวมันไม่ได้ แล้วมีสติไหม เพราะขาดสติ

หลวงตาท่านพูดประจำ ถ้ามีสติ มีสติ การทำนั้นถึงจะเป็นสัมมา การทำนั้นถึงถูกต้อง มันถึงจะเป็นประโยชน์

ถ้าขาดสติ พอขาดสติไปแล้วนะ โอ้โฮ! ไปรู้ไปเห็นอะไร อู๋ย! โม้ปากเปียกปากแฉะ อู๋ย! ภาวนาเก่ง

คนภาวนาเก่งเขามีสติ อะไรควรไม่ควร เขารู้อะไรผิด มันกระทบกระเทือนหมู่คณะ กระทบกระเทือนหมู่คณะมันก็เบียดเบียนตนก่อนแล้ว ถ้ามันไม่เบียดเบียนตน เราจะไปทำอะไรกระทบกระเทือนคนอื่นไหม ถ้าไม่เบียดเบียนตน ถ้าเบียดเบียนตนนะ เพราะตนหลงผิด มันเบียดเบียนตนแล้ว มันเบียดเบียนตนแล้วก็เบียดเบียนผู้อื่น

ถ้ามันไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนตนแล้วก็ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เอาชนะตนแล้ว ทำประโยชน์แล้ว ชนะตนแล้วก็เป็นประโยชน์กับคนอื่น

ทำไมถึงไม่มีสติ

ไม่มีสติ มันบอกมาตั้งแต่ต้น มันผิดมาตั้งแต่ต้น มันบอกมาเลยว่าทำผิดมาตั้งแต่ต้น แล้วทำผิดมาตั้งแต่ต้น เวลาใครมาถามปัญหานะ ไอ้นั่นคืออะไร ไอ้นี่คืออะไร ยืนกระต่ายขาเดียวจะให้ถูกให้ได้ไง

ถูกหรือผิดมันเป็นปัจจัตตัง มันเป็นสันทิฏฐิโก ใจนั้นมันเป็นเองทีนี้เพียงแต่ว่ามันอยู่กับครูบาอาจารย์ ถ้าอยู่กับครูบาอาจารย์ครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรม ก็ยังไม่กล้าแสดงออก

หลวงตาท่านพูดประจำนะ ตอนที่อยู่บ้านตาด ท่านบอกพระที่อยู่กับท่าน ถ้าท่านยังอยู่ มันยังเก็บเขี้ยวเก็บเล็บของมันไว้ เวลามันออกจากวัดของท่านไปมันจะไปกางเขี้ยวกางเล็บ เวลามันออกไปแล้วมันจะกางเขี้ยวกางเล็บเลย เขี้ยวยาวเท่าไรมันจะแสดงออก เล็บมีเท่าไรมันจะตะปบเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาภาวนาอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์มันไม่แสดงออก เงียบ แหม! สงบ โอ๋ย! มันรื่นเริง ภาวนาดี มันเก็บเขี้ยวเก็บเล็บมันไว้ เพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์ท่านมีสัจธรรม ท่านเหนือเขี้ยวเล็บอันนั้น กลัวไง กลัวเขาเห็นเราแสดงเขี้ยวแสดงเล็บ

เขี้ยวเล็บมันเขี้ยวเล็บของสัตว์ มันจะเบียดเบียนกัน มันจะทำร้ายกัน ไอ้นี่ก็เหมือนกัน ใจตัวเองมีกิเลสไง ก็เก็บเขี้ยวเก็บเล็บไว้ สงบเสงี่ยม มีคุณธรรม มีคุณธรรมนะ มีคุณธรรม เวลาออกไปแล้ว มันกางเขี้ยวกางเล็บนั่นน่ะ นั่นมันแสดงออกของมัน

ฉะนั้น เวลาอยู่กับครูบาอาจารย์ เวลาถามปัญหามันถึงว่า โอ๋ย! ดีไปหมดแหละ เวลาออกไปแล้วมันกางเขี้ยวเล็บ เอาตัวเองรอดไหมล่ะ

ถ้าเอาตัวเองไม่รอด นี่ไง "ทำไมคนทำสมาธิสติถึงไม่ดี"

สติไม่ดีมันเป็นสมาธิได้อย่างไร สติไม่ดีก็ทำสมาธิไม่ได้ คนเราทำธุรกิจทำการค้า ถ้ามันไม่รู้จักรายรับรายจ่าย การค้าเขาอยู่ได้อย่างไร มันอยู่ไม่ได้ คนมันจะอยู่ได้มันต้องรู้ต้นทุนมันเท่าไร แล้วมันได้ทำผลิตสินค้ามานี่จะขายเท่าไร จะมีกำไรเท่าไร แล้วจะปิดบัญชีอย่างไร มันต้องมีสติสมบูรณ์ ทำธุรกิจการค้าเขายังมีสติสมบูรณ์อย่างนั้น แล้วมาปฏิบัติ

ทำไมคนทำสมาธิถึงไม่มีสติ

ก็โรงพยาบาลศรีธัญญาไง เวลาไปโรงพยาบาลศรีธัญญา ลองไปเยี่ยมสิ มึงน่ะบ้า เราเข้าไป มันชี้เราบ้าเลยนะ ไอ้คนในโรงพยาบาลศรีธัญญามันเต็มเลยล่ะ คนเข้าไปเยี่ยมไข้มันจะบอก โอ๋ย! คนบ้ามาแล้ว ไอ้คนที่อยู่ในโรงพยาบาลศรีธัญญามันบอก

มันเป็นคนดีหมดเลย มันบอกมันเป็นคนดีนะ แต่ถ้าใครไปเยี่ยมไข้ คนเดินเข้ามา บ้า ไอ้บ้า ไอ้บ้า แต่มันเป็นคนดี

นี่ไง นั่นน่ะสติดี ทำสมาธิแล้วสติดีเป็นอย่างนั้นน่ะ อ้าว! ถ้ามันจะทำสมาธิมันต้องมีสติ ถ้ามีสติขึ้นมาแล้วมันเป็นไปตามข้อเท็จจริง ถ้ามันฟุ้งซ่านก็รู้ว่าฟุ้งซ่าน ถ้ามันเครียดก็รู้ว่าเครียด แล้วเราพยายามกำหนดพุทโธ คำบริกรรมมันจะกรอง มันจะทำให้สะอาดบริสุทธิ์

แต่ถ้าเราไปกดไว้ เราไปเคลมของเราเอง เรานึกของเราเองว่าเราทำดี พยายามอวดเขา เห็นไหม คนปฏิบัติวันสองวัน “แหม! เมื่อก่อนผมเป็นคนขี้โลภมากเลย ผมเป็นคนที่ขี้โกรธมากเลย ผมเป็นคนขี้เหล้าเมายามากเลย เดี๋ยวนี้ผมหายหมดแล้ว” เยอะแยะนักปฏิบัติใหม่ๆ น่ะ “แหม! เมื่อก่อนผมเป็นคนที่ขี้โลภมากเลยนะ ผมเป็นคนขี้โกรธมาก ใครนี่สะกิดผมไม่ได้เลย เดี๋ยวนี้ผมปฏิบัตินะ เดี๋ยวนี้ไม่มีเลย ขาดหมดเลย”

ขี้โม้ทั้งนั้นน่ะ เพราะครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัตินะ แทบเป็นแทบตาย เวลาปุถุชน กัลยาณปุถุชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล มันถึงจะชนะความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วอวิชชาคือความหลงอันละเอียด คือความเคลิบเคลิ้ม อวิชชานั่นอุปกิเลสอันละเอียด แต่คนที่จะละโลภ โกรธ หลงได้ อย่างน้อยต้องพระอนาคามี

แล้วเขาปฏิบัติ ๒ วัน เขาบอกว่า เดี๋ยวนี้เขาละความโกรธได้หมดเลย เดี๋ยวนี้เขาละความโลภ เดี๋ยวนี้สังคมนักปฏิบัติคุยกันแบบนี้ทั้งนั้นน่ะ แล้วก็เป็นการประชาสัมพันธ์ เป็นการโฆษณาชวนเชื่อ เอาคนที่มีสถานะทางสังคม มีชื่อเสียง แล้วก็พยายามสัมภาษณ์ แล้วก็พยายามส่งเสริมกัน แล้วก็ตีพิมพ์กันออกไป อวดอ้างกันไป คนคนนี้เมื่อก่อนเป็นคนขี้โลภ เป็นคนขี้โกรธ เป็นคนขี้หลง เดี๋ยวนี้เขาเป็นคนที่จิตใจใสสะอาด เขาเป็นคนที่ยอดเยี่ยม

มันเป็นมารยาสาไถย เป็นการโฆษณาชวนเชื่อทั้งนั้นน่ะ มันไม่เป็นความจริงหรอก

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเขาละโลภ ละโกรธ ละหลง เขาต้องมาโฆษณาบอกใคร หลวงปู่มั่นเคยโฆษณาบอกใคร ครูบาอาจารย์ของเราเคยโฆษณาบอกใคร ท่านไม่เคยโฆษณาบอกใครเลย แต่ท่านทำหน้าที่ของท่าน

ศาสนทายาทเป็นทายาทโดยธรรม ท่านซาบซึ้งในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงตาเวลาท่านบรรลุธรรมขึ้นมา ท่านกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่า กราบแล้วกราบเล่า

คำว่า “กราบแล้วกราบเล่า” มันซาบซึ้งบุญคุณ ซาบซึ้งปัญญาคุณ เมตตาคุณ วิสุทธิคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจิตใจมันได้สัมผัสก็อยากจะเผยแผ่ อยากจะทำหน้าที่ ทำหน้าที่ให้คน

นั่นน่ะท่านทำหน้าที่ของท่าน ท่านไม่ได้อวดว่าท่านละอะไรได้ ท่านไม่เคยอวด พระครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติไม่เคยอวด

ถ้าจะบอกกรณีหลวงตา กรณีหลวงตาก็กรณีโครงการช่วยชาติเท่านั้น ถ้าไม่มีโครงการช่วยชาติ ท่านไม่แสดงตัวออกมาหรอก

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า คนทำสมาธิทำไมถึงสติไม่ดี

ความจริงมันไม่ต้องถามหรอก ถ้าสติไม่ดี เขาก็ไม่มีสมาธิอยู่แล้ว ถ้าสติไม่ดี สิ่งที่ทำมามันก็บอกอยู่แล้ว เวลาเราเอาตัวเลขธนาคารมาอวดของเรานี่สีแดงหมดเลย ในธนาคารเราตัวแดงหมดเลย แล้วตัวเลขเยอะด้วย เราจะบอกว่าเรารวยมากเลย เราก็โม้ของเราไปได้เนาะ

ในบัญชีของเรา โอ้โฮ! ตัวแดงเต็มเลยนะ แล้วเราก็ปลื้มใจว่าอู้ฮู! ฉันรวย ฉันรวยนะ เพราะตัวเลขฉันเยอะไง

ไอ้คนที่มันเป็นมันขำ ไอ้ตัวแดงนี่มันหนี้ทั้งนั้นน่ะ มันไม่ใช่เงินสด ไอ้ตัวแดง ตัวเลขมันเป็นหนี้ทั้งนั้นน่ะ

ถ้าในธนาคารเขานะ เขาไม่ใช่ตัวแดง เขามีตัวเลขเยอะๆ เออ! นั่นของเขาจริง ไอ้ของเราก็มีตัวเลขเหมือนกัน แต่สีแดงเถือกเลย ต้องกำหนดชำระเมื่อนั้น ต้องกำหนดชำระเมื่อนี้ ตัวเลขทั้งนั้นเลย แล้วมันคืออะไรนั่นน่ะ หนี้ทั้งนั้นเลย

นี่ไง ฉะนั้น ที่ว่าเขาไปแสดงออกกันๆ แสดงออกอะไร ถ้าเราบอกว่า ถ้าทำสมาธิแล้วสติไม่ดี มันก็บอกแล้ว ตัวเลขมันสีแดง

จะต้องกำหนดใช้เขาเมื่อไหร่ ถ้ากำหนดไม่ใช้ เดี๋ยวเราล้มละลาย ถ้าล้มละลายขึ้นไปก็เข้าโรงพยาบาลไง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าคนทำสมาธิสติไม่ดี มันก็บอกอยู่แล้วว่า ที่ทำมานั่นไม่ใช่ทั้งนั้น มันไม่ใช่ทั้งนั้น ถ้ามันใช่ สติต้องสมบูรณ์ ทุกอย่างต้องพร้อม ถ้าทำสมาธิแล้วสติไม่ดี สมาธินั่นไม่ใช่

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมีเหตุมีผล ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เหตุผลมันชี้ชัดอยู่แล้ว ถ้ามันชี้ชัดอย่างนี้ ถ้ามันป้ำๆ เป๋อๆ มันก็ไม่ใช่อยู่แล้ว ถ้ามันป้ำๆ เป๋อๆ แล้วบอกว่า พระอรหันต์

อืม! เอ็งไปกราบกันเถอะ กูไม่เอา หยิบจับอะไรหล่นไปหมด ป้ำๆ เป๋อๆ เออ! พระอรหันต์ของพวกเอ็ง เอ็งไปกราบกันเอง ไม่เกี่ยว คนภาวนาจะเป็นอย่างนั้นหรือ ไม่เป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาถึงที่สุดแล้ว ไอ้กรณีที่ว่า ความสะอาดบริสุทธิ์นั่นอีกกรณีหนึ่ง แต่ถ้ามันอยู่ด้วยกันเขาจะรู้ได้ ถ้าเขารู้ได้ อย่างนั้นเป็นกรณีหนึ่งนะ

นี่พูดถึงว่า ทำสมาธิทำไมสติถึงไม่ดี

ถ้าอย่างนั้นมันฟ้องแล้วว่าสิ่งที่ทำมานั้นไม่ถูกต้อง

ถาม : เรื่อง “เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม”

กราบเท้าหลวงพ่อด้วยความเคารพด้วยเศียรเกล้า ผมฟังวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชนคลื่นเอฟเอ็ม ๑๐๓.๒๕ ของหลวงตามหาบัว แล้วมีอยู่ตอนหนึ่งท่านเทศน์แสดงธรรมว่า "เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม"

ทำให้ผมเกิดความสงสัยว่ามันหมายความว่าอย่างไรกันนะ รบกวนหลวงพ่อช่วยอธิบายและขยายความข้อธรรมข้อนี้ให้กระจ่างชัดๆ ให้หายสงสัยด้วยครับ

คำถาม : ต้องเป็นพระหรือฆราวาสผู้ตั้งอยู่ในอริยบุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผลเท่านั้นจึงจะแสดงธรรมสั่งสอนนักประพฤติปฏิบัติและประชาชนได้ นอกจากนั้นสั่งสอนไม่ได้ ใช่หรือไม่ครับ กราบขอบพระคุณหลวงพ่อมาก

ตอบ : อันนี้มันเป็นความเห็น มันเป็นทัศนะของหลวงตา แต่เราก็เห็นด้วย เวลาหลวงตาท่านพูดถึงคำนี้ เห็นด้วยมากๆ ทุกทีเลย บอกว่า "เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม"

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่ศึกษาในภาคปริยัติ ถึงบอกว่าการแสดงธรรม แสดงธรรมตั้งแต่ต้น ท่ามกลางและที่สุด แสดงธรรมไปโดยที่ไม่เบียดเบียนเขาและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนตนและไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่แสดงธรรมเพื่อลาภ ไม่แสดงธรรมไป นี่พูดถึงเวลาศึกษาปริยัตินะ การแสดงธรรม พระพุทธเจ้าบอกวิธีการไว้มหาศาลเลย นี่การแสดงธรรม

ทีนี้พูดถึงแสดงธรรม ถ้าแสดงธรรมอย่างนั้น โดยแสดงธรรมอย่างนั้นด้วยความถูกต้องมันก็ถูกต้องใช่ไหม แต่ในปัจจุบันนี้ไม่ใช่อย่างนั้น ดูสิ เวลาเขาแสดงธรรมมันเหมือนการประชาสัมพันธ์ มันมีจริงหรือไม่มีจริงก็พูดกันไป แล้วมีจริงหรือไม่จริงก็พยายามจะพูดให้มันแปลก พยายามพูดให้มันดูไม่เหมือนคนอื่น แล้วมันเป็นจริงหรือเปล่าล่ะ มันไม่เป็นจริงหรอก

ฉะนั้น การแสดงธรรม การแสดงธรรมในพระไตรปิฎกก็บอกไว้แล้ว วิธีการ เหตุแห่งการแสดงธรรม ไม่ใช่เพื่อหวังลาภ ไม่ใช่เพื่อชักจูงเขา ไม่ใช่เพื่อต้องการให้เขามาศรัทธา นี่การแสดงธรรมมันมีข้อปฏิบัติของเขาอยู่แล้ว

ฉะนั้น สิ่งที่เวลาหลวงตาบอกว่า เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม

ดูสิ คนเรานะ ถ้ามันรู้ว่าทำผิด อย่างเช่นถ้ามันผิดศีล เราผิดศีลอยู่ เราผิดศีล คำว่า "ผิดศีล" เพราะว่าศีลกับธรรมคือตัวแทนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นศาสดาของเราไง เป็นศาสดาโดยที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเรา แล้วเราทำหยำเปกันแล้วแสดงธรรมอย่างนี้เหยียบหัวพระพุทธเจ้าหรือเปล่า

คนเรานะ เบื้องหน้าเบื้องหลังไง เวลาต่อหน้าก็บอกว่าเรื่องส่วนตัวไม่ต้องมอง เอาแต่ผลงาน ผลงานคือการวิจัย การแสดงธรรมแต่เบื้องหลัง อู้ฮู! นี่ไง เขาบอกว่าเป็นเรื่องส่วนตัว มันเรื่องส่วนตัวๆ

มี เขาพยายามจะทำกัน แยกให้เป็นเรื่องส่วนตัวกับเรื่องผลงาน แล้วถ้าเรื่องส่วนตัวมันหยำเปอย่างนั้นน่ะ แล้วเรื่องผลงานมันจะมีประโยชน์อะไร นี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรมคือว่าผิดธรรมผิดวินัยแล้วแสดงออกไป แล้วแสดงออกไปนะ ถ้ามันแสดงออกไป นี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าไปแล้วแสดงธรรม

แต่ถ้ามันถูกต้อง เห็นไหม คำถามเขาถามว่า “แล้วอย่างนี้พูดถึงว่าต้องเป็นบุคคล ๔ คู่ใช่ไหมถึงจะแสดงธรรมได้ นอกนั้นแสดงธรรมไม่ได้ ใช่หรือไม่ครับ”

มันไม่ใช่ เวลาเราศึกษามาแล้ว เราเป็นพระ ศึกษามา เวลาเขาเทศน์ใบลานกัน เขาเทศน์ใบลาน ใบลานมาจากไหนล่ะ ใบลานที่เขาคัดลอกมาจากพระไตรปิฎกเอย เขาแต่งอะไรขึ้นมา ถ้ามันเป็นคุณงามความดี แสดงธรรมเขาก็อ่านใบลานกัน ถ้าอ่านใบลานกันมันก็อ่านใบลานอันนั้นไป ถ้าอ่านใบลานอย่างนั้นมันสอนได้ไหมล่ะ มันก็สอนได้

คำว่า “สอนได้” หนึ่ง เราปรารถนาดี เราปรารถนาดี แต่คำว่า “ปรารถนาดี” คำว่า “ไม่ผิด” ไม่ได้ การปรารถนาที่ทำผิดก็มี เขาปรารถนาของเขา ถ้าเขาไม่มีหลักมีเกณฑ์ของเขา นั่นน่ะผิด แล้วแสดงธรรมออกไป

ถ้าเราปรารถนาดี ถ้าเรายังไม่มีสิ่งใด ถ้าเราไม่รู้ เราไม่ควรแสดงออกไป แต่ถ้าแสดงออกไป ก็พระไตรปิฎกก็มีแล้ว ตำรับตำรา

มหาศาลเลย ถ้าจะเทศน์ก็เทศน์ตามนั้น เวลาเขาจะเทศน์กัน เขามีใบลานไป ก็เทศน์ที่ไหนก็ได้ ถ้าอย่างนี้ อย่างนี้ก็จบ

แต่ถ้าเราแสดงของเราเองไง เขาบอกว่า เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม ทำให้สงสัย

สงสัย เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม มันต้องอยู่กับพระด้วยกัน พระด้วยกันเขารู้ เขารู้ว่าสิ่งที่พูดออกไปจริงหรือไม่จริง ถ้าไม่จริง ไม่จริงแล้วที่แสดงออกไปมันคืออะไร

พระพุทธเจ้าของจริงอยู่แล้ว แล้วถ้าพระพุทธเจ้าของจริง แต่เราพูดสิ่งที่ไม่จริงออกไป ไม่จริงตรงไหนล่ะ ไม่จริงตรงที่เราไม่รู้ไง เพราะเราไม่รู้ เราถึงพูดออกไป เราพูดออกไป ถ้าพระที่มีศักยภาพที่สังคมเขาเชื่อถือพูดออกไป เขาก็เชื่อนะ แล้วถ้าเชื่อ พอคนที่ปฏิบัติทำตามนั้นมันจะไปไหนล่ะ

เพราะอะไร เพราะเมื่อก่อนนั้นจะมีพวกปัญญาชนมาหาเยอะมาก แล้วก็บอกว่า ธรรมะเป็นอย่างนั้น เขาปฏิบัติแล้วเป็นอย่างนั้น เขาเป็นอย่างนั้น

เราบอกเขา การทำสมาธิ การใช้วิปัสสนาอย่างนี้มันไม่ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง

เขาก็บอกว่า มันไม่ถูกต้องได้อย่างไร ก็ตำรับตำราทั้งนั้น ตำรับตำราที่เขาเขียนคือหนังสือ หนังสือทางวิชาการของพระที่เขาทำกันไว้ แล้วเขาก็ศึกษาสิ่งนั้นมา แล้วเขาก็ทำตาม แล้วเขาก็ติด

เพราะเขาทำตามแล้วเขาก็ติดนะ พอติดแล้วเขาก็มาหาเราไง พอมาหาเรา เราก็อธิบายให้เขาฟัง เราจะอธิบายถูกอธิบายผิดนั่นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เราก็อธิบายให้เขาฟัง

พออธิบายให้เขาฟังไป เขาฟังคำอธิบายของเราแล้วเขา ยืนกระต่ายขาเดียว ยืนกระต่ายขาเดียวว่า ที่เขาทำนี้เขาทำตาม หนังสือ ทำตามวิชาการที่พระเขาเขียนมา

เราบอกว่า พระที่เขียนคือใคร เพราะเขาไม่ยอมบอกว่า เป็นใครไง แล้วพระที่เขียนนั้นคือใคร แล้วพระที่เขียนมีวุฒิภาวะแค่ไหน พระที่เขาเขียนมาเขามีวุฒิภาวะแค่ไหน ถ้าไม่มีวุฒิภาวะ หรือเขา เขียนผิดได้ไหม

แต่ไอ้พวกที่เราเชื่อ เราไม่ได้เชื่อที่คนเขียนถูกหรือเขียนผิดไง เราเชื่อว่ามันเป็นวิชาการ เราเชื่อว่ามันเป็นตำรา แล้วพอเราเชื่อ เพราะปัญญาชนเห็นว่าเป็นหนังสือเป็นตำราแล้วมันต้องถูกหมด แล้วตำรามันถูกจริงหรือเปล่าล่ะ มันถูกไม่จริง

ฉะนั้น เวลาหนังสือธรรมะที่เขาจะเอามาให้เราแจกๆ เราไม่หยิบเลย ไม่ต้องหรอก ดูทางการเขียนเขาต้องมีคนเขียน ต้องมีนามปากกา เขาต้องมีคนรับผิดชอบว่าใครเป็นคนเขียน

แต่ในปัจจุบันนี้เลวร้ายกว่า เลวร้ายกว่าเพราะอะไรรู้ไหม เพราะคนที่จะไปทำหนังสือไม่มีวุฒิภาวะอะไรเลย ไม่รู้อะไรเลย แล้วก็ไปเก็บเอาตำรา ไปเก็บเอามาๆ แล้วเอามาเรียบเรียงกัน ตอนนี้

ไปเก็บของใครมาบ้างก็ไม่รู้ แล้วก็เอามาเรียบเรียงกัน แล้วก็บอกว่า นี่เป็นบูรพาจารย์ เป็นบูรพาจารย์ เป็นสายของหลวงปู่มั่น แล้วก็ไปหยิบจับมาหยำเปไปหมดเลย เห็นไหม นี่เหยียบหัวพระพุทธเจ้าหรือเปล่า นี่เหยียบหัวครูบาอาจารย์ไง ก็ไปเก็บมาไง ครูบาอาจารย์องค์นั้น ครูบาอาจารย์องค์นี้ ท่านก็เทศน์อย่างนี้

ครูบาอาจารย์ส่วนใหญ่ท่านเทศน์ พอท่านเทศน์เสร็จแล้ว ไอ้คนที่ไปนั่งฟัง นั่งฟังก็ตีความ ใครมีความเข้าใจอย่างไร เพราะคำพูดคำหนึ่งมันตีความไปได้หลากหลาย คนมานั่งอยู่เต็มศาลามันก็มีความเห็นฟุ้งไปเต็มศาลาเลย แล้วใครจับประเด็นไหนได้ก็ไปเขียนกัน

พอไปเขียนกันขึ้นมาก็บอกว่า อาจารย์องค์นี้ว่าอย่างนี้ อาจารย์องค์นี้ว่าอย่างนี้ แล้วเขาก็ไปจับมารวบรวมกัน แล้วตอนนี้ก็มาพิมพ์เป็นเล่มกันแล้ว แล้วจะมาแจก แล้วก็บอก ในกฐินนี่ เขาก็จะมาฝากให้แจก

นี่ก็เหมือนกัน เอาหนังสือ บอกว่าเป็นของหลวงตาๆ

เราบอกว่า เป็นของหลวงตา มันสมบูรณ์ที่หลวงตาทำเสร็จแล้ว พวกเอ็งไม่ต้องมาเก็บเล็กผสมน้อยแล้วก็เอามารวมกันว่าเป็นของหลวงตาอีกหรอก เอ็งไม่มีความสามารถอย่างนั้นหรอก นี้เหยียบหัวครูบาอาจารย์ ไม่ได้เหยียบหัวองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาว่าเหยียบหัวองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยไง ธรรมวินัยที่มันมีอยู่นี่ ถ้าเรา ดูสิ ทำตัวหยำเปเลย ทำตัวหยำเป

นี่เหยียบธรรมวินัยไหม ทำร้ายธรรมวินัยไหม ถ้าทำร้ายแล้วแสดงธรรมออกไป นี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม

นี่พูดถึงว่า ถ้าเราทำผิดก็ยอมรับว่าผิดแล้ว พระเรานะ ถ้าเป็นอาบัติปั๊บ วงกรรมฐาน เวลาเป็นอาบัติเล็กน้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ รีบปลงอาบัติทันที ถ้าไม่ปลงอาบัตินะ มันเกิดนิวรณ์ พอเกิดนิวรณ์แล้ว ภาวนาไม่ลงหรอก

เวลาพระกรรมฐานมันวัดกันที่ว่าทำสมาธิได้หรือทำสมาธิไม่ได้ พอทำสมาธิได้แล้วยกขึ้นวิปัสสนาได้หรือไม่ได้ ถ้าไม่ได้ เขาจะหาเหตุผลทันทีเลยว่าทำไมมันเป็นแบบนี้ ทำไมมันเป็นแบบนี้นะ

เราอยู่ในวงการกรรมฐาน พระบางองค์ไปบวชมาจากอุปัชฌาย์แล้วสงสัยในตัวอุปัชฌาย์ เขาสึกเลย แล้วเขาบวชใหม่ บางองค์นะ เวลาเขาสงสัยในตัวอุปัชฌาย์ สงสัยในสังฆกรรมนั้นว่ามันสะอาดบริสุทธิ์หรือไม่สะอาดบริสุทธิ์ เขาก็สึก เขาบวชใหม่เลย

บางทีบางองค์เขาสงสัย เขาทำทัฬหิกรรมคือบวชซ้ำ เขาบวชซ้ำนะ บวชซ้ำเพื่ออะไร บวชซ้ำเพื่อเดี๋ยวเราไปนั่งสมาธิ เราไปวิปัสสนา เพราะคนนั่งสมาธิได้มันจะมีความสุข แล้วคนวิปัสสนาได้มันจะเจริญก้าวหน้าไป แล้วเวลาคนเคยทำได้แล้วมันทำไม่ได้ มันติดขัดอะไร ถ้ามันติดขัดอะไร เขาจะตรวจสอบขึ้นมา นี่วงกรรมฐานเขาทำอย่างนั้นน่ะ

แล้วเวลาใครภาวนาแล้วติดขัด ติดขัดเวลาจะเข้าไปสู่หมู่คณะ แล้วจะปรึกษาหารือกันว่า เราทำอย่างนี้มันติดขัดอย่างนี้ มันทำอย่างนี้ มันติดขัดอย่างนี้ มันจะปรึกษาหารือ มันจะมีการช่วยกันแก้ไข ถ้าช่วยกันแก้ไข ถ้ามันไปได้ก็ถือว่าไปได้

ถ้ามันถือว่าไปไม่ได้นะ หลวงปู่เจี๊ยะท่านเคยเล่าให้ฟัง ท่านบอกว่า เวลาท่านสนทนาธรรมกับหมู่คณะ แล้วท่านพูดถึงประสบการณ์ของท่าน แล้วท่านกลับมาสนเท่ห์ เอ๊ะ! เราพูดไปนี่ เราอวดมากไปหรือเปล่า

เราพูดไป ทั้งๆ ที่เวลาคุยกันนี่คุยกันเพื่อประโยชน์ **ธมฺมสากจฺฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ** คือคุยธรรมะกัน แก้ไขกัน แล้วท่านเล่าให้เราฟังเอง พอพูดไปแล้วมันก็เกิดธรรมสะกิดใจขึ้นมา

ท่านเล่าให้เราฟังนะ ท่านปฏิญาณเลย ถ้าคืนนี้นั่งตลอดรุ่ง ถ้ามันเป็นไปได้ ถ้าจิตลงได้ เราถือว่าเราบริสุทธิ์ ถ้าจิตเราลงไม่ได้ ถือว่าเราผิด แล้วท่านก็นั่งของท่านเลย พิสูจน์กันว่าสิ่งที่ท่านทำถูกหรือผิด ท่านนั่งตลอดรุ่งเลย

ท่านบอกว่า นั่งไปนี่เวทนามันเกิด ท่านพิจารณาของท่านไป เพราะว่าท่านมีปัญญาของท่านอยู่แล้ว ท่านภาวนาเก่งอยู่แล้ว พอพิจารณาไปๆ ถึงที่สุดท่านบอกมันรวมลงหมดเลย สว่างโพลง หมดเลย สิ่งที่ว่าผิดหรือถูกในใจหลุดหมด ไม่มีอะไรคาใจเลย นี่วงกรรมฐานเขาทำกันแบบนี้

ฉะนั้น สิ่งที่เราคุยกัน เราปรึกษากัน เราเพื่อประโยชน์ไง ฉะนั้น เวลาปฏิบัติไปแล้ว สิ่งที่วงกรรมฐาน ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติไอ้ตรงนี้ที่ว่า เหยียบหัวพระพุทธเจ้าไป หรือเหยียบหัวครูบาอาจารย์ไป มันจะย้อนกลับมาเลยว่าเอ็งภาวนาได้หรือเปล่า

พวกเราบวชมา เรานักปฏิบัติ ชาวพุทธเราปฏิบัติ เราก็หวังมรรคผล แล้วเวลาปฏิบัติไป จิตมันเคยเป็นสมาธิ จิตมันเคยวิปัสสนา แล้วมันทำไม่ได้ มันติดขัด มันติดขัดอย่างไร

เหมือนของที่เราจะได้ เราจะหยิบฉวยได้แล้ว แล้วหลุดมือไป นี่เป็นของนะ แต่ถ้ามันเป็นมรรคเป็นผล โอ้โฮ! มันมหัศจรรย์มาก แล้วมหัศจรรย์มาก เราจะทำอย่างไรให้มันได้ล่ะ แล้วแก้ไข อดนอน ผ่อนอาหาร หาอุบาย พยายามทำไปให้ได้ แล้วบางองค์ที่ว่ามันไปแล้ว มันไปไม่ได้ๆ เห็นไหม

ฉะนั้น ในวินัยถึงบอกว่า ถ้าเป็นอาบัติหนักไม่ให้เข้าร่วมสังฆกรรม ถ้าเข้าร่วมสังฆกรรมมันจะเกิดกรรมหนัก เห็นไหม ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ที่เราเชื่อว่าท่านมีคุณธรรม เราจะไม่เข้าไปร่วมสังฆกรรมนั้น

เพราะมันยิ่งสะอาดบริสุทธิ์ มันยิ่งทำให้กรรมเรามากขึ้น พอเขามีอาบัติปั๊บ เขาจะรีบไปแก้ไขของเขา เขาจะไม่ให้สิ่งนี้มาปิดกั้นมรรคผลของเขา

แล้วคนที่เขาเป็น คนที่เขารู้กันว่าเขาเป็น แล้วเขายังหน้าด้านเทศน์อยู่เรื่อย นี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม นี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม มันยิ่งสร้างเวรสร้างกรรมไปน่ะ

ทีนี้เราก็บอกกันว่า อันนี้มันเป็นการเผยแผ่ธรรมะนะ มันเป็นประโยชน์นะ

มันเป็นประโยชน์ ประโยชน์กับปากไง ประโยชน์กับลาภสักการะไง แต่ถ้ามันเป็นความจริง หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขา ทำไมคนดิ้นรนไปหาท่านล่ะ ทำไมครูบาอาจารย์ของเราท่านอยู่ของท่านด้วยความวิเวก ทำไมคนถึงแสวงหาไปหาท่านล่ะ ทำไมท่านไม่เห็นต้องเผยแผ่อะไรเลย

เวลาท่านจะทำ เราก็บอกว่า ท่านจะทำก็ทำตามหน้าที่ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้วท่านจะทำตามหน้าที่ สิ่งใดที่มันเป็นความจริง คุณประโยชน์กับสังคม คุณประโยชน์กับโลก ท่านจะทำหน้าที่ของท่าน

แล้วผู้ที่ไปฟัง ไปฟังแล้ว ถ้าคนมีอำนาจวาสนาฟังแล้ว มันเห็นช่องเห็นทาง มันฟังแล้วมันรื่นเริง มันอาจหาญ มันอยากประพฤติปฏิบัติ

แต่คนที่ไม่มีอำนาจวาสนานะ พอไปได้ยินได้ฟัง เข่าอ่อนเลย "อู้ฮู! มันต้องลำบากขนาดนั้นเชียวหรือ โอ้โฮ! ทำไมมันต้องทำยาก

ขนาดนั้นเลยเชียวหรือ” เห็นไหม คนที่อำนาจวาสนาไม่ถึง นั้นก็เป็นอำนาจวาสนาของเขา

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนาเขาขวนขวายของเขา เขาไปได้ยินได้ฟังอย่างนั้นเขาชื่นใจของเขามาก ถ้าชื่นใจมันก็เป็นประโยชน์นี่ส่งเสริม ไม่ได้เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม

การที่คำว่า “เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม” คือว่าอย่างที่ว่า หนึ่ง เขาไม่รู้ ถ้าไม่รู้นะ ถ้าไม่รู้แล้วไม่มีในตน พูดออกไปมันอวดอุตตริเสียด้วย อวดอุตตริเสียด้วย

ทีนี้เขาบอกว่า หลวงตาทำได้ คนอื่นทำได้ ฉันก็จะทำ เขาไม่ได้อวด

หลวงตาท่านบอกว่าท่านมีของท่าน ท่านมีคุณธรรมจริงของท่าน แล้วท่านแสดงธรรมเพื่อประโยชน์กับผู้ปฏิบัติ

แล้วนี่พูดถึงว่า ถ้าไม่มีในตน ถ้ามีในตน จบ แล้วถ้าไม่มีในตนแล้วยังทำอาบัติอีก เห็นไหม

ฉะนั้น คำว่า “เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม” หนึ่ง คำถามบอกว่า “หรือต้องเป็นฆราวาสหรือเป็นพระที่อยู่ในบุคคล ๔ คู่ เท่านั้นถึงจะแสดงธรรม”

ถึงแสดงธรรม แม้แต่โสดาบัน สกิทาคามี ถ้าพูดถึงปฏิบัติอยู่ หลวงตาท่านบอกว่า เวลาท่านปฏิบัติอยู่ท่านไม่แสดง แล้วท่านไม่พูดเลย เพราะท่านต้องการเวลา

ทีนี้คำว่า “มันถึงคราวจำเป็นไง” คราวจำเป็น เราไปอยู่ในหมู่บ้านใด ถ้าเขามีกิจกรรม ไม่มีพระ เราต้องไปเพราะศรัทธาไทย ถ้าเราไป มันก็ต้องมีสวดมนต์ มันก็ต้องมีเทศน์ ถ้ามีเทศน์ก็มีการสั่งสอนเหมือนกัน พระเรามันอยู่ที่เหตุการณ์เฉพาะหน้า ถ้าทำอย่างไรเพื่อประโยชน์ เพื่อประโยชน์คือว่า รักษาหัวใจของเขาไว้ รักษาหัวใจของเขาที่ทุกข์ที่ยาก

เวลาไปอยู่ในหมู่บ้านใด ญาติของเขาเสียไป เขาต้องการทำบุญกุศล เราก็ไปสวดมนต์ เราก็ปลอบใจเขาด้วยการเทศนาว่าการไอ้นั่นมันเป็นครั้งเป็นคราวเพื่อรักษาน้ำใจของเขา รักษาหัวใจของชาวพุทธไว้ มันทำอย่างนั้นเพื่อประโยชน์ไง

เขาไม่ได้ทำเพื่อมักใหญ่ใฝ่สูง เพื่อลาภสักการะ เพื่อต่างๆ เห็นไหม ไม่เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม แต่มันแสดงธรรมโดยเนื้อหาสาระ โดยข้อเท็จจริงที่ควรจะทำ เพราะเราเป็นบริษัท ๔ ด้วยกัน

ฉะนั้น สิ่งที่ว่าต้องเป็นบุคคล ๔ คู่เท่านั้นถึงจะแสดงธรรมใช่ไหม

มันทั้งใช่และไม่ใช่ ถ้าใช่ ใช่เพราะเขารู้จริง เขาก็พูดได้ตามที่เขารู้ ถ้าไม่ใช่ ไม่ใช่เพราะเขาก็ไม่ต้องการแสดงเหมือนกัน เขาต้องการเอาตัวเขารอดทั้งนั้นน่ะ

เราเชิดชูองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราอยากไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์จริงๆ องค์ที่สมบูรณ์แบบ องค์ที่มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ในหัวใจ เราต้องการตรงนั้น ถ้าเราทำสิ่งนั้นให้จบสิ้นกระบวนการของเราก่อน แล้วเรามาเทศนาว่าการ ไม่มีแล้วที่ว่าเหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรม ไม่มี เพราะไม่มีเจตนา ไม่มีภวาสวะ ไม่มีภพ ไม่มีสิ่งใดทั้งสิ้น เหนือโลก ถ้าเหนือโลก ทำสิ่งใดไปเพื่อประโยชน์ทั้งนั้นน่ะ ถ้าเพื่อประโยชน์นะ

แต่โลกก็ยังจับผิดกัน เห็นไหม แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลัทธิต่างๆ เขายังจ้างคนมาติฉินนินทา มากล่าวร้าย

ฉะนั้น ถ้าหัวใจของเรามันมีคุณธรรมจริง มันไม่ลบหลู่ สิ่งที่ว่าเหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรมคือการลบหลู่ การลบหลู่ เห็นไหม กิเลสมันพาหัวใจนี้ลบหลู่ ลบหลู่ เหยียบหัวครูบาอาจารย์ ก็เที่ยวไปหยิบไปฉวย ครูบาอาจารย์ท่านพูดถูกก็ไปตีความให้มันผิด เพราะอะไร เพราะตัวเองหัวใจมันไม่มี ท่านพูดของท่านน่ะถูก นิวเคลียร์นิวตรอนของท่านถูก ไปแก้ไขเป็นกล้วยหอมกล้วยไข่กันน่ะ

หลวงตาท่านพูด เห็นไหม ของเราเป็นนิวเคลียร์นิวตรอน มันมหาศาลเลย ไอ้พวกนี้มันไปแก้ไขเป็นกล้วยหอมกล้วยไข่

นี่มันเหยียบหัวครูบาอาจารย์น่ะ เหยียบหัวครูบาอาจารย์ด้วย เหยียบหัวพระพุทธเจ้าด้วย เหยียบหัวกันไปหมด เพราะอะไร เพราะจิตใจมันบอดไง จิตใจมันบอดมันถึงลบหลู่ไง มันเป็นการ

ลบหลู่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงธรรมคือการลบหลู่ธรรมะ การลบหลู่วินัย มันลบหลู่ ลบหลู่ด้วยอะไร

ลบหลู่ด้วยความไม่รู้เท่า ลบหลู่ด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยากของตัว นี่มันเป็นกิเลส แต่พลิกว่าเป็นคุณงามความดีด้วยความมืดบอด หัวใจมันมืดบอด มันลบหลู่ ลบหลู่โดยไม่รู้ตัวนะ แล้วเวลาใครเตือนไป ใครบอกไปก็ไม่ฟังด้วยนะ ถ้าเตือนไปบอกไปก็หาว่าหมู่คณะไม่ให้ความร่วมมือกัน

ถ้าความร่วมมือกันน่ะ ถ้าไม่รู้ก็ภาวนาให้มันรู้เสียก่อนสิ ถ้าเรายังไม่รู้สิ่งใดนะ เราพยายามขวนขวายภาวนาของเราให้มันได้ของเรา ถ้าเราภาวนาได้ ทำได้ เราจะทำประโยชน์ได้มากเลย ถ้าเรายังภาวนาไม่ได้ สิ่งใดไม่ได้ก็ยังไม่ควรทำ แต่โลกเป็นอย่างนี้หมด

ฉะนั้น เวลาหลวงตาท่านพูด ท่านเทศน์ว่า “เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม” ท่านพูดบ่อย ท่านพูดบ่อยเพราะว่ามันเป็นธรรมสังเวช คนที่เขารู้เขาเห็น ที่เขาทำอะไรกันอยู่ เราเห็นคนที่ทำผิด เราเห็นคนที่ชักนำคนไปทางที่ผิด เราสังเวชไหม

เรา บนถนนหนทาง คนที่ขับรถอยู่ แล้วคนบอกทางเขาไปทางที่ผิด เราได้ยินได้ฟัง เราสังเวชไหม มันสังเวชนะ แล้วสังเวช ไปบอกเขา เขาก็ไม่เชื่อ เขาบอกเขารู้ เขาชี้ถูก ฉะนั้น คนที่มันเป็นกรรมของสัตว์ ถ้าเขาเชื่อกันอย่างนั้น เขาทำอย่างนั้น มันก็เป็นกรรมของเขา

แต่ถ้าใครมีอำนาจวาสนา มันกาลามสูตร ฟังแล้วมาวินิจฉัยว่ามันใช่หรือไม่ใช่ แล้วถ้ามันไม่ใช่ เราก็พยายามหลีกเลี่ยง แล้วถ้ามันมีทางไหนที่ใช่ เราไปทางนั้น นี่ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ

ถ้าคนไม่มีวาสนา จิตใจมันอ่อนแอนะ พอจิตใจอ่อนแอ คนที่โอ้โลมปฏิโลมเอาอกเอาใจสังคม เจริญพรๆ คนไปเยอะ ก็มองกันตรงนั้นน่ะ มองว่าคนเชื่อถือศรัทธา คนเยอะ คนที่เขาไปกัน

แต่ที่ไหนที่มันเป็นความทุกข์ความยาก มันเป็นความจริง คนต้องตะเกียกตะกาย ต้องขวนขวาย คนมันน้อย ของจริงมันน้อย ขนโคกับเขาโค

พอคนมันน้อยขึ้นมา “อืม! เราจะมาทุกข์ยากอยู่ที่คนน้อยๆ ทำไม ทางที่คนเยอะ คนสบาย เขาสะดวกสบาย โอ้โลมปฏิโลมกัน เราไปทางนู้นดีกว่า” เห็นไหม คนที่อำนาจวาสนามันอ่อนด้อย

ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนา เราใช้ปัญญาของเรา ใช้สติปัญญาของเราแยกแยะ แล้วถ้าถึงเป็นเขาโคมันจะน้อย แต่ถ้าเป็นความจริงเราควรทำแบบนั้นเพื่อประโยชน์ของเรา

นี่เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม แต่ถ้าไม่เหยียบหัวนะ แม้แต่ว่าไม่ใช่บุคคล ๔ คู่ เป็นปุถุชน แต่จิตใจด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ เวลาเทศน์ เวลาเราจะแสดงธรรม เราก็พระไตรปิฎก อ่านสัจธรรมอันนั้นด้วยจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ ด้วยความเมตตา ด้วยบุญกุศลของสังคม อันนี้ด้วยเจตนา

แต่นี้คำว่า "เจตนา" กิเลสของคนมันมี โปฐิละ เริ่มต้นก็เทศน์ไปก่อน พอคนเชื่อถือศรัทธาขึ้นไปก็คิดว่าตัวเองมีคุณธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก "ใบลานเปล่าๆ"

แล้วมันมีที่พระสมัยโบราณ ทีแรกก็เทศน์ธรรมะของพระพุทธเจ้า พอคนฟังๆ เยอะขึ้น เห็น นึกว่าเขาเชื่อไง ก็เอาความเห็นตัวเองใส่เข้าไป ความเห็นของตัวๆ เหยียบพระพุทธเจ้านี่ความเห็นของตัว ตายไปตกนรกอเวจี หมดจากนรกอเวจีขึ้นมา มาเกิดเป็นปลา เกล็ดเป็นทองคำ

แล้วที่ในมคธ คนเขาไปตกปลา ชาวประมงเขาได้ปลามา ได้ปลาตะเพียนทองคำมา พอปลาตะเพียนทองคำ เพราะสังคมมันแคบใช่ไหม เอาไปก็กลัวจะเป็นโทษ ก็เลยไปถวายพระเจ้าปเสนทิโกศล เขาเอาไปอยู่กลางราชวังเลย กลางท้องพระโรงเลย มันอ้าปากมานะ อู้ฮู! เหม็นไปทั่วเลย

พระเจ้าปเสนทิโกศลเห็นแล้วก็สงสัย ก็ไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะสมัยนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังดำรงชีพอยู่

เวลาถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ไอ้ปลาตัวนี้อดีตชาติกาลโพ้นมาแล้วในพระพุทธเจ้าองค์ก่อน เขาได้บวชเป็นพระ แล้วทีแรกเขาก็แสดงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พอแสดงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันมีสัจธรรมใช่ไหม ทุกคนก็ศรัทธา มีความเชื่อ โอ้โฮ! มีความเคารพเลื่อมใส

ทีนี้ด้วยความเคารพเลื่อมใส ทำให้เขาหลงตนเอง พอเขาหลงตนเอง หลงตนเองปั๊บ เขาก็เอาความเห็นเขาเติมเข้าไป เขาแสดงธรรม เขาแสดงธรรมด้วยทิฏฐิด้วยความเห็นของเขาด้วยความผิดของเขาไง คนก็ยังเชื่อถือศรัทธาเพราะมันมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ทำให้คนเชื่อมั่นเขาแล้ว นี่เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม ตายไปตกนรกอเวจีนะ ตกนรกอเวจี

ตกนรกอเวจีเพราะอะไร เพราะกล่าวตู่พุทธพจน์ เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแสดงความผิดพลาดอันนั้นไป ตกนรกอเวจี พ้นจากนรกอเวจีขึ้นมา เขาบวชเป็นพระ เขาส่งเสริมๆ จนมาเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดเป็นปลา เกล็ดเป็นทองคำเพราะว่าเวลาบวชพระได้สร้างคุณงามความดี นี่เกล็ดเป็นทองคำ เวลาอ้าปากนี่ปากเหม็นหมดเลย เหม็นทั้งท้องพระโรงเลย นี่กล่าวตู่พุทธพจน์ นี่ไง เหยียบหัวพระพุทธเจ้าแล้วแสดงธรรม

มันมีอยู่ในพระไตรปิฎก มันมีอยู่ทั่วไป เพียงแต่ว่าคนจะศึกษาใส่ใจแล้วเอามาเป็นคติสอนตัวเอง สอนตัวเองว่าตัวเองพฤติกรรมเลือกเอาจะทำสิ่งใด สอนตนเอง ไม่ได้สอนใคร สอนตนเอง ไม่เหยียบหัวพระพุทธเจ้า เคารพบูชาพระพุทธเจ้ากตัญญูกตเวทีกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

หลวงปู่มั่นท่านนั่งอยู่ที่ไหนก็แล้วแต่ ถ้ามีตัวอักษร ท่านไม่นั่ง ท่านยกให้สูงขึ้น ท่านบอกว่าสื่อสารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

แต่โดยภาคปริยัติบอกว่า กรรมฐานตั้งแต่หลวงปู่มั่นมา ไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะไม่ศึกษาปริยัติ เขาว่าอย่างนั้นนะ

เคารพมาก ปริยัติแล้วปฏิบัติ ปฏิบัติ ปฏิบัติให้มันรู้จริง เห็นจริง แล้วเคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก แม้แต่อักษรทุกภาษา หลวงตาท่านเล่าให้ฟัง ถ้าวางไว้ที่พื้น ท่านจะไม่ยอมนั่ง ท่านจะต้องยกให้สูงขึ้น แล้วท่านถึงจะนั่งที่พื้น เหตุผล เหตุผลเพราะอักษรทุกชนิดสื่อสารธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ เอวัง

ไอ้เรานี่นะ หามาเกือบเป็นเกือบตายกว่าจะสู้มันได้

ของมัน มันชักออกมาทีเดียวล้มเลย

แต่ก็ต้องสู้ เพราะเราเกิดมาเพื่อจะสู้กับมัน

นักรบรบกับกิเลสของตัว

ไม่ใช่ไปรบกับใคร ไม่ใช่ไปทำเพื่อจะไปแก้ใคร

ไม่ใช่ไปทำเพื่อทิฏฐิของใคร ไม่ใช่ทำเพื่อให้คนยอมรับ ไม่ใช่

เราทำเพื่อไอ้กิเลสตัวนี้ที่มันชักอาวุธออกมา เราล้มทุกที

นี่นักรบ สิ่งที่ต้องรบ รบตรงนี้

มูลนิธิพระสงบ มนสฺสนฺโต
ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี
www.sa-ngob.com

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต
ทำอย่างไรดี
ถาม - ตอบ ปัญหาธรรม